

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-03/23-09/38

URBROJ: 65-24-7

Zagreb, 17. svibnja 2024.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izješće o obavljenoj reviziji Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 19. Zakona o Državnom uredu za reviziju ("Narodne novine", broj 25/19), dostavio Državni ured za reviziju, aktom od 14. lipnja 2023. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela u ime Državnog ureda za reviziju sudjelovat će mr. Ivan Klešić, glavni državni revizor.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 026-02/23-05/46
URBROJ: 613-01-01-23-13

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 14-06-2023		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
021-03/23-09/39	65	
Uredbeni broj	Pril.	Vri.
613-23-1	1	97

Zagreb, 14. lipnja 2023.

Hs**NP*021-03/23-09/38*613-23-1**Hs.

HRVATSKI SABOR
n/p Gordan Jandroković, predsjednik

Predmet: dostava Izvješća o obavljenoj reviziji Godišnjeg izvještaja o izvršenju
Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu

Poštovani,

u skladu s odredbom članka 19., stavka 2. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), u prilogu se dostavlja Izvješće o obavljenoj reviziji Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu.

U radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, u ime Državnog ureda za reviziju sudjelovat će mr. Ivan Klešić, dipl. oec., glavni državni revizor.

S poštovanjem

GLAVNI DRŽAVNI REVIZOR

mr. Ivan Klešić, dipl. oec.

Prilog: kao u dopisu

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/22-01/22
URBROJ: 613-01-16-1-23-12
Zagreb, 1. lipnja 2023.

Izvješće o obavljenoj reviziji

**Godišnji izvještaj
o izvršenju
Državnog proračuna
Republike Hrvatske
za 2022. godinu**

SAŽETAK	i
I. MIŠLJENJE	1
II. GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2022. GODINU	5
Državni proračun za 2022.	5
Izvršenje Državnog proračuna za 2022.	10
Račun prihoda i rashoda	12
Račun financiranja	25
Državna jamstva	30
Proračunska zaliha	34
Druge informacije	35
III. REVIZIJA ZA 2022.	42
Ciljevi i područja revizije	42
Kriteriji za izražavanje mišljenja	42
Metode i postupci revizije	43
Nalaz za 2022.	44
Provedba naloga i preporuka	76
POPIS TABLICA	86

SAŽETAK

Odredbama Zakona o proračunu propisana je obveza izrade godišnjih izvještaja o izvršenju proračuna. Zakonom su definirani sadržaj, rokovi sastavljanja i podnošenja izvještaja nadležnim tijelima te objava u službenom glasilu Republike Hrvatske.

Obveza revizije godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna propisana je odredbom članka 19. Zakona o Državnom uredu za reviziju.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Planirana je i obavljena u cilju da pruži razumno uvjerenje da je Godišnji izvještaj o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu sastavljen u skladu s propisanim okvirom izvještavanja.

Za Godišnji izvještaj o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu izraženo je uvjetno mišljenje.

Revizijom je, između ostalog, utvrđeno sljedeće:

- primici od tri zajma primljena od međunarodnih financijskih institucija, zajma primljenog od Europske unije te tuzemne financijske institucije, kojima je ugovorima utvrđena namjena, raspoređeni su prema izvorima financiranja u opće prihode i primitke u iznosu od 6.342.588.559,00 kn, umjesto u namjenske primitke, što je utjecalo na pravilnost i realnost podataka o primicima iskazanih prema izvorima financiranja u Godišnjem izvještaju o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, jer su namjenski primici iskazani manje, a opći prihodi i primici više za navedeni iznos
- primici od zaduživanja u iznosu od 600.261.336,00 kn raspoređeni su u izvore financiranja Fondovi EU (izvor 56) te Mehanizam za oporavak i otpornost (izvor 581), a primici od povrata danih depozita te prodaje dionica i udjela u glavnici u iznosu od 8.541.310,00 kn raspoređeni su u izvor financiranja Ostali prihodi za posebne namjene (izvor 43); prema proračunskim propisima, u navedene izvore financiranja raspoređuju se isključivo prihodi; navedeni način raspoređivanja pojedinih primitaka utjecao je na pravilnost i realnost podataka o primicima iskazanim prema izvorima financiranja u Godišnjem izvještaju o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, ali nije utjecao na visinu iskazanih primitaka
- u izračun prijenosa depozita iz prethodne godine u Godišnjem izvještaju o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu nisu uključena neutrošena vlastita i namjenska novčana sredstva iz prethodnih godina, na računima proračunskih korisnika u poslovnim bankama, koja su koncem 2021. iznosila 2.721.497.168,00 kn; s obzirom na to da godišnji izvještaji o izvršenju državnog proračuna obuhvaćaju i transakcije izvršene s navedenih računa proračunskih korisnika državnog proračuna u poslovnim bankama, neutrošena novčana sredstva iz prethodnih godina od vlastitih i namjenskih prihoda na računima proračunskih korisnika u poslovnim bankama koja su izuzeta od uplate na jedinstveni račun državnog proračuna trebala su biti u Godišnjem izvještaju o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu iskazana u okviru prijenosa depozita iz prethodne godine te uzeta u obzir pri iskazivanju prijenosa depozita u narednu godinu

- pri evidentiranju i iskazivanju premija na izdane obveznice nije postupljeno u skladu s Uputom o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, jer su premije evidentirane i iskazane u okviru prihoda, umjesto kao umanjenje rashoda; zbog navedenog načina evidentiranja, ukupni prihodi i ukupni rashodi u Godišnjem izvještaju o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu iskazani su više za 164.387.007,00 kn
- tečajne razlike nastale pri otplati zajmova Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) nisu obračunane te nisu evidentirane u okviru rashoda, nego je otplata tih zajmova, koja uključuje i tečajne razlike, u cijelosti evidentirana u okviru izdataka; navedeno postupanje utjecalo je na visinu iskazanih prihoda, rashoda i izdataka u Godišnjem izvještaju o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu
- prihodi i rashodi od realiziranih pozitivnih i negativnih tečajnih razlika proizašlih iz transakcija povezanih s javnim dugom iskazani su u Godišnjem izvještaju o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu u brutoiznosu, odnosno iskazane su i pozitivne i negativne tečajne razlike, umjesto u netoiznosu kako to određuje Uputa o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna; način iskazivanja realiziranih tečajnih razlika nije utjecao na izračun manjka državnog proračuna, ali je utjecao na visinu prihoda i rashoda iskazanih u Godišnjem izvještaju o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu
- obveze u iznosu od 166.314.086,00 kn koje se odnose na dugoročni kredit iz 2007. namijenjen financiranju druge faze projekta razvoja Kliničkog bolničkog centra Zagreb evidentirane su u Glavnoj knjizi državnog proračuna, a istovremeno su evidentirane i u poslovnim knjigama te iskazane u Bilanci KBC-a Zagreb; zbog navedenog, u Izvještaju o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala, u okviru Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, navedene obveze iskazane su 166.314.086,00 kn više od stvarnih
- Ministarstvo financija je, u skladu s odredbama Zakona o proračunu koji je u primjeni od početka 2022., trebalo do konca lipnja 2022. donijeti više podzakonskih akata, odnosno provedbenih propisa kojima će se pobliže urediti određena područja u vezi s proračunom, ali u vrijeme obavljanja revizije (travanj 2023.) većina navedenih podzakonskih akata je u izradi; ujedno je njihovo donošenje preduvjet za provođenje više preporuka u vezi s normativnim uređenjem proračunskih procesa te proračunskog računovodstva, danih u prethodnim revizijama godišnjih izvještaja o izvršenju državnog proračuna; do njihovog donošenja primjenjuju se provedbeni propisi doneseni na temelju Zakona o proračunu koji se primjenjivao do konca 2021.

Državni ured za reviziju skrenuo je pozornost na činjenice u vezi s korištenjem sredstava pomoći iz Fonda solidarnosti Europske unije namijenjenih za sanaciju šteta od potresa, kao i na poteškoće zdravstvenog sustava i visinu dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova koje mogu utjecati na buduće rashode državnog proračuna.

Također, Državni ured za reviziju skrenuo je pozornost na činjenice u vezi s evidentiranjem poslovnih događaja koji proizlaze iz Nagodbe zaključene između RH i društva HŽ Cargo d.o.o. te na činjenice u vezi s rashodima za naknadu štete po pravorijeku u arbitražnom postupku pred Međunarodnim centrom za rješavanje investicijskih sporova, koji je društvo MOL Hungarian Oil and Gas Company PLC 2013. pokrenulo protiv Republike Hrvatske.

Osim navedenog, Državni ured za reviziju skrenuo je pozornost i na činjenice u vezi s potencijalnim obvezama državnog proračuna s osnova danih državnih jamstava, jer predstavljaju značajan fiskalni rizik za državni proračun u narednim godinama.

Za sve utvrđene nepravilnosti i propuste Državni ured za reviziju dao je naloge i preporuke, čija bi provedba pridonijela povećanju transparentnosti korištenja proračunskih sredstava.

I. MIŠLJENJE

Na temelju odredaba članka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je revizija Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu (dalje u tekstu: Godišnji izvještaj za 2022.), koji je izradilo Ministarstvo financija.

Revizija je planirana i obavljena u cilju izražavanja mišljenja je li Godišnji izvještaj za 2022. u svim značajnim odrednicama sastavljen u skladu s propisanim okvirom izvještavanja.

O Godišnjem izvještaju za 2022. izraženo je **uvjetno mišljenje**.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, Godišnji izvještaj za 2022. sastavljen je u svim značajnim odrednicama u skladu sa Zakonom o proračunu te istinito i vjerodostojno iskazuje izvršenje državnog proračuna, osim u dijelu opisanom u odjeljku Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o Godišnjem izvještaju za 2022.

Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o Godišnjem izvještaju za 2022.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Činjenice koje su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja opisane su u nastavku.

- Primici od tri zajma primljena od međunarodnih financijskih institucija, zajma primljenog od Europske unije te tuzemne financijske institucije, kojima je ugovorima utvrđena namjena, a raspoređeni su prema izvorima financiranja u izvor 11 – Opći prihodi i primici, iskazani su u Godišnjem izvještaju za 2022. u iznosu od 6.342.588.559,00 kn. Prema odredbama Pravilnika o proračunskim klasifikacijama, primici kojima je ugovorom određena namjena raspoređuju se u izvore financiranja u razredu 8 – Namjenski primici.
Način raspoređivanja namjenskih primitaka od zajmova ugovorenih s međunarodnim financijskim institucijama, Europskom unijom te tuzemnom financijskom institucijom utjecao je na pravilnost i realnost podataka o primicima iskazanih prema izvorima financiranja, ali nije utjecao na visinu iskazanog manjka državnog proračuna u Godišnjem izvještaju za 2022. (točka 1. Nalaza)
- U Godišnjem izvještaju za 2022. u okviru primitaka od zaduživanja iskazani su primici u iznosu od 600.261.336,00 kn, a raspoređeni su u izvore financiranja Fondovi EU (izvor 56) te Mehanizam za oporavak i otpornost (izvor 581). Također, u okviru primitaka od povrata danih depozita te prodaje dionica i udjela u glavnici iskazani su primici u iznosu od 8.541.310,00 kn, raspoređeni u izvor financiranja Ostali prihodi za posebne namjene (izvor 43). Prema proračunskim propisima, u navedene izvore financiranja raspoređuju se isključivo prihodi.

Navedeni način raspoređivanja pojedinih primitaka utjecao je na pravilnost i realnost podataka o primicima iskazanim prema izvorima financiranja u Godišnjem izvještaju za 2022., ali nije utjecao na visinu iskazanih primitaka. (točka 1. Nalaza)

- U izračun prijenosa depozita iz prethodne godine u Godišnjem izvještaju za 2022. nisu uključena neutrošena vlastita i namjenska novčana sredstva iz prethodnih godina na računima proračunskih korisnika u poslovnim bankama, koja su koncem 2021. iznosila 2.721.497.168,00 kn. S obzirom na to da godišnji izvještaji o izvršenju državnog proračuna obuhvaćaju i transakcije izvršene s navedenih računa proračunskih korisnika državnog proračuna u poslovnim bankama, neutrošena novčana sredstva iz prethodnih godina od vlastitih i namjenskih prihoda na računima proračunskih korisnika u poslovnim bankama koja su izuzeta od uplate na jedinstveni račun državnog proračuna trebala su biti u Godišnjem izvještaju za 2022. iskazana u okviru prijenosa depozita iz prethodne godine te uzeta u obzir pri iskazivanju prijenosa depozita u narednu godinu. (točke 1. i 2. Nalaza)
- Pri evidentiranju i iskazivanju premija na izdane obveznice nije postupljeno u skladu s Uputom o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, jer su premije evidentirane i iskazane u okviru prihoda, umjesto kao umanjenje rashoda. Zbog navedenog načina evidentiranja, ukupni prihodi i ukupni rashodi u Godišnjem izvještaju za 2022. iskazani su više za 164.387.007,00 kn. Navedeni način iskazivanja premije na obveznice nije utjecao na izračun manjka državnog proračuna, ali je utjecao na visinu prihoda i rashoda iskazanih u Godišnjem izvještaju za 2022., jer su za taj iznos više iskazani i prihodi i rashodi. (točka 2. Nalaza)
- Tečajne razlike nastale pri otplati zajmova Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) nisu obračunane i evidentirane u Glavnoj knjizi državnog proračuna pa je otplata navedenih zajmova, koja uključuje i tečajne razlike, u cijelosti evidentirana u okviru izdataka. Navedena nepravilnost utjecala je na visinu iskazanih prihoda, rashoda i izdataka u Godišnjem izvještaju za 2022. Prihodi i rashodi od realiziranih pozitivnih i negativnih tečajnih razlika proizašlih iz transakcija povezanih s javnim dugom iskazani su u Godišnjem izvještaju za 2022. u brutoiznosu, odnosno iskazane su i pozitivne i negativne tečajne razlike, umjesto u netoiznosu kako to određuje Uputa o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna. Način iskazivanja realiziranih tečajnih razlika nije utjecao na izračun manjka državnog proračuna, ali je utjecao na visinu prihoda i rashoda iskazanih u Godišnjem izvještaju za 2022. (točka 2. Nalaza)
- U Glavnoj knjizi državnog proračuna evidentirane su obveze u iznosu od 166.314.086,00 kn koje se odnose na dugoročni kredit iz 2007. namijenjen financiranju druge faze projekta razvoja Kliničkog bolničkog centra Zagreb. Osim u Glavnoj knjizi državnog proračuna, obveze po navedenom kreditu evidentirane su i u poslovnim knjigama te iskazane u Bilanci KBC-a Zagreb za 2022. u iznosu od 166.314.086,00 kn.

Zbog navedenog, u Izvještaju o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala, u okviru Godišnjeg izvještaja za 2022., iskazane su dvostruko, odnosno 166.314.086,00 kn više od stvarnih. (točka 2. Nalaza)

Isticanje pitanja

Državni ured za reviziju skreće pozornost na točku 3. Nalaza, u dijelu pod naslovom Prihodi od pomoći međunarodnih organizacija, u kojem su opisane činjenice u vezi s korištenjem sredstava pomoći iz Fonda solidarnosti EU, namijenjenih za sanaciju šteta od potresa.

Također, Državni ured za reviziju skreće pozornost na točku 4. Nalaza, u dijelu pod naslovom Rashodi za transfer sredstava Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje za podmirenje obveza bolničkih zdravstvenih ustanova, u kojem su opisane činjenice u vezi s tim rashodima. Nadalje, skreće pozornost na činjenice opisane u dijelu pod naslovom Nagodba s društvom HŽ Cargo d.o.o. u kojem su opisane činjenice u vezi s evidentiranjem poslovnih događaja koji proizlaze iz Nagodbe zaključene između Republike Hrvatske i društva HŽ Cargo d.o.o. Također, skreće se pozornost i na činjenice opisane u dijelu pod naslovom Rashodi za podmirenje obveza u postupku pred Međunarodnim centrom za rješavanje investicijskih sporova, koji je društvo MOL Hungarian Oil and Gas Company PLC pokrenulo protiv Republike Hrvatske 2013., u kojem su opisane činjenice u vezi s rashodima za naknadu štete po pravorijeku u navedenom arbitražnom postupku.

Osim toga, Državni ured za reviziju skreće pozornost na točku 5. Nalaza, u kojoj su opisane činjenice u vezi s potencijalnim obvezama državnog proračuna s osnova danih državnih jamstava.

Navedene činjenice nisu utjecale na izražavanje mišljenja o Godišnjem izvještaju za 2022.

Obveze Ministarstva financija

Ministarstvo financija, prema Zakonu o proračunu, izrađuje godišnji izvještaj o izvršenju državnog proračuna, koji dostavlja Vladi Republike Hrvatske do 5. svibnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Ministarstvo financija obvezno je uspostaviti efikasne unutarnje kontrole značajne za pripremu podataka i izradu godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna u skladu s propisanim računovodstvenim okvirom. Ove obveze podrazumijevaju kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju godišnjeg izvještaja koji ne sadrži materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili pogreške, odgovarajuću objavu bitnih informacija u obrazloženjima godišnjeg izvještaja, kao i odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih pravila i procjena.

Obveze Državnoga ureda za reviziju

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI), cilj revizije je steći razumno uvjerenje je li godišnji izvještaj o izvršenju državnog proračuna kao cjelina sastavljen bez značajno pogrešnog iskazivanja podataka zbog prijevare ili pogreške te sastaviti izvješće o obavljenoj reviziji i izraziti mišljenje o godišnjem izvještaju o izvršenju državnog proračuna.

Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije jamstvo da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) uvijek otkriti značajno pogrešno iskazivanje kad ono postoji, jer se revizija obavlja na temelju uzorka te postoji mogućnost da pojedine pogreške ostanu neotkrivene.

Obavljanjem revizije, državni revizori procjenjuju rizike značajno pogrešnog iskazivanja podataka u godišnjem izvještaju o izvršenju državnog proračuna. Na temelju procjene rizika određuju revizijski pristup i postupke te pribavljaju dostatne i primjerene revizijske dokaze koji osiguravaju osnovu za izražavanje mišljenja. Također, provjeravaju unutarnje kontrole značajne za pripremu podataka i izradu godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna.

Za utvrđene nepravilnosti i propuste Državni ured za reviziju daje naloge i preporuke čija je provedba u nadležnosti Ministarstva financija.

Namjensko korištenje proračunskih sredstava nije predmet ove revizije, jer su za zakonito, namjensko i svrsishodno korištenje sredstava odgovorni čelnici proračunskih korisnika.

Državni ured za reviziju izražava mišljenje o godišnjem izvještaju o izvršenju državnog proračuna na temelju kriterija navedenih u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2022., pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

II. GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2022. GODINU

Obveza sastavljanja godišnjih izvještaja o izvršenju državnog proračuna propisana je odredbama Zakona o proračunu (Narodne novine 144/21). Navedenim Zakonom propisani su sadržaj, rokovi sastavljanja i podnošenja izvještaja nadležnim tijelima te objava u službenom glasilu Republike Hrvatske.

Prema odredbama članka 89. Zakona o proračunu, Ministarstvo financija Godišnji izvještaj za 2022. dostavlja Vladi Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada RH) do 5. svibnja 2023., a Vlada RH podnosi ga Hrvatskom saboru na donošenje do 31. svibnja 2023.

Državni proračun za 2022.

Na temelju Smjernica za izradu Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. i projekcija za 2023. i 2024., koje je usvojila Vlada RH, Ministarstvo financija sastavilo je i dostavilo u kolovozu 2021. ministarstvima i drugim državnim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna Upute za izradu prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje 2022. – 2024. Pri izradi prijedloga financijskog plana, proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna obvezni su pridržavati se navedenih Uputa te izraditi procjenu prihoda i primitaka i prijedlog plana rashoda i izdataka u skladu s propisima o proračunskom računovodstvu i proračunskim klasifikacijama.

U svrhu izrade fiskalno održivih proračuna u narednom trogodišnjem razdoblju, proračunski korisnici u izradi prijedloga svojih financijskih planova obvezni su rukovoditi se utvrđenim limitima rashoda po razdjelima državnog proračuna, za rashode koji se financiraju iz onih izvora financiranja koji utječu na iznos manjka državnog proračuna, a to su: Opći prihodi i primici, Doprinosi te Namjenski primici.

Limitima nije obuhvaćena procjena rashoda koji se financiraju iz drugih izvora financiranja koji ne utječu na iznos manjka državnog proračuna, a to su rashodi koji se financiraju iz sljedećih izvora: Vlastiti prihodi, Prihodi za posebne namjene, Pomoći, Donacije i Prihodi od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja. Rashodi koji se financiraju iz tih izvora ne utječu na iznos manjka državnog proračuna s obzirom na to da se mogu izvršavati u visini naplaćenih te prenesenih, a neutrošenih prihoda iz tih izvora.

Državni proračun Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcije za 2023. i 2024. godinu (Narodne novine 140/21) i Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu (Narodne novine 140/21) donio je Hrvatski sabor u prosincu 2021. Hrvatski sabor je u lipnju i studenome 2022. donio Izmjene i dopune Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu (Narodne novine 62/22 i 131/22) te Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu (Narodne novine 62/22 i 131/22).

Tijekom 2022., kao i nakon donošenja Izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu u studenome 2022. (dalje u tekstu: Druge Izmjene i dopune Državnog proračuna za 2022.), obavljane su preraspodjele sredstava na proračunskim stavkama rashoda. Prema odredbama članka 60. Zakona o proračunu, rashodi i izdaci državnog proračuna mogu se preraspodijeliti najviše do pet posto na razini skupine ekonomske klasifikacije koju donosi Hrvatski sabor koja se umanjuje i to unutar izvora financiranja opći prihodi i primici te namjenski primici. Iznimno su moguće preraspodjele i veće od pet posto na razini skupine ekonomske klasifikacije koju donosi Hrvatski sabor koja se umanjuje, uz suglasnost Ministarstva financija. Sredstva u državnom proračunu mogu se preraspodjeljivati isključivo u planu za tekuću proračunsku godinu te se ne mogu preraspodijeliti između Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja.

Prema odredbama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, sredstva za saniranje posljedica epidemije koronavirusa i narušavanja sigurnosne situacije u Europi zbog agresije na Ukrajinu, ako za to postoji mogućnost, mogu se u skladu s potrebama, odlukom Vlade RH osiguravati tijekom proračunske godine preraspodjelom bez ograničenja. O navedenim preraspodjelama, ministar financija je dužan u roku od sedam dana izvijestiti Odbor Hrvatskog sabora nadležan za poslove financija.

Podaci o preraspodjelama rashoda obavljenim nakon donošenja Drugih Izmjena i dopuna Državnog proračuna za 2022. uključeni su u tekući plan za 2022.

U tablici u nastavku daju se podaci iz plana Računa prihoda i rashoda te Računa financiranja za 2022., s projekcijama proračuna za 2023. i 2024., prema podacima iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu iz prosinca 2021. (dalje u tekstu: Državni proračun za 2022.), podacima iz Izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu iz lipnja 2022. (dalje u tekstu: Prve Izmjene i dopune Državnog proračuna za 2022.), podacima iz Drugih Izmjena i dopuna Državnog proračuna za 2022. te podacima iz tekućeg plana za 2022.

Tablica broj 1

Plan Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja za 2022., s projekcijama proračuna za 2023. i 2024.,
prema podacima iz Državnog proračuna za 2022., Prvih Izmjena i dopuna Državnog proračuna za 2022., Drugih Izmjena i dopuna
Državnog proračuna za 2022. i tekućeg plana za 2022.

u kn

Redni broj	Opis	Državni proračun za 2022.	Projekcija proračuna za 2023.	Projekcija proračuna za 2024.	Prve Izmjene i dopune Državnog proračuna za 2022.	Druge Izmjene i dopune Državnog proračuna 2022.	Tekući plan za 2022. (s preraspodjelama)
	1	2	3	4	5	6	7
A) Račun prihoda i rashoda							
1.	Prihodi poslovanja	163.695.750.899,00	166.949.629.102,00	166.855.703.694,00	170.284.677.499,00	170.410.627.754,00	170.410.627.754,00
2.	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	793.130.060,00	745.466.808,00	815.576.386,00	765.266.789,00	1.397.543.645,00	1.397.543.645,00
3.	Ukupno prihodi (1 + 2)	164.488.880.959,00	167.695.095.910,00	167.671.280.080,00	171.049.944.288,00	171.808.171.399,00	171.808.171.399,00
4.	Rashodi poslovanja	160.916.758.752,00	161.377.595.322,00	159.074.104.800,00	170.749.491.222,00	173.720.405.508,00	174.258.003.744,00
5.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	12.908.411.930,00	8.385.412.676,00	7.383.579.251,00	13.975.556.472,00	11.012.289.521,00	10.474.691.285,00
6.	Ukupno rashodi (4 + 5)	173.825.170.682,00	169.763.007.998,00	166.457.684.051,00	184.725.047.694,00	184.732.695.029,00	184.732.695.029,00
7.	Razlika – višak/manjak (3 - 6)	-9.336.289.723,00	-2.067.912.088,00	1.213.596.029,00	-13.675.103.406,00	-12.924.523.630,00	-12.924.523.630,00
B) Račun financiranja							
8.	Primici od financijske imovine i zaduživanja	42.015.418.988,00	29.507.247.047,00	30.027.482.417,00	46.500.326.677,00	43.747.425.636,00	43.747.425.636,00
9.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	33.714.182.791,00	28.208.948.692,00	28.458.374.648,00	34.947.315.900,00	36.234.508.591,00	36.234.508.591,00
10.	Prijenos depozita iz prethodne godine	16.272.617.114,00	15.237.563.588,00	14.467.949.855,00	17.485.040.847,00	17.485.040.847,00	17.485.040.847,00
11.	Planirani prijenos depozita u narednu godinu	15.237.563.588,00	14.467.949.855,00	17.250.653.653,00	15.362.948.218,00	12.073.434.262,00	12.073.434.262,00
12.	Neto financiranje (8 - 9 + 10 - 11)	9.336.289.723,00	2.067.912.088,00	-1.213.596.029,00	13.675.103.406,00	12.924.523.630,00	12.924.523.630,00
13.	Ukupno prihodi i primici (3 + 8)	206.504.299.947,00	197.202.342.957,00	197.698.762.497,00	217.550.270.965,00	215.555.597.035,00	215.555.597.035,00
14.	Ukupno rashodi i izdaci (6 + 9)	207.539.353.473,00	197.971.956.690,00	194.916.058.699,00	219.672.363.594,00	220.967.203.620,00	220.967.203.620,00
15.	Promjene u stanju depozita (13 - 14) = (11 - 10)	-1.035.053.526,00	-769.613.733,00	2.782.703.798,00	-2.122.092.629,00	-5.411.606.585,00	-5.411.606.585,00

U posebnom dijelu Državnog proračuna za 2022., osim prema organizacijskoj, programskoj i ekonomskoj klasifikaciji, rashodi su iskazani i prema izvorima financiranja.

Od 2015. u državni proračun uključuju se i vlastiti prihodi te namjenski prihodi i primici proračunskih korisnika, koji su godišnjim zakonima o izvršavanju državnog proračuna izuzeti od uplate na račun državnog proračuna, kao i rashodi koji se njima financiraju. Prema Zakonu o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, to se u 2022. odnosi na proračunske korisnike u visokom obrazovanju, javne institute, Sveučilišni računski centar (SRCE), Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu, Hrvatsku maticu iseljenika, proračunske korisnike u pravosuđu – sustavu izvršenja sankcija, ustanove u socijalnoj skrbi, kulturi i zdravstvu, nacionalne parkove, parkove prirode, Agenciju za elektroničke medije, Hrvatsku agenciju za civilno zrakoplovstvo, Hrvatsku energetska regulatornu agenciju, Hrvatsku regulatornu agenciju za mrežne djelatnosti te diplomatske misije, konzularne urede i druga predstavnička tijela Republike Hrvatske u inozemstvu.

Na mrežnim stranicama Ministarstva financija objavljeno je Obrazloženje Državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2022. i projekcija za 2023. i 2024. Prema navedenom Obrazloženju, plan prihoda temeljen je na očekivanom rastu bruto domaćeg proizvoda od 4,4 % u 2022., 3,7 % u 2023. te 3,1 % u 2024.

Državnim proračunom za 2022. ukupni prihodi za 2022. planirani su u iznosu od 164.488.880.959,00 kn. Vrijednosno najznačajniji su porezni prihodi koji su planirani u iznosu od 87.884.614.755,00 kn i u ukupno planiranim prihodima sudjeluju s 53,4 %. Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna planirane su u iznosu od 32.425.064.552,00 kn, a u ukupno planiranim prihodima sudjeluju s 19,7 %. Doprinosi, koji se odnose na doprinos za mirovinsko osiguranje, planirani su u iznosu od 26.040.733.188,00 kn, a u ukupno planiranim prihodima sudjeluju s 15,8 %. Prihodi od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (dalje u tekstu: HZZO) na temelju ugovornih obveza planirani su u iznosu od 8.442.086.018,00 kn, a u ukupno planiranim prihodima sudjeluju s 5,1 %.

Ukupni rashodi za 2022. planirani su u iznosu od 173.825.170.682,00 kn. Rashodi koji se financiraju iz izvora koji utječu na iznos manjka državnog proračuna planirani su u iznosu od 127.041.201.642,00 kn, a rashodi koji se financiraju iz izvora financiranja koji ne utječu na iznos manjka državnog proračuna, jer se mogu izvršiti samo do visine ostvarenih prihoda, planirani su u iznosu od 46.783.969.040,00 kn. Vrijednosno najznačajniji planirani rashodi u iznosu od 54.585.278.143,00 kn odnose se na naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, a u ukupno planiranim rashodima sudjeluju s 31,4 %. Većinu navedenih rashoda čine rashodi za mirovine i mirovinska primanja koji su planirani u iznosu od 43.766.093.569,00 kn. Rashodi za pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna planirani su u iznosu od 39.524.326.062,00 kn ili 22,7 % ukupnih rashoda. Rashodi za zaposlene, planirani u iznosu od 24.992.012.525,00 kn, u ukupnim rashodima sudjeluju s 14,4 %. Materijalni rashodi koji se uglavnom odnose na rashode za usluge te materijal i energiju planirani su u iznosu od 16.637.504.058,00 kn i u ukupnim rashodima sudjeluju s 9,6 %.

Manjak državnog proračuna planiran je u iznosu od 9.336.289.723,00 kn, a planirano ga je financirati razlikom primitaka od financijske imovine i zaduživanja te izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova te iz prenesenih neutrošenih sredstava iz prethodnih razdoblja. Primici su planirani u iznosu od 42.015.418.988,00 kn, a izdaci u iznosu od 33.714.182.791,00 kn.

Prve Izmjene i dopune Državnog proračuna za 2022. donesene su u lipnju 2022. Planirani su ukupni prihodi u iznosu od 171.049.944.288,00 kn, što je u odnosu na planirane Državnim proračunom za 2022. više za 6.561.063.329,00 kn ili 4,0 %. Rashodi su planirani u iznosu od 184.725.047.694,00 kn, što je 10.899.877.012,00 kn ili 6,3 % više od rashoda planiranih Državnim proračunom za 2022. Manjak državnog proračuna planiran je u iznosu od 13.675.103.406,00 kn, što je 4.338.813.683,00 kn ili 46,5 % više od planiranog Državnim proračunom za 2022. Prvim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022., primici su više planirani za 4.484.907.689,00 kn, a izdaci za 1.233.133.109,00 kn. U odnosu na izvorni plan za 2022., ukupni rashodi su povećani za 6,3 %. Osigurana su dodatna sredstva za sanaciju ustanova u zdravstvu, dodatna sredstva za mirovine, povećani transfer HZZO-u, popunjavanje robnih zaliha zbog posljedica rata u Ukrajini, dodatna sredstva za rashode za zaposlene, zatim dodatna sredstva u tijelima državne uprave za porast cijena energenata te potpore sektoru poljoprivrede zbog saniranja posljedica narušavanja sigurnosne situacije u Europi.

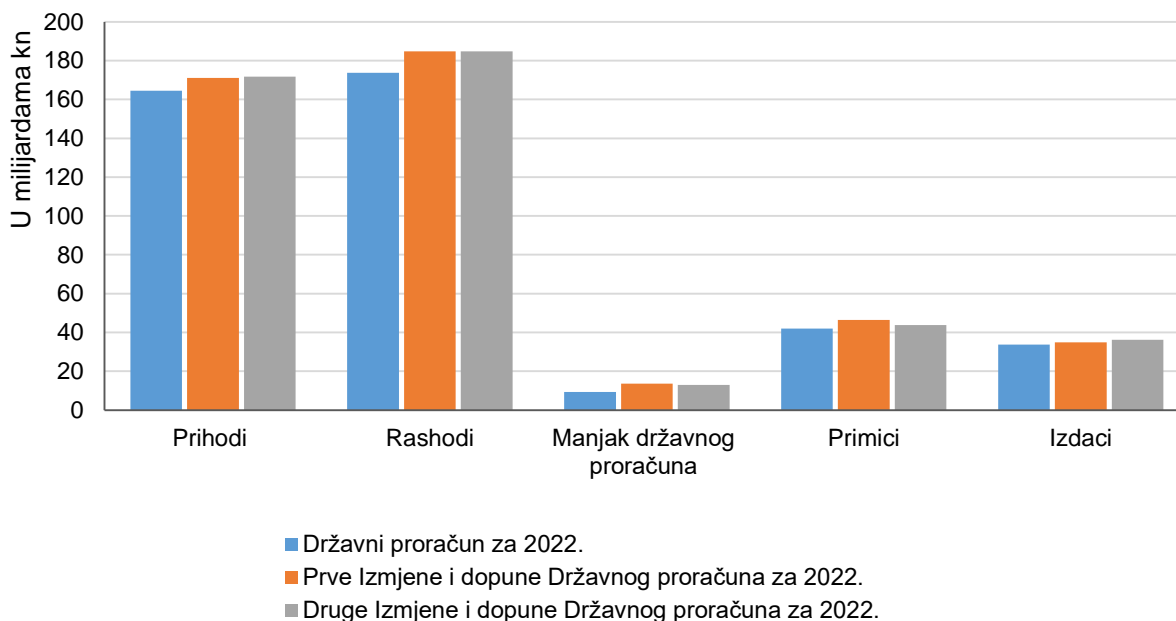
Druge Izmjene i dopune Državnog proračuna za 2022. donesene su u studenome 2022. Ukupni prihodi planirani su u iznosu od 171.808.171.399,00 kn, što je u odnosu na planirane Prvim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022. više za 758.227.111,00 kn ili 0,4 %. Ukupni rashodi planirani su u iznosu od 184.732.695.029,00 kn, što je približno planiranim Prvim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022. Manjak državnog proračuna planiran je Drugim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022. u iznosu od 12.924.523.630,00 kn, što je 750.579.776,00 kn ili 5,5 % manje od planiranog Prvim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022. U odnosu na Prve Izmjene i dopune Državnog proračuna za 2022., Drugim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022., primici su manje planirani za 2.752.901.041,00 kn, a izdaci su više planirani za 1.287.192.691,00 kn.

Drugim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022. osigurana su sredstva potrebna za provedbu jesenskog paketa mjera Vlade RH za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena te za isplatu po presudi u arbitražnom postupku pred Međunarodnim centrom za rješavanje investicijskih sporova koji je MOL pokrenuo protiv Republike Hrvatske 2013. Osim toga, osigurana su dodatna sredstva za mirovine, rashode za zaposlene, ustanove u zdravstvu i drugo. Istodobno značajnije su smanjena sredstva planirana za projekte sanacije štete nastale uslijed potresa i sredstva učešća vezanih za provedbu projekata iz operativnih programa.

U grafikonu u nastavku prikazana je visina prihoda, primitaka, rashoda, izdataka i manjka državnog proračuna prema podacima iz Državnog proračuna za 2022. te njegovih izmjena i dopuna u 2022.

Grafikon broj 1

Državni proračun te izmjene i dopune Državnog proračuna za 2022.

Tijekom 2022., prema odlukama Vlade RH iz travnja i prosinca 2022., preraspodijeljena su sredstva na proračunskim stavkama rashoda u ukupnom iznosu od 1.104.328.630,00 kn, a prema pojedinačnim odobrenjima ministra financija u ukupnom iznosu od 5.667.266.824,00 kn. Preraspodjelama rashoda obavljenim nakon donošenja Drugih Izmjena i dopuna Državnog proračuna za 2022. povećana su planirana sredstva za rashode poslovanja, a smanjena planirana sredstva za rashode za nabavu nefinancijske imovine za 537.598.236,00 kn.

Izvršenje Državnog proračuna za 2022.

Prema odredbama članka 168. Zakona o proračunu, Godišnji izvještaj za 2022. sadrži devet elemenata:

- opći dio proračuna koji čini Račun prihoda i rashoda i Račun financiranja na razini odjeljka ekonomske klasifikacije
- posebni dio proračuna po organizacijskoj i programskoj klasifikaciji te razini odjeljka ekonomske klasifikacije
- izvještaj o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala
- izvještaj o korištenju proračunske zalihe
- izvještaj o danim državnim jamstvima i izdacima po državnim jamstvima
- obrazloženje makroekonomskih pokazatelja
- obrazloženje ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka
- deficit općeg proračuna te
- izvještaj o provedbi strategije upravljanja javnim dugom.

Sadržaj svakog od elemenata godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna detaljnije je propisan Pravilnikom o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna (Narodne novine 24/13, 102/17, 1/20 i 147/20).

Ministarstvo financija sastavilo je Godišnji izvještaj za 2022., koji sadrži osam elemenata, s obzirom na to da je izvještaj o provedbi strategije upravljanja javnim dugom sastavljen u okviru izvještaja o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala.

U tablici u nastavku daju se osnovni podaci o izvršenju Državnog proračuna za 2022., prema podacima iz Sažetka u okviru Općeg dijela Godišnjeg izvještaja za 2022.

Tablica broj 2

Izvršenje Državnog proračuna za 2022.

u kn

Redni broj	Opis	Tekući plan za 2022.	Ostvareno za 2022.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
A) Račun prihoda i rashoda				
1.	Prihodi poslovanja	170.410.627.754,00	170.257.040.452,00	99,9
2.	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	1.397.543.645,00	1.477.168.453,00	105,7
3.	Ukupno prihodi (1 + 2)	171.808.171.399,00	171.734.208.905,00	100,0
4.	Rashodi poslovanja	174.258.003.744,00	166.989.932.825,00	95,8
5.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	10.474.691.285,00	8.064.683.184,00	77,0
6.	Ukupno rashodi (4 + 5)	184.732.695.029,00	175.054.616.009,00	94,8
7.	Razlika prihoda i rashoda (3 - 6)	-12.924.523.630,00	-3.320.407.104,00	25,7
B) Račun financiranja				
8.	Primici od financijske imovine i zaduživanja	43.747.425.636,00	43.148.269.601,00	98,6
9.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	36.234.508.591,00	48.296.929.646,00	133,3
10.	Prijenos depozita iz prethodne godine	17.485.040.847,00	17.485.040.847,00	100,0
11.	Prijenos depozita u narednu godinu	12.073.434.262,00	9.015.973.698,00	74,7
12.	Neto financiranje (8 - 9 + 10 - 11)	12.924.523.630,00	3.320.407.104,00	25,7
C) Sveukupno proračunska sredstva				
13.	Ukupno prihodi i primici (3 + 8)	215.555.597.035,00	214.882.478.506,00	99,7
14.	Ukupno rashodi i izdaci (6 + 9)	220.967.203.620,00	223.351.545.655,00	101,1
15.	Promjene u stanju depozita (13 - 14) = (11 - 10)	-5.411.606.585,00	-8.469.067.149,00	156,5

Ukupni prihodi za 2022. iskazani su u iznosu od 171.734.208.905,00 kn, a ukupni rashodi u iznosu od 175.054.616.009,00 kn te je iskazan manjak državnog proračuna u iznosu od 3.320.407.104,00 kn.

Manjak državnog proračuna iskazan je u manjem iznosu od planiranog za 9.604.116.526,00 kn. Na ostvarenje manjka državnog proračuna u manjem iznosu od planiranog utjecalo je ostvarenje prihoda u manjem iznosu od planiranog za 73.962.494,00 kn i izvršenje rashoda u manjem iznosu od planiranog za 9.678.079.020,00 kn.

Primici od financijske imovine i zaduživanja iskazani su u iznosu od 43.148.269.601,00 kn, a izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu od 48.296.929.646,00 kn te manjak primitaka iznosi 5.148.660.045,00 kn.

Prema podacima iz Obrazloženja ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka za 2022., nenaplaćena potraživanja za prihode državnog proračuna i proračunskih korisnika državnog proračuna na koncu 2022. iznose 11.265.888.172,00 kn, od čega se vrijednosno najznačajnija odnose na Ministarstvo financija.

Dospjele nepodmirene obveze proračunskih korisnika državnog proračuna koncem 2022. iznose 1.879.137.063,00 kn, a vrijednosno najznačajnije odnose se na proračunske korisnike iz razdjela Ministarstva zdravstva.

Račun prihoda i rashoda

U tablici u nastavku daju se podaci o prihodima Državnog proračuna za 2022.

Tablica broj 3

Prihodi Državnog proračuna za 2022.

u kn

Redni broj	Vrsta prihoda	Planirano	Ostvareno	% ostvarenja
	1	2	3	4
I.	Prihodi poslovanja	170.410.627.754,00	170.257.040.452,00	99,9
1.	Prihodi od poreza	95.469.468.526,00	97.857.296.456,00	102,5
1.1.	– Porez na dobit	11.305.087.452,00	11.702.036.714,00	103,5
1.2.	– Porezi na robu i usluge	83.586.434.714,00	85.544.011.188,00	102,3
1.3.	– Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	577.824.987,00	611.142.327,00	105,8
1.4.	– Ostali prihodi od poreza	121.373,00	106.227,00	87,5
2.	Doprinosi	27.981.097.908,00	28.657.458.901,00	102,4
2.1.	– Doprinosi za mirovinsko osiguranje	27.971.553.335,00	28.644.866.936,00	102,4
2.2.	– Doprinosi za zapošljavanje	9.544.573,00	12.591.965,00	131,9
3.	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	28.202.821.157,00	23.858.945.567,00	84,6
3.1.	– Pomoći od inozemnih vlada	7.897.178,00	15.387.913,00	194,9
3.2.	– Pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU	26.376.758.075,00	22.218.106.947,00	84,2
3.3.	– Pomoći od ostalih subjekata unutar općeg proračuna	915.347.146,00	742.226.545,00	81,1
3.4.	– Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan	243.460.521,00	192.269.534,00	79,0
3.5.	– Pomoći unutar općeg proračuna temeljem protestiranih jamstava	0,00	7.667.901,00	0,0
3.6.	– Pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	12.608.037,00	14.810.971,00	117,5
3.7.	– Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna	646.750.200,00	668.475.756,00	103,4
4.	Prihodi od imovine	2.169.339.050,00	2.486.077.878,00	114,6
4.1.	– Prihodi od financijske imovine	1.150.770.677,00	1.440.902.936,00	125,2
4.2.	– Prihodi od nefinancijske imovine	863.421.963,00	889.960.995,00	103,1

Redni broj	Vrsta prihoda	Planirano	Ostvareno	% ostvarenja
	1	2	3	4
4.3.	– Prihodi od kamata na dane zajmove	155.146.410,00	155.213.947,00	100,0
5.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	4.645.279.373,00	4.763.719.480,00	102,5
5.1.	– Upravne i administrativne pristojbe	880.727.454,00	941.852.229,00	106,9
5.2.	– Prihodi po posebnim propisima	3.764.551.919,00	3.821.867.251,00	101,5
6.	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	1.363.822.625,00	1.457.619.454,00	106,9
6.1.	– Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga	1.230.786.329,00	1.320.093.415,00	107,3
6.2.	– Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna	133.036.296,00	137.526.039,00	103,4
7.	Prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza	9.765.858.504,00	10.315.607.874,00	105,6
8.	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	812.940.611,00	860.314.842,00	105,8
II.	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	1.397.543.645,00	1.477.168.453,00	105,7
9.	Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	102.180.213,00	97.397.390,00	95,3
10.	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	641.163.432,00	648.240.480,00	101,1
11.	Prihodi od prodaje proizvedene kratkotrajne imovine	654.200.000,00	731.530.583,00	111,8
Ukupno prihodi (I. + II.)		171.808.171.399,00	171.734.208.905,00	100,0

Naplata i prikupljanje prihoda državnog proračuna propisani su Zakonom o proračunu, godišnjim zakonima o izvršavanju državnog proračuna, godišnjim naputcima o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa i prihoda za financiranje drugih javnih potreba te drugim propisima. Ukupni prihodi iskazani su u iznosu od 171.734.208.905,00 kn i najvećim dijelom su u okviru planiranih.

U iznosu većem od planiranog iskazani su prihodi od poreza za 2.387.827.930,00 kn ili 2,5 %, doprinosi za 676.360.993,00 kn ili 2,4 %, prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza za 549.749.370,00 kn ili 5,6 %, prihodi od imovine za 316.738.828,00 kn ili 14,6 %, prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada za 118.440.107,00 kn ili 2,5 %, prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i donacija za 93.796.829,00 kn ili 6,9 %, prihodi od prodaje nefinancijske imovine za 79.624.808,00 kn ili 5,7 % te kazne i upravne mjere i ostali prihodi za 47.374.231,00 kn ili 5,8 %.

U iznosu manjem od planiranih iskazane su pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna za 4.343.875.590,00 kn ili 15,4 %.

U okviru pomoći, vrijednosno značajnije manje od planiranih ostvarene su pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU za 4.158.651.128,00 kn ili 15,8 %. Manje su ostvarene zato što su na provedbu projekata koji se financiraju iz navedenih sredstava izravno utjecale okolnosti na tržištu roba i usluga te poteškoće koje su se povremeno javljale u dobavnim lancima, a kao posljedica učestalih kriza.

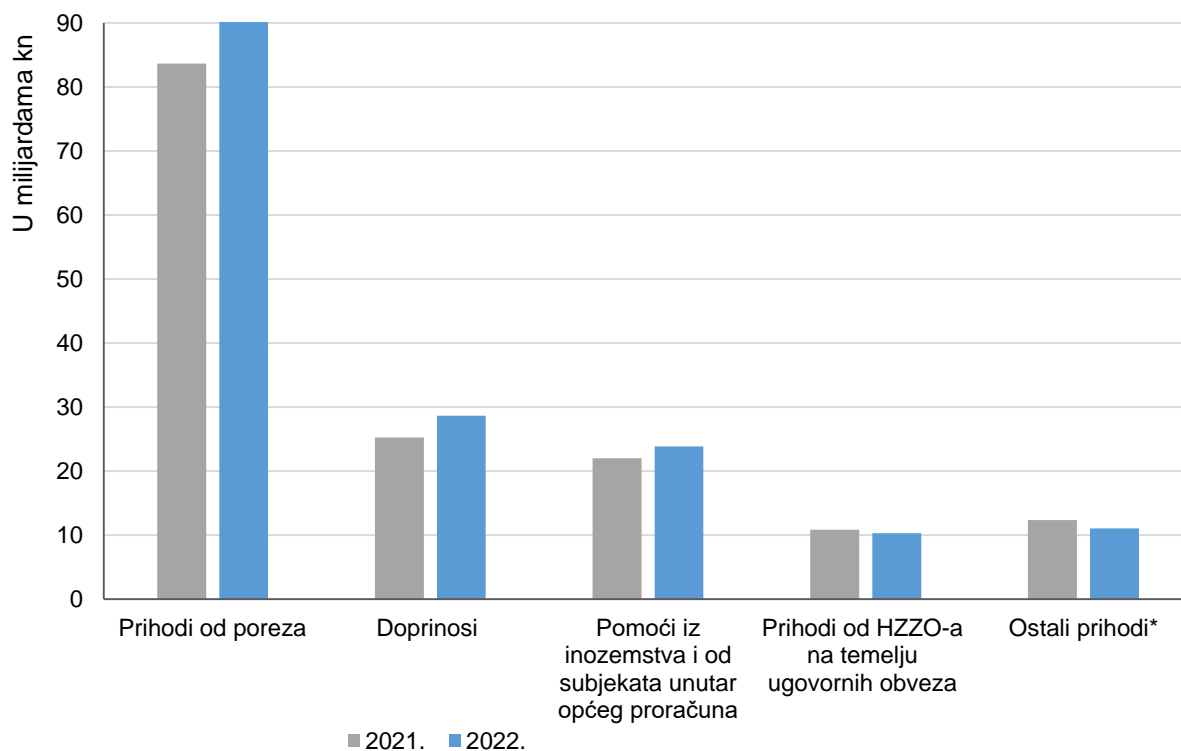
U odnosu na 2021. kada su prihodi iskazani u iznosu od 154.063.614.154,00 kn, iskazani prihodi za 2022. veći su za 17.670.594.751,00 kn ili 11,5 %. Na povećanje prihoda uglavnom su utjecali prihodi od poreza koji su veći za 14.205.508.653,00 kn ili 17,0 % te doprinosi koji su veći za 3.407.794.540,00 kn ili 13,5 %.

Prema podacima iz Obrazloženja ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka za 2022., na ostvarenje prihoda državnog proračuna u 2022. utjecala su makroekonomska kretanja u gospodarstvu, cjelogodišnji fiskalni učinci poreznih reformi provedenih tijekom 2021. te učinci poreznih izmjena koji su stupili na snagu tijekom 2022., a odnose se na porezne izmjene u trošarinskim propisima i u sustavu poreza na dodanu vrijednost. Nadalje, značajan učinak na prihode proračuna u 2022. imalo je i povlačenje sredstava iz EU fondova, odnosno korištenje sredstava iz Fonda solidarnosti u svrhu sanacije šteta od potresa te iz Mehanizma za oporavak i otpornost, koja se usmjeravaju za jačanje oporavka i otpornosti gospodarstva kroz razvojne, strateške i reformske projekte.

U grafikonu u nastavku prikazana je usporedba pojedinih vrsta prihoda ostvarenih za 2021. i 2022.

Grafikon broj 2

Prihodi Državnog proračuna za 2021. i 2022.

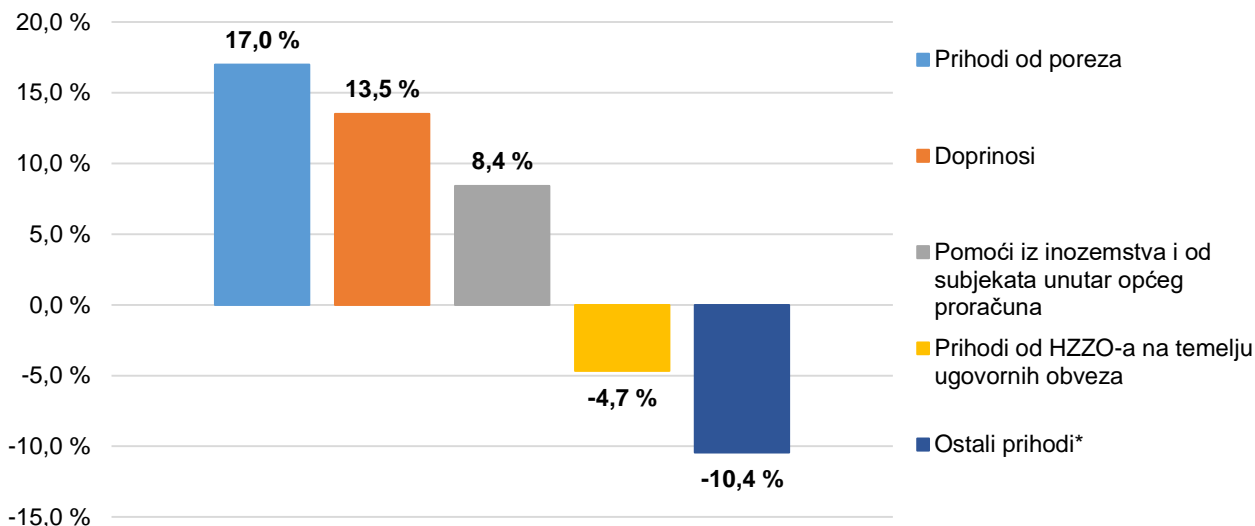

*Ostali prihodi obuhvaćaju prihode od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, prihode od imovine, prihode od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i donacija, kazne i upravne mjere i ostale prihode te prihode od prodaje nefinancijske imovine.

U grafikonu u nastavku prikazan je postotak promjene pojedinih vrsta prihoda ostvarenih za 2022. u odnosu na 2021.

Grafikon broj 3

Povećanje/smanjenje prihoda Državnog proračuna za 2022. u odnosu na 2021.

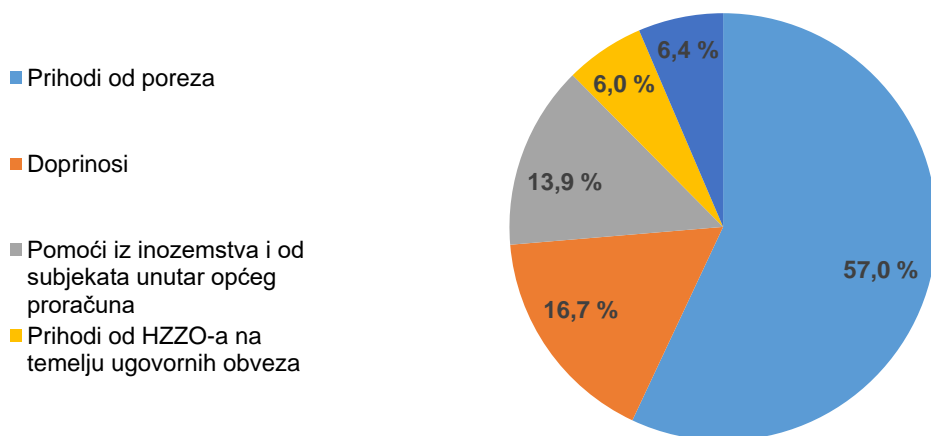

*Ostali prihodi obuhvaćaju prihode od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, prihode od imovine, prihode od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i donacija, kazne i upravne mjere i ostale prihode te prihode od prodaje nefinancijske imovine.

U grafikonu broj 4 prikazan je udjel pojedinih prihoda prema ekonomskoj klasifikaciji u ukupnim prihodima Državnog proračuna za 2022.

Grafikon broj 4

Udjel pojedinih vrsta prihoda u ukupnim prihodima Državnog proračuna za 2022., prema ekonomskoj klasifikaciji

*Ostali prihodi obuhvaćaju prihode od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, prihode od imovine, prihode od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i donacija, kazne i upravne mjere i ostale prihode te prihode od prodaje nefinancijske imovine.

Vrijednosno najznačajniji prihodi Državnog proračuna za 2022. su prihodi od poreza, u čijoj strukturi su najznačajniji porezi na robu i usluge u iznosu od 85.544.011.188,00 kn, koji čine 87,4 % poreznih prihoda. U okviru poreza na robu i usluge, najznačajniji je porez na dodanu vrijednost u iznosu od 66.209.388.920,00 kn, koji u poreznim prihodima sudjeluje sa 67,7 %.

Prihodi od doprinosa odnose se na doprinose za mirovinsko osiguranje u iznosu od 28.644.866.936,00 kn i doprinose za zapošljavanje u iznosu od 12.591.965,00 kn. U odnosu na 2021. prihodi od doprinosa za mirovinsko osiguranje veći su za 13,5 %. Od početka 2019. ukinuta je obveza plaćanja doprinosa za zapošljavanje, a iskazani prihodi od tog doprinosa odnose se na zakašnjele uplate obveza za prijašnja razdoblja.

U okviru prihoda od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna iskazanih u iznosu od 23.858.945.567,00 kn, vrijednosno najznačajniji u iznosu od 22.218.106.947,00 kn odnose se na pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU, od čega se na pomoći od institucija i tijela EU odnosi 22.197.007.174,00 kn. Navedene pomoći od institucija i tijela EU odnose se na kapitalne pomoći ostvarene u iznosu od 12.564.884.667,00 kn i tekuće pomoći u iznosu od 9.632.122.507,00 kn.

Vrijednosno značajnije pomoći od institucija i tijela EU financirane su iz sredstava Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) u iznosu od 5.185.144.818,00 kn, Kohezijskog fonda (KF) u iznosu od 3.855.487.060,00 kn, Europskog poljoprivrednog jamstvenog fonda (EPJF) u iznosu od 2.869.457.384,00 kn, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) u iznosu od 2.610.022.139,00 kn te Europskog socijalnog fonda (ESF) u iznosu od 2.426.684.378,00 kn.

Prihodi od imovine iskazani u iznosu od 2.486.077.878,00 kn odnose se na prihode od financijske imovine u iznosu od 1.440.902.936,00 kn, nefinancijske imovine u iznosu od 889.960.995,00 kn te od kamata na dane zajmove u iznosu od 155.213.947,00 kn.

U okviru prihoda od financijske imovine, vrijednosno značajniji su prihodi od dividendi u iznosu od 524.622.060,00 kn te prihodi iz dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija u iznosu od 414.010.143,00 kn. Vrijednosno najznačajnija sredstva od dividendi ostvarena su od udjela u temeljnom kapitalu društva INA d.d. koji pripada Republici Hrvatskoj u iznosu od 439.388.096,00 kn. Prihodi iz dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija manji su u odnosu na 2021. za 795.922.870,00 kn ili 65,8 %, najvećim dijelom zato što je u prethodnoj godini trgovačko društvo Hrvatska elektroprivreda d.d. uplatilo dio dobiti iz 2020. u iznosu od 840.621.514,80 kn, dok u 2022. nije postojala obveza uplate dobiti od ovog trgovačkog društva. Vrijednosno značajnija sredstva s osnove dobiti za 2021. uplatili su Financijska agencija (FINA) u iznosu od 51.368.673,00 kn, Hrvatska Lutrija d.o.o. u iznosu od 45.342.013,00 kn, Hrvatska narodna banka u iznosu od 45.110.432,00 kn, Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o. u iznosu od 39.672,048 kn te Hrvatske šume d.o.o. u iznosu od 37.887.572,00 kn.

U okviru prihoda od nefinancijske imovine, vrijednosno značajniji odnose se na naknade od koncesija u iznosu od 562.862.701,00 kn, naknade za korištenje nefinancijske imovine u iznosu od 222.005.771,00 kn te prihode od zakupa i iznajmljivanja imovine u iznosu od 87.165.247,00 kn.

Prihodi od naknada za koncesije iskazani su u iznosu od 562.862.701,00 kn te su u odnosu na 2021. veći za 233.985.225,00 kn ili 71,1 %. Najznačajniji utjecaj na povećanje odnosi se na povećanje proizvodnje ugljikovodika iz ležišta u Republici Hrvatskoj radi osiguranja zaliha plina i povećanja raspoloživosti prirodnog plina u Republici Hrvatskoj u smislu saniranja posljedica energetske krize izazvane ratom u Ukrajini.

Vlada RH je Uredbom o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (Narodne novine 104/22, 106/22, 121/22 i 156/22) odredila povećanje proizvodnje plina za 10,0 % u odnosu na planiranu proizvodnju, u skladu s tehničkim i tehnološkim mogućnostima u razdoblju od 1. listopada 2022. do 31. ožujka 2024.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada iskazani su u iznosu od 4.763.719.480,00 kn. Vrijednosno najznačajniji iskazani su u okviru prihoda po posebnim propisima, a odnose se na prihode od sufinanciranja cijene usluge, participacije i slično (nacionalni parkovi, ustanove u kulturi i znanosti) u iznosu od 1.682.299.669,00 kn.

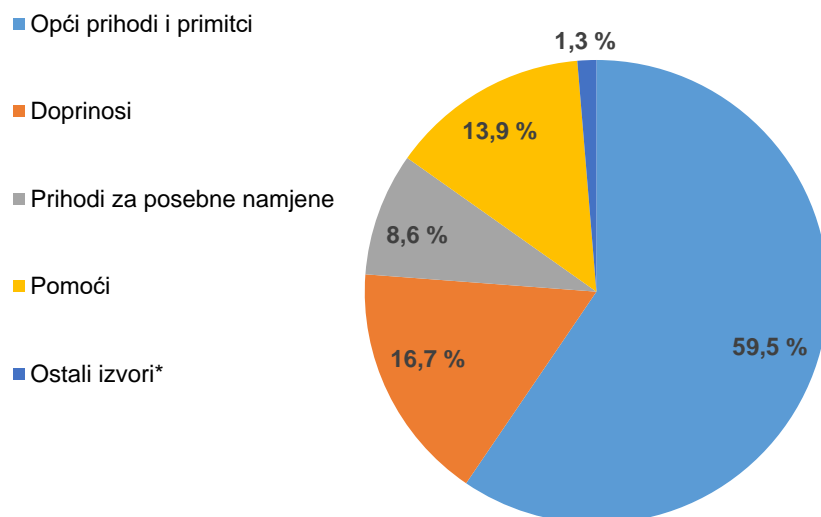
Prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza iskazani u iznosu od 10.315.607.874,00 kn odnose se na prihode državnih zdravstvenih ustanova.

U okviru prihoda od prodaje nefinancijske imovine iskazanih u iznosu od 1.477.168.453,00 kn, vrijednosno značajniji su prihodi od prodaje zaliha u iznosu od 731.530.583,00 kn te od prodaje prijevoznih sredstava u iznosu od 387.717.863,00 kn.

U grafikonu broj 5 prikazan je udjel prihoda prema izvorima financiranja u ukupnim prihodima Državnog proračuna za 2022.

Grafikon broj 5

Udjel prihoda u ukupnim prihodima Državnog proračuna za 2022., prema izvorima financiranja

*Ostali izvori obuhvaćaju donacije, prihode od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja, namjenske primitke te vlastite prihode.

U tablici u nastavku daju se podaci o rashodima Državnog proračuna za 2022.

Tablica broj 4

Rashodi Državnog proračuna za 2022.

u kn

Redni broj	Vrsta rashoda	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
	1	2	3	4
I.	Rashodi poslovanja	174.258.003.744,00	166.989.932.825,00	95,8
1.	Rashodi za zaposlene	25.609.250.610,00	25.453.064.676,00	99,4
1.1.	– Plaće	21.038.965.807,00	20.892.987.358,00	99,3
1.2.	– Ostali rashodi za zaposlene	908.071.194,00	933.521.900,00	102,8
1.3.	– Doprinosi na plaće	3.662.213.609,00	3.626.555.418,00	99,0
2.	Materijalni rashodi	21.841.533.735,00	19.230.737.140,00	88,1
2.1.	– Naknade troškova zaposlenima	1.380.071.404,00	1.324.634.747,00	96,0
2.2.	– Rashodi za materijal i energiju	8.626.929.560,00	9.012.270.858,00	104,5
2.3.	– Rashodi za usluge	9.273.964.506,00	7.842.587.937,00	84,6
2.4.	– Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	93.893.972,00	75.900.074,00	80,8
2.5.	– Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	2.466.674.293,00	975.343.524,00	39,5
3.	Financijski rashodi	7.693.994.139,00	7.293.682.599,00	94,8
3.1.	– Kamate za izdane vrijednosne papire	6.137.646.369,00	6.081.284.073,00	99,1
3.2.	– Kamate za primljene kredite i zajmove	456.619.246,00	441.220.833,00	96,6
3.3.	– Ostali financijski rashodi	1.099.728.524,00	771.177.693,00	70,1
4.	Subvencije	9.652.751.159,00	8.597.500.650,00	89,1
4.1.	– Subvencije trgovačkim društvima u javnom sektoru	807.224.580,00	808.594.313,00	100,2
4.2.	– Subvencije trgovačkim društvima, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora	3.232.860.582,00	2.667.438.756,00	82,5
4.3.	– Subvencije trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima iz EU sredstava	5.612.665.997,00	5.121.467.581,00	91,3
5.	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	41.735.585.441,00	40.383.185.154,00	96,8
5.1.	– Pomoći inozemnim vladama	97.753.326,00	100.886.293,00	103,2
5.2.	– Pomoći međunarodnim organizacijama te institucijama i tijelima EU	4.858.599.921,00	4.775.931.478,00	98,3
5.3.	– Pomoći unutar općeg proračuna	15.815.187.357,00	15.692.297.960,00	99,2
5.4.	– Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	11.856.308.274,00	11.698.579.779,00	98,7
5.5.	– Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	8.258.332.873,00	7.437.833.379,00	90,1
5.6.	– Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna	849.403.690,00	677.656.265,00	79,8
6.	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	57.393.271.260,00	56.675.508.405,00	98,8
6.1.	– Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja	39.851.435.700,00	39.795.946.870,00	99,9

Redni broj	Vrsta rashoda	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
	1	2	3	4
6.2.	– Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna	17.541.835.560,00	16.879.561.535,00	96,2
7.	Ostali rashodi	10.331.617.400,00	9.356.254.201,00	90,6
7.1.	– Tekuće donacije	3.729.289.283,00	2.942.832.293,00	78,9
7.2.	– Kapitalne donacije	1.417.941.743,00	1.681.595.578,00	118,6
7.3.	– Kazne, penali i naknade štete	336.055.506,00	306.513.912,00	91,2
7.4.	– Izvanredni rashodi (Proračunska zaliha)	100.000.000,00	0,00	0,0
7.5.	– Kapitalne pomoći	4.748.330.868,00	4.425.312.418,00	93,2
II.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	10.474.691.285,00	8.064.683.184,00	77,0
8.	Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	393.160.137,00	331.171.811,00	84,2
9.	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	7.795.400.470,00	6.173.597.216,00	79,2
10.	Rashodi za nabavu plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti	3.934.507,00	2.961.163,00	75,3
11.	Strateške zalihe	1.013.684.870,00	977.391.984,00	96,4
12.	Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	1.268.511.301,00	579.561.010,00	45,7
	Ukupno rashodi (I. + II.)	184.732.695.029,00	175.054.616.009,00	94,8

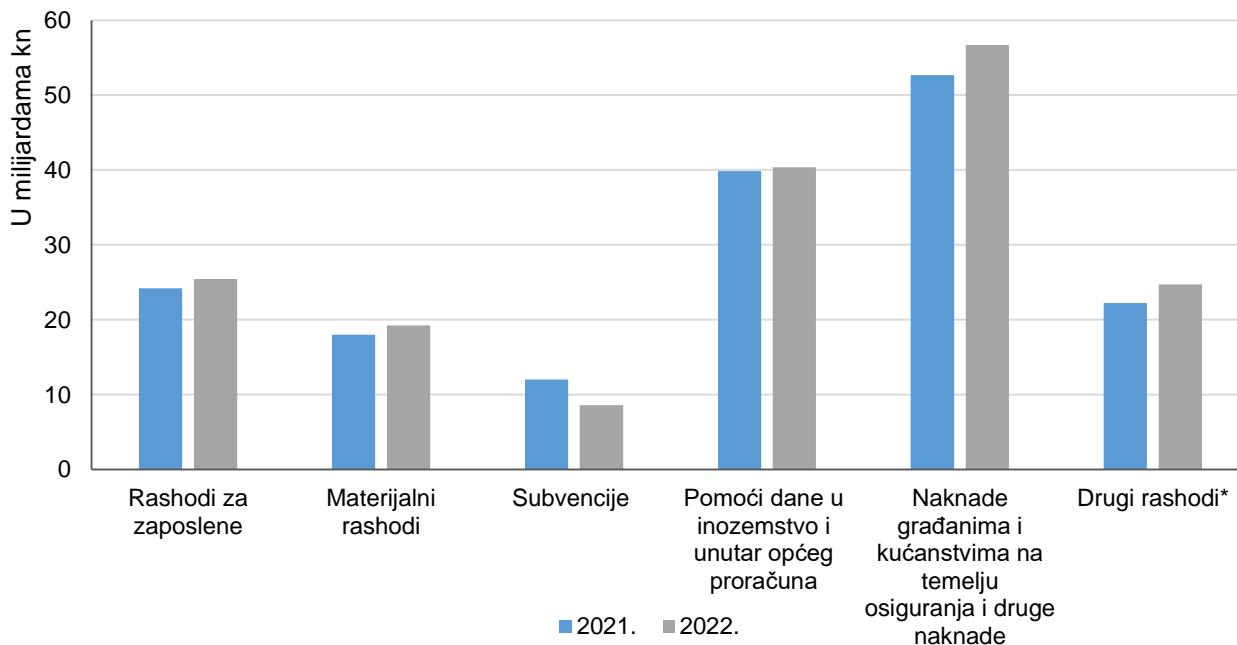
Rashodi državnog proračuna planiraju se i izvršavaju na temelju financijskih planova proračunskih korisnika, izvanproračunskog korisnika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (dalje u tekstu: HZMO) te proračunske glave Ministarstvo financija – ostali izdaci države. Na temelju financijskog plana proračunske glave Ministarstvo financija – ostali izdaci države planiraju se i izvršavaju rashodi i izdaci za aktivnosti i programe koji u pravilu nisu u djelokrugu drugih proračunskih korisnika, kao što su Jamstvena pričuva, Proračunska zaliha, Naknada štete uzrokovane elementarnim nepogodama, Potpore političkim strankama, Kompenzacijska mjera jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i Fiskalno izravnanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, doprinos Republike Hrvatske proračunu Europske unije te aktivnosti u vezi sa zaduživanjem. Rashodi proračunskih korisnika izvršavaju se putem njihovih zahtjeva za plaćanje te su, prema odredbama Zakona o proračunu, za zakonito i namjensko izvršavanje tih rashoda odgovorni čelnici proračunskih korisnika.

Rashodi za 2022. iskazani su u iznosu od 175.054.616.009,00 kn, što je 9.678.079.020,00 kn ili 5,2 % manje od planiranih. Dio rashoda ostvaren je u okviru planiranih iznosa, dok se značajnije smanjenje u odnosu na plan odnosi na materijalne rashode koji su manji za 2.610.796.595,00 kn ili 12,0 %, rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine (najvećim dijelom građevinske objekte te postrojenja i opremu) koji su manji za 1.621.803.254,00 kn ili 20,8 % te pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna koje su 1.352.400.287,00 kn ili 3,2 % manje od planiranih.

U grafikonu broj 6 prikazana je usporedba pojedinih vrsta rashoda izvršenih za 2021. i 2022.

Grafikon broj 6

Rashodi Državnog proračuna za 2021. i 2022.

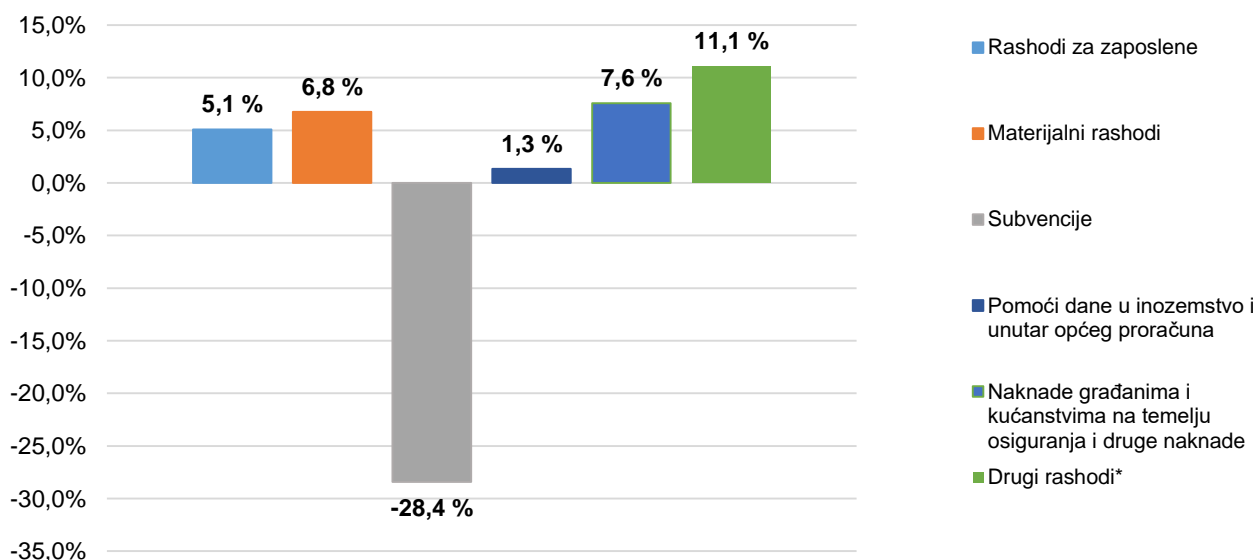

*Drugi rashodi obuhvaćaju financijske rashode, rashode za nabavu nefinancijske imovine te ostale rashode.

U grafikonu u nastavku prikazan je postotak promjene pojedinih vrsta rashoda izvršenih za 2022. u odnosu na 2021.

Grafikon broj 7

Povećanje/smanjenje rashoda Državnog proračuna za 2022. u odnosu na 2021.

*Drugi rashodi obuhvaćaju financijske rashode, rashode za nabavu nefinancijske imovine te ostale rashode.

U odnosu na prethodnu godinu, svi su se rashodi na razini skupine Računskog plana povećali, osim subvencija, koje su manje za 3.411.580.609,00 kn ili 28,4 % te financijskih rashoda, koji su manji za 472.285.350,00 kn ili 6,1 %. Rashodi za subvencije su manji, najvećim dijelom, zbog manje isplaćenih potpora za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenima koronavirusom. Najznačajnije povećanje, u iznosu od 3.987.121.778,00 kn ili 7,6 %, odnosi se na naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, koje je najvećim dijelom posljedica povećanih rashoda za naknade za mirovine uzrokovane indeksacijom po općim i posebnim propisima i očekivanog rasta broja korisnika mirovina te rashoda za naknade za pomoći i skrb socijalno osjetljivih skupina proizašle iz primjene novih zakonskih propisa.

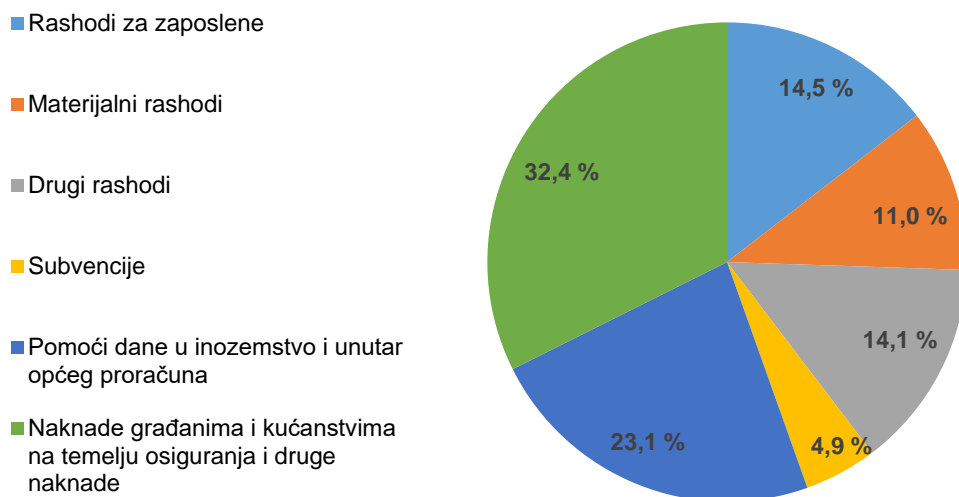
Rashodi za zaposlene veći su za 1.233.317.348,00 kn ili 5,1 % od ostvarenih prethodne godine. Do povećanja je, između ostalog, došlo zbog povećanja osnovice plaća i drugih materijalnih prava zaposlenih u javnim i državnim službama.

Materijalni rashodi iskazani u iznosu od 19.230.737.140,00 kn veći su za 1.217.272.762,00 kn ili 6,8 % u odnosu na prethodnu godinu, najvećim dijelom zbog povećanja rashoda za intelektualne i osobne usluge.

U grafikonima u nastavku daju se podaci o rashodima Državnog proračuna za 2022. prema ekonomskoj, funkcijskoj te organizacijskoj klasifikaciji.

Grafikon broj 8

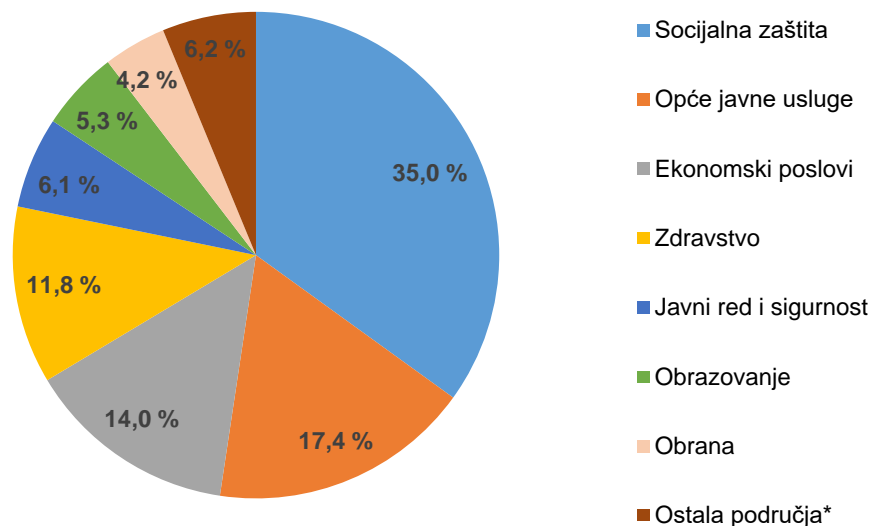
Udjel rashoda u ukupnim rashodima Državnog proračuna za 2022., prema ekonomskoj klasifikaciji

*Drugi rashodi obuhvaćaju financijske rashode, rashode za nabavu nefinancijske imovine te ostale rashode.

Grafikon broj 9

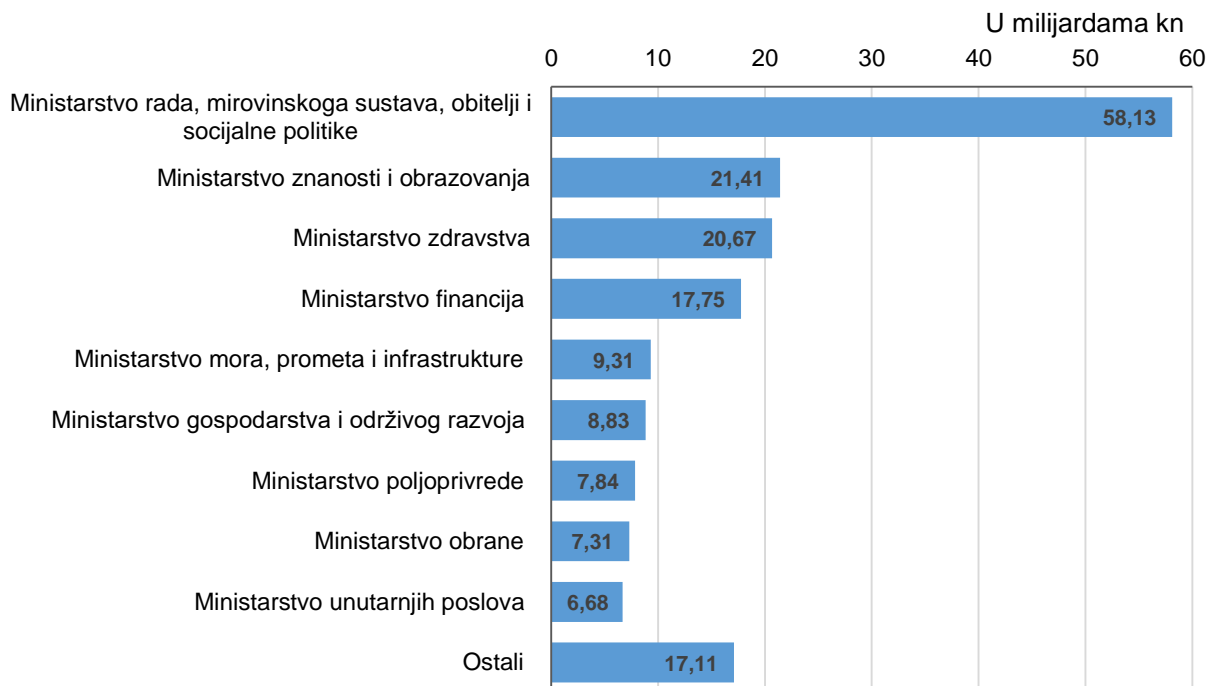
Udjel rashoda u ukupnim rashodima Državnog proračuna za 2022., prema funkcijskoj klasifikaciji

*Ostala područja obuhvaćaju funkcijsko područje usluge unaprjeđenja stanovanja i zajednice, područje rekreacije, kulture i religije te područje zaštite okoliša.

Grafikon broj 10

Rashodi Državnog proračuna za 2022. prema organizacijskoj klasifikaciji

U okviru materijalnih rashoda, vrijednosno značajniji odnose se na rashode za materijal i energiju u iznosu od 9.012.270.858,00 kn te rashode za usluge u iznosu od 7.842.587.937,00 kn. U okviru rashoda za materijal i energiju, vrijednosno najznačajniji su rashodi za materijal i sirovine u iznosu od 6.850.577.304,00 kn, koji se najvećim dijelom odnose na lijekove i medicinski potrošni materijal te rashodi za energiju u iznosu od 1.415.798.448,00 kn. U okviru rashoda za usluge, vrijednosno značajniji su rashodi za ostale usluge u iznosu od 1.700.563.100,00 kn, intelektualne i osobne usluge u iznosu od 1.454.936.368,00 kn te usluge tekućeg i investicijskog održavanja u iznosu od 1.193.662.746,00 kn.

Financijski rashodi iskazani u iznosu od 7.293.682.599,00 kn odnose se na kamate na zaduživanje u iznosu od 6.522.504.906,00 kn i druge financijske rashode u iznosu od 771.177.693,00 kn. Kamate na zaduživanje odnose se na kamate za izdane obveznice i trezorske zapise u iznosu od 6.081.284.073,00 kn te kamate za primljene kredite i zajmove u iznosu od 441.220.833,00 kn.

U okviru rashoda za subvencije iskazanih u iznosu od 8.597.500.650,00 kn, vrijednosno značajniji iskazani su u okviru Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 4.926.155.840,00 kn i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (dalje u tekstu: HZZ) u iznosu od 1.156.436.980,00 kn. Vrijednosno značajnije subvencije iskazane u okviru Ministarstva poljoprivrede odnose se na izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima u iznosu od 2.870.353.635,00 kn, od čega je iz Europskog poljoprivrednog jamstvenog fonda (EPJF) financirano 2.697.212.061,00 kn te na mjere ruralnog razvoja u iznosu od 1.207.993.905,00 kn, od čega je iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) financirano 998.759.186,00 kn.

Vrijednosno značajnije subvencije HZZ-a iskazane su u okviru tekućih projekata OP Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020., prioriteti 1, 2 i 5 u iznosu od 711.061.094,00 kn (od čega je iz Europskog socijalnog fonda (ESF) financirano 606.442.697,00 kn) i Potpore za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenima koronavirusom (COVID-19) u iznosu od 253.999.064,00 kn.

Rashodi za pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna iskazani su u iznosu od 40.383.185.154,00 kn. Vrijednosno značajniji navedeni rashodi iskazani su u okviru Ministarstva znanosti i obrazovanja u iznosu od 12.492.138.802,00 kn, Ministarstva financija – ostali izdaci države u iznosu od 6.897.976.825,00 kn, Ministarstva zdravstva u iznosu od 6.565.020.277,00 kn te Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u iznosu od 6.353.947.322,00 kn. U okviru Ministarstva znanosti i obrazovanja vrijednosno značajniji rashodi za pomoći odnose se na rashode za plaće zaposlenika osnovnih i srednjih škola u iznosu od 9.893.881.169,00 kn te na dodatna sredstva izravnjanja za decentralizirane funkcije u iznosu od 1.153.734.101,00 kn. U okviru Ministarstva financija – ostali izdaci države vrijednosno značajniji rashodi za pomoći odnose se na doprinos Republike Hrvatske EU proračunu u iznosu od 4.717.387.876,00 kn i na fiskalno izravnjanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 2.000.000.000,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi za pomoći iskazani u okviru Ministarstva zdravstva odnose se na transfer proračunskih sredstava HZZO-u u iznosu od 4.790.000.000,00 kn. U okviru Ministarstva mora, prometa i infrastrukture vrijednosno značajnije pomoći dane su društvima iz sektora cestovne i željezničke infrastrukture i željezničkog prijevoza u ukupnom iznosu od 4.390.666.681,00 kn.

Rashodi za naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade iskazani su u iznosu od 56.675.508.405,00 kn, a vrijednosno najznačajniji odnose se na rashode za mirovine i mirovinska primanja, naknade u sustavu socijalne skrbi te naknade nezaposlenima. Rashodi za mirovine i mirovinska primanja iskazani su u okviru HZMO-a u iznosu od 46.872.682.553,00 kn. Od navedenog iznosa, 28.112.112.027,00 kn ili 60,0 % financirano je iz doprinosa za mirovinsko osiguranje, 18.760.317.563,00 kn ili 40,0 % iz općih prihoda i primitaka državnog proračuna, a 252.963,00 kn iz ostalih prihoda za posebne namjene. U okviru HZMO-a iskazane su i naknade koje se odnose na doplatak za djecu u iznosu od 1.302.624.741,00 kn.

U okviru Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade iskazane su naknade za dodatni rodiljni dopust, roditeljski dopust i opremu za novorođeno dijete u iznosu od 1.989.060.329,00 kn. Naknade nezaposlenima iskazane su u okviru HZZ-a u iznosu od 843.950.998,00 kn. U okviru proračunske glave Proračunski korisnici u socijalnoj skrbi vrijednosno značajnije naknade iskazane su u okviru aktivnosti Osobna invalidnina u iznosu od 881.651.762,00 kn, Doplatak za pomoć i njegu u iznosu od 612.549.663,00 kn, Zajamčena minimalna naknada u iznosu od 411.021.148,00 kn te Status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja u iznosu od 357.870.255,00 kn. U okviru Ministarstva hrvatskih branitelja iskazane su naknade za trajna prava (osobna invalidnina, obiteljska invalidnina, naknade i drugo) u iznosu od 621.277.907,00 kn.

Ostali rashodi iskazani su u iznosu od 9.356.254.201,00 kn. Vrijednosno značajniji iskazani su u okviru Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja u iznosu od 2.149.083.102,00 kn, Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 1.355.708.822,00 kn, Ministarstva financija – ostali izdaci države u iznosu od 1.054.662.876,00 kn, Ministarstva kulture i medija u iznosu od 882.638.994,00 kn te Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u iznosu od 847.163.474,00 kn. U okviru Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, vrijednosno najznačajniji ostali rashodi iskazani su u okviru kapitalnog projekta OP Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. u ukupnom iznosu od 1.388.326.880,00 kn (najvećim dijelom financirani iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR)). U okviru Ministarstva poljoprivrede, vrijednosno značajniji ostali rashodi iskazani su u okviru aktivnosti ZPP mjere ruralnog razvoja u iznosu od 913.849.743,00 kn (od čega je iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) financirano 782.538.135,00 kn). U okviru Ministarstva financija – ostali izdaci države, vrijednosno značajniji ostali rashodi iskazani su u okviru aktivnosti Jamstvena pričuva, iz koje su izvršena plaćanja po protestiranim državnim jamstvima u iznosu od 600.241.237,00 kn. U okviru Ministarstva kulture i medija, aktivnosti Programi zaštite i očuvanja kulturne baštine iskazani su ostali rashodi u iznosu od 764.508.324,00 kn, a financirani su iz sredstava Fonda solidarnosti EU. U okviru Ministarstva mora, prometa i infrastrukture vrijednosno značajniji ostali rashodi iskazani su u okviru tekućeg projekta OP Konkurentnost i kohezija, prioritetna os 7 Povezanost i mobilnost u iznosu od 448.517.845,00 kn (financirano iz Kohezijskog fonda (KF) u iznosu od 420.985.283,00 kn).

U okviru ostalih rashoda planirani su izvanredni rashodi u iznosu od 100.000.000,00 kn, koji se odnose na rashode koji se financiraju iz sredstava proračunske zalihe. Izvanredni rashodi nisu iskazani jer se izvršenje rashoda financiranih iz proračunske zalihe iskazuje u okviru onih skupina rashoda kojima pripadaju prema ekonomskoj klasifikaciji. Iz proračunske zalihe u 2022. financirani su rashodi u iznosu od 79.862.642,00 kn, o čemu je sastavljen Izvještaj o korištenju proračunske zalihe u 2022. godini, a rashodi su opisani u okviru naslova Proračunska zaliha.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine iskazani u iznosu od 8.064.683.184,00 kn, u odnosu na 2021. veći su za 631.641.793,00 kn ili 8,5 %. Povećanje se najvećim dijelom odnosi na povećanje rashoda za strateške zalihe. Vrijednosno značajniji rashodi za nabavu nefinancijske imovine odnose se na rashode za postrojenja i opremu u iznosu od 4.403.893.814,00 kn i građevinske objekte u iznosu od 1.310.198.855,00 kn. U okviru rashoda za postrojenja i opremu, vrijednosno značajniji su rashodi za vojnu opremu u iznosu od 2.851.854.723,00 kn, medicinsku i laboratorijsku opremu u iznosu od 627.487.223,00 kn te uredsku opremu i namještaj u iznosu od 487.058.548,00 kn.

Račun financiranja

U tablici u nastavku daju se podaci iz Računa financiranja za 2022.

Tablica broj 5

Račun financiranja za 2022.

Redni broj	Opis	Planirano	Ostvareno/ Izvršeno	u kn
				% ostvarenja/ izvršenja
	1	2	3	4
1.	Primici od financijske imovine i zaduživanja	43.747.425.636,00	43.148.269.601,00	98,6
1.1.	– Primljene otplate (povrati) glavnice danih zajmova i depozita	2.511.833.155,00	2.177.448.094,00	86,7
1.2.	– Primici od izdanih vrijednosnih papira	26.050.000.000,00	25.985.017.700,00	99,8
1.3.	– Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici	270.450.030,00	60.121.951,00	22,2
1.4.	– Primici od zaduživanja	14.915.142.451,00	14.925.681.856,00	100,1
2.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	36.234.508.591,00	48.296.929.646,00	133,3
2.1.	– Izdaci za dane zajmove i depozite	2.048.915.000,00	12.681.772.312,00	619,0
2.2.	– Izdaci za dionice i udjele u glavnici	585.449.902,00	549.370.186,00	93,8
2.3.	– Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova	7.900.841.889,00	7.733.201.420,00	97,9
2.4.	– Izdaci za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire	25.699.301.800,00	27.332.585.728,00	106,4
3.	Promjena u stanju depozita	-5.411.606.585,00	-8.469.067.149,00	156,5
4.	Neto financiranje (1 - 2 - 3)	12.924.523.630,00	3.320.407.104,00	25,7

Primici od financijske imovine i zaduživanja iskazani su u iznosu od 43.148.269.601,00 kn, a izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu od 48.296.929.646,00 kn te manjak primitaka iznosi 5.148.660.045,00 kn. Primici od financijske imovine i zaduživanja te neto financiranje iskazani su u manjem iznosu od planiranog, a izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova iskazani su u većem iznosu od planiranog.

Primljene otplate (povrati) glavnica danih zajmova iskazani u iznosu od 2.177.448.094,00 kn najvećim se dijelom odnose na povrate zajmova danih drugim razinama vlasti u iznosu od 1.013.850.370,00 kn, povrate zajmova danih tuzemnim trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora u iznosu od 477.738.450,00 kn, povrate zajmova danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u iznosu od 326.301.585,00 kn te primitke od povrata depozita od kreditnih i ostalih financijskih institucija u iznosu od 308.000.000,00 kn.

Vrijednosno značajniji primici od prodaje dionica i udjela u glavnici odnose se na primitke od prodaje dionica i udjela u glavnici tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora u iznosu od 56.322.128,00 kn, od čega su vrijednosno najznačajniji u iznosu od 42.115.542,00 kn uplaćeni od Centra za restrukturiranje i prodaju.

Prema odredbama članka 104. Zakona o proračunu, zaduživanje se provodi u svrhu: financiranja manjka središnjeg proračuna, financiranja investicijskih projekata i posebnih programa prema odobrenju Hrvatskog sabora, isplate tekućih otplata duga središnjeg proračuna, podmirenja dospjelih plaćanja u vezi s državnim jamstvima, upravljanja likvidnošću proračuna te pokrivanja potreba Hrvatske narodne banke (dalje u tekstu: HNB) za međunarodnom pričuvom.

Prema odredbama članka 107. navedenog Zakona, uz suglasnost Vlade RH, zaduživanjem u tekućoj proračunskoj godini mogu se stjecati sredstva potrebna za povrat duga središnjeg proračuna čije je dospjeće u sljedećoj proračunskoj godini, a to zaduživanje ne ulazi u ograničenje propisano zakonima o izvršavanju državnog proračuna.

Odredbom članka 42., stavka 1. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, propisano je da se zaduživanje može provesti na inozemnom i domaćem tržištu novca i kapitala do ukupnog iznosa od 40.452.642.451,00 kn iskazanog u Računu financiranja proračuna.

Odredbama članka 43. navedenog Zakona, propisano je da se uslijed nastupa izvanrednih okolnosti iz članka 10., stavka 3. Zakona o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine 111/18) ministar financija može zadužiti uz suglasnost Vlade RH i iznad visine zaduživanja propisane člankom 42., stavkom 1. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, o čemu je Vlada RH obvezna mjesečno izvještavati odbor Hrvatskog sabora nadležan za poslove financija.

Primici od zaduživanja planirani su u ukupnom iznosu od 40.965.142.451,00 kn. U navedeni iznos su, osim iznosa utvrđenog Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, uključeni i primici u iznosu od 512.500.000,00 kn planirani iz fondova EU kroz financijske instrumente, koji nisu uključeni u ograničenje za zaduživanje.

Primici od zaduživanja, koji se odnose na primitke od izdanih vrijednosnih papira te od kredita i zajmova, ostvareni su u iznosu od 40.910.699.556,00 kn, što je 54.442.895,00 kn ili 0,1 % manje od planiranog iznosa.

Primici od izdanih vrijednosnih papira u iznosu od 25.985.017.700,00 kn odnose se na primitke od tuzemnih obveznica u iznosu od 16.536.205.200,00 kn te inozemne obveznice u iznosu od 9.448.812.500,00 kn.

Primici od zaduživanja kreditima i zajmovima planirani su u iznosu od 14.915.142.451,00 kn, a ostvareni su u iznosu od 14.925.681.856,00 kn. Odnose se na kredite i zajmove od kreditnih i drugih financijskih institucija izvan javnog sektora i u javnom sektoru u iznosu od 7.964.559.174,00 kn, zajmove od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU u iznosu od 6.961.121.817,00 kn i zajmove od trgovačkih društava u javnom sektoru u iznosu od 865,00 kn.

S financijskim institucijama u zemlji, u pravilu na temelju više prikupljenih ponuda, Ministarstvo financija je u 2022. zaključilo šest novih ugovora o dugoročnim kreditima.

U tablici u nastavku daju se podaci o zaduživanju Ministarstva financija kod financijskih institucija u zemlji u 2022., putem dugoročnih kredita.

Tablica broj 6

Dugoročni krediti ugovoreni s financijskim institucijama u zemlji u 2022.

Redni broj	Kreditor	Valuta	Iznos kredita	Kamatna stopa	Naknada u % glavnice kredita	Godina posljednje otplate
1	2	3	4	5	6	7
1.	PBZ	EUR	200.000.000,00	6M EURIBOR +0,27 %	0,05	2026.
2.	RBA	EUR	120.000.000,00	0,50 %	-	2026.
3.	ERSTE	EUR	360.000.000,00	6M EURIBOR +0,45 %	-	2027.
4.	HBOR	HRK	136.000.000,00	0,36 %	-	2026.
5.	ZABA	EUR	200.000.000,00	2,904 %	0,05	2027.
6.	RBA	EUR	150.000.000,00	6M EURIBOR +0,13 %	-	2026.

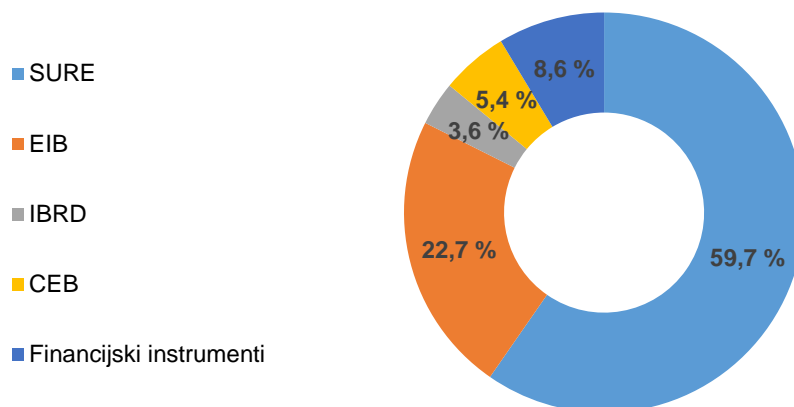
U okviru primitaka od kredita i zajmova od financijskih institucija u zemlji iskazani su i primici na temelju ugovora o kreditima koje su u prethodnim godinama zaključili proračunski korisnici državnog proračuna (Klinički bolnički centar Rijeka i Lučka uprava Rijeka) u iznosu od 50.431.377,00 kn te netoprimitci u iznosu od 7.060.527,00 kn, ostvareni na temelju Sporazuma o upravljanju privremenim računom, koji su zaključili Ministarstvo financija, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Središnji registar osiguranika.

Primici od zaduživanja kod međunarodnih financijskih institucija i EU-a iskazani su u iznosu od 6.961.121.817,00 kn, a odnose se na zaduživanje kod EU-a putem Europskog instrumenta za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19 (SURE instrument) u iznosu od 4.152.852.000,00 kn, zaduživanje kod Europske investicijske banke (EIB) u iznosu od 1.583.045.100,00 kn, Razvojne banke Vijeća Europe (CEB) u iznosu od 377.740.500,00 kn, Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) u iznosu od 247.222.881,00 kn te sredstva primljena iz EU fondova kroz financijske instrumente u ukupnom iznosu od 600.261.336,00 kn.

Grafikon broj 11 prikazuje strukturu zaduživanja kod međunarodnih financijskih institucija i EU-a u 2022. prema podacima iz Računa financiranja za 2022.

Grafikon broj 11

Struktura zaduživanja kod međunarodnih financijskih institucija i EU-a u 2022.

Primici od zaduživanja kod međunarodnih financijskih institucija ostvareni su povlačenjem sredstava zajmova na temelju više ugovora zaključenih prošlih godina.

U studenome 2022. zaključen je Dodatak Ugovoru o zajmu s EU-om iz 2020. za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19 (SURE) kojim su ugovorena dodatna sredstva zajma iz SURE instrumenta u iznosu od 550.000.000,00 EUR. Dodatna sredstva zajma će se jednokratno vratiti u 2037., uz kamatnu stopu od 2,75 % godišnje.

Kroz financijske instrumente EU-a ostvareni su primici u 2022. u ukupnom iznosu od 600.261.336,00 kn, a financirani su iz Mehanizma za oporavak i otpornost u iznosu od 224.803.622,00 kn, Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) u iznosu od 218.384.827,00 kn te Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) u iznosu od 157.072.887,00 kn. Primici ostvareni kroz financijske instrumente iskazani su u okviru Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (dalje u tekstu: HAMAG-BICRO) u iznosu od 431.465.389,00 kn, Ministarstva financija – ostali izdaci države u iznosu od 125.000.000,00 kn te Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja u iznosu od 43.795.947,00 kn. Sredstva iz financijskih instrumenata koriste se za davanje kredita i jamstava malim i srednjim poduzetnicima te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova ostvareni u iznosu od 48.296.929.646,00 kn odnose se na izdatke za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire u iznosu od 27.332.585.728,00 kn, izdatke za dane zajmove i depozite u iznosu od 12.681.772.312,00 kn, izdatke za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova u iznosu od 7.733.201.420,00 kn te izdatke za dionice i udjele u glavnici u iznosu od 549.370.186,00 kn.

Vrijednosno značajniji izdaci za dane zajmove i depozite odnose se na depozite u iznosu od 10.829.468.000,00 kn te dane zajmove kreditnim institucijama u javnom sektoru u iznosu od 1.043.795.947,00 kn.

Izdaci za depozite najvećim se dijelom u iznosu od 10.553.468.000,00 kn odnose na dva oročena kratkoročna depozita Ministarstva financija u HNB-u.

Vrijednosno značajniji izdaci za dane zajmove kreditnim institucijama u javnom sektoru odnose se na zajam HBOR-u u iznosu od 1.000.000.000,00 kn, za osiguranje dodatne likvidnosti i provođenje kreditne aktivnosti HBOR-a.

Vrijednosno najznačajniji izdaci za dionice i udjele u glavnici u iznosu od 296.000.000,00 kn odnose se na dokapitalizaciju društva Croatia Airlines d.d. na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske iz prosinca 2022., a iskazani su u okviru Ministarstva mora, prometa i infrastrukture.

Odredbom članka 42., stavka 2. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, propisano je da tekuće otplate glavnice državnog duga iskazane u Računu financiranja u iznosu od 33.600.143.689,00 kn te pripadajuće kamate imaju u izvršavanju proračuna prednost pred svim drugim rashodima i izdacima. Tekuće otplate glavnice, koje se odnose na izdatke za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire i glavnice primljenih kredita i zajmova, iskazane su u Računu financiranja ukupno u iznosu od 35.065.787.148,00 kn.

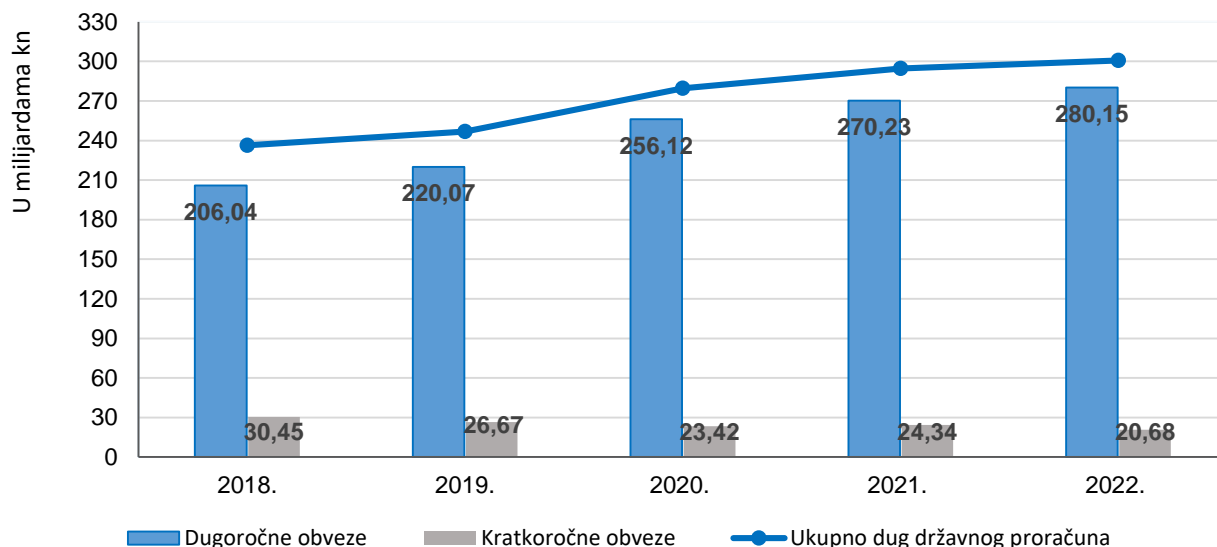
Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova iskazani su u iznosu od 7.733.201.420,00 kn, a odnose se na kredite kreditnih institucija izvan javnog sektora u iznosu od 6.665.456.035,00 kn, zajmove od međunarodnih financijskih institucija te inozemnih vlada u iznosu od 837.758.423,00 kn i kredite kreditnih institucija u javnom sektoru u iznosu od 229.986.962,00 kn.

Izdaci za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire iskazani su u iznosu od 27.332.585.728,00 kn, a odnose se na otplatu dospjelih obveznica u zemlji u iznosu od 14.180.876.800,00 kn, otplatu dospjelih obveznica u inozemstvu u iznosu od 9.488.425.000,00 kn te netoizdatke od trezorskih zapisa u iznosu od 3.663.283.928,00 kn. Naime, ukupni primici od prodaje trezorskih zapisa ostvareni su u iznosu od 21.020.124.056,00 kn, a izdaci za iskup trezorskih zapisa u iznosu od 24.683.407.984,00 kn te netoizdaci iznose 3.663.283.928,00 kn.

Prema podacima iz Izvještaja o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala za 2022., dug državnog proračuna koji se odnosi na obveze za vrijednosne papire, kredite i zajmove koje je ugovorilo ili preuzelo Ministarstvo financija koncem 2022. iznosio je 300.826.631.376,00 kn, od čega se na dugoročne obveze odnosi 280.146.969.547,00 kn, a na kratkoročne 20.679.661.829,00 kn.

Dugoročne obveze odnose se na obveznice u iznosu od 229.294.270.268,00 kn te dugoročne kredite i zajmove u iznosu od 50.852.699.279,00 kn. Kratkoročne obveze se najvećim dijelom, u iznosu od 20.320.799.607,00 kn, odnose na obveze za trezorske zapise.

U grafikonu u nastavku prikazuje se kretanje duga državnog proračuna od 2018. do 2022. koji je ugovorilo ili preuzelo Ministarstvo financija.

Grafikon broj 12
Dug državnog proračuna od 2018. do 2022.

Dug državnog proračuna koncem 2022. veći je za 6.263.532.661,00 kn ili 2,1 % u odnosu na 2021. Povećanju duga državnog proračuna koncem 2022. u odnosu na 2021. najviše je pridonijelo zaduživanje zbog ostvarenja manjih prihoda u odnosu na rashode državnog proračuna, rast tečaja inozemnih valuta te uvrštavanje u evidencije duga državnog proračuna obveza po kreditima i zajmu u ukupnom iznosu od 366.327.802,00 kn, na temelju Nagodbe iz prosinca 2022. između Republike Hrvatske i društva HŽ Cargo d.o.o., u svrhu restrukturiranja.

Zajedno s jamstvima koja se plaćaju na teret državnog proračuna (koncem 2022. protestirana jamstva iznose 1.894.053.213,00 kn), dug državnog proračuna iznosi 302.720.684.589,00 kn. Računajući s ukupnim jamstvima kao potencijalnim obvezama koje su iskazane u iznosu od 51.821.197.576,00 kn, sveukupni dug iznosi 352.647.828.952,00 kn.

Državna jamstva

Postupci i uvjeti davanja državnih jamstava u 2022. uređeni su Zakonom o proračunu, Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, Zakonom o državnim potporama (Narodne novine 47/14 i 69/17), Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstava (i Ispravak Obavijesti) te Smjernicama o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama. Prema odredbama članka 111. Zakona o proračunu, odluku o davanju državnih jamstava donosi Vlada RH, osim državnih jamstava koja su u nadležnosti Hrvatskog sabora, a Zakonom o izvršavanju državnog proračuna mogu se ovlastiti druga tijela za izdavanje državnih jamstava u ime i za račun Republike Hrvatske.

Prema Zakonu o proračunu, u nadležnosti Hrvatskog sabora je potvrđivanje ugovora o jamstvu kojima Republika Hrvatska jamči međunarodnim financijskim institucijama povrat sredstava zajmova koji se odobravaju subjektima za financiranje određenih projekata.

Prema odredbama članka 49. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, Vlada RH u ime Republike Hrvatske može davati financijska i činidbena jamstva na prijedlog nadležnog ministarstva, a godišnja vrijednost novih jamstava za 2022. iznosi 12.750.000.000,00 kn. Propisano je da se od navedenog iznosa 2.550.000.000,00 kn odnosi na izvanproračunske korisnike državnog proračuna, iz čega proizlazi da se drugim tražiteljima jamstava mogu dati jamstva u iznosu od 10.200.000.000,00 kn. Također je propisano da u iznos novih jamstava ne ulazi vrijednost jamstava danih za refinanciranje i reprogramiranje obveza iz prošlih godina za koje je bilo dano jamstvo.

Prema Izvještaju o danim državnim jamstvima i izdacima po državnim jamstvima u 2022. godini (dalje u tekstu: Izvještaj o danim državnim jamstvima za 2022.), u 2022. dano je jedanaest jamstava u ukupnom iznosu od 8.830.090.874,00 kn. Sva jamstva dana su na temelju odluka Vlade RH.

Izvanproračunskim korisnicima dana su jamstva u ukupnom iznosu od 1.759.391.254,00 kn, a odnose se na društva HŽ Infrastruktura d.o.o. u ukupnom iznosu od 890.000.000,00 kn (četiri jamstva za financiranje obnove i modernizacije željezničke infrastrukture te financiranje projekata iz CEF programa u cilju održavanja dinamike ispunjenja financijskih obveza prema izvođačima, a vezano za dinamiku priljeva EU sredstava) i Hrvatske ceste d.o.o. u iznosu od 869.391.254,00 kn (za financiranje projekata i plana poslovanja društva u 2022.). Navedena jamstva dana izvanproračunskim korisnicima, nova su jamstva.

Drugim subjektima dana su jamstva u ukupnom u iznosu od 7.070.699.620,00 kn, od čega se na nova financijska odnosi 6.609.572.640,00 kn, a na činidbena 461.126.980,00 kn.

Dva nova financijska jamstva u ukupnom iznosu od 6.609.572.640,00 kn dana su društvu Hrvatska elektroprivreda d.d. za financiranje osiguranja zaliha plina te osiguranje nabave dijela energenata u cilju pouzdane i sigurne opskrbe energijom na teritoriju Republike Hrvatske.

Četiri činidbena jamstva u ukupnom iznosu od 461.126.980,00 kn dana su društvima 3. MAJ Brodogradilište d.d. u ukupnom iznosu od 448.346.124,00 kn (dva jamstva za praćenje dovršetka gradnje broda Nov. 527 te za obrtna sredstva za pokriće povećanih troškova započelih gradnji) i Uljanik Brodogradnja 1856 d.o.o. u ukupnom iznosu od 12.780.856,00 kn (dva jamstva za kreditno zaduženje za izgradnju plutajućeg doka Nov. 537 te za izdavanje garancije za povrat predujma u korist ISRAEL SHIPYARDS Ltd., Israel za izvozni posao izgradnje navedenog plutajućeg doka Nov. 537).

U Izvještaju o danim državnim jamstvima za 2022., potencijalne obveze na temelju danih aktivnih jamstava iskazane su u iznosu od 51.821.197.576,00 kn. U iznosu potencijalnih obveza po jamstvima obuhvaćene su i obveze za kredite HBOR-a u iznosu od 12.667.137.989,00 kn, za koje nisu davana pojedinačna jamstva, jer za te obveze jamči Republika Hrvatska na temelju Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (Narodne novine 138/06 i 25/13).

U odnosu na stanje iskazano koncem 2021., potencijalne obveze na temelju danih aktivnih jamstava veće su za 3.599.819.827,00 kn ili 7,5 %, zbog više iskorištenih kredita osiguranih jamstvima, u odnosu na jamstva koja su otplaćena i stavljena izvan snage. U stanje aktivnih jamstava uključuju se iskorištena jamstva, odnosno povučeni krediti i primljeni predujmovi, koji se umanjuju za otplaćene iznose kredita i isporučene robe i za plaćanja Ministarstva financija po određenom jamstvu. Krajnji rok dospijeća jamstava je 2040.

Aktivna jamstva odnose se na jamstva domaćim i inozemnim bankama u iznosu od 30.328.596.297,00 kn i jamstva međunarodnim financijskim institucijama u iznosu od 21.492.601.279,00 kn, u okviru kojih su iskazane i obveze za kredite HBOR-a te potencijalne obveze temeljem sporazuma o jamstvu između država članica Europske unije i Europske investicijske banke (EIB) te Europske komisije (dalje u tekstu: EK) i Republike Hrvatske u ukupnom iznosu od 1.431.701.099,00 kn.

U okviru potencijalnih obveza po jamstvima, vrijednosno značajnija aktivna jamstva u iznosu od 27.946.939.791,00 kn dana su na zahtjev subjekata iz sektora prometa, od čega se na društva Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. odnosi 22.999.344.312,00 kn.

Od aktivnih jamstava koja su koncem 2022. iskazana u iznosu od 37.722.358.488,00 kn (aktivna jamstva bez obveza za kredite HBOR-a i obveza temeljem sporazuma o jamstvu između država članica Europske unije i Europske investicijske banke (EIB) te EK-a i Republike Hrvatske), protestirana jamstva iznose 1.894.053.213,00 kn ili 5,0 % navedenih aktivnih jamstava, a u odnosu na 2021. veća su za 82.704.957,00 kn ili 4,6 %.

Vrijednosno značajnija protestirana jamstva odnose se na jamstva dana društvima HŽ Infrastruktura d.o.o. u iznosu od 1.638.325.714,00 kn te HŽ Putnički prijevoz d.o.o. u iznosu od 232.126.665,00 kn. Jamstva koja su protestirana davana su od 2014. do 2022., a uskoro bi mogla teretiti sredstva državnog proračuna. Za jamstva koja su protestirana postoji značajan rizik da korisnik kredita uz državno jamstvo neće biti u mogućnosti ispuniti svoje obveze po kreditu te će se one naplatiti iz sredstava državnog proračuna.

Rashodi iz jamstvene pričuve u 2022. na ime protestiranih jamstava iskazani su u iznosu od 676.252.652,00 kn, što je 552.189.838,00 kn više u odnosu na prethodno razdoblje te 54.988.585,00 kn ili 7,5 % manje u odnosu na planiranih 731.241.237,00 kn.

Navedeni rashodi iz jamstvene pričuve odnose se na plaćanje glavnica, kamata, naknada i drugih troškova po kreditima i garancijama dužnika koji nisu podmirivali obveze.

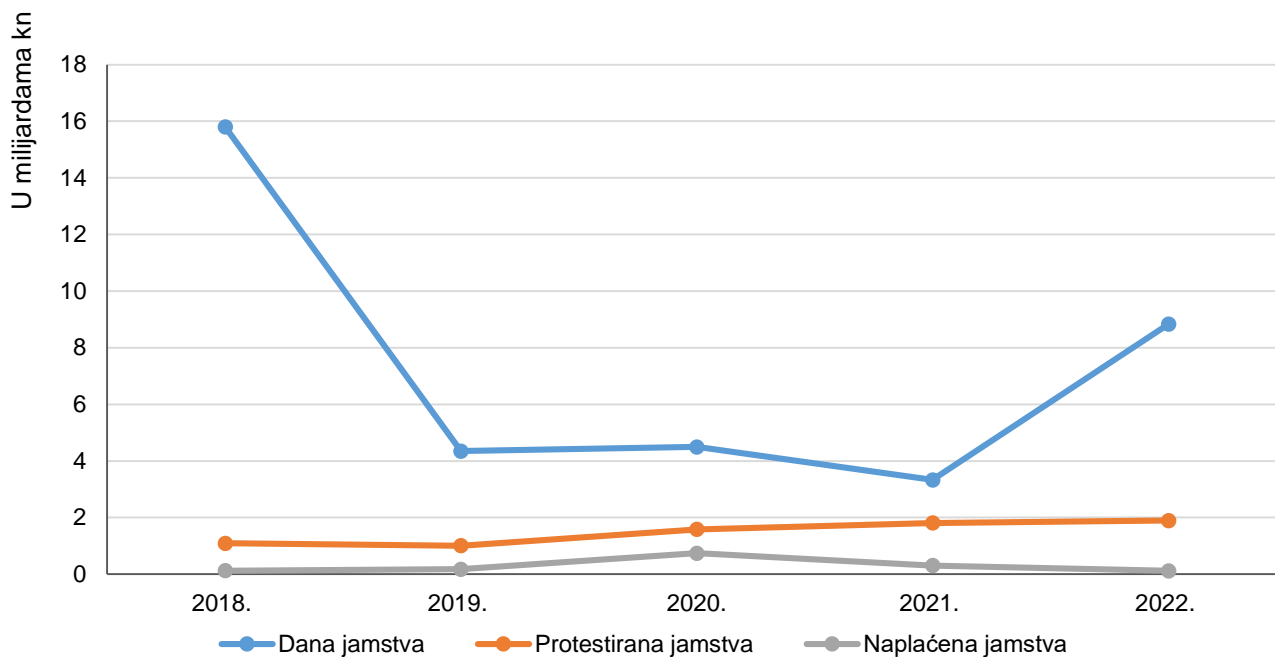
Koncem 2022. iskazana su potraživanja za isplaćena jamstva i obračunane zatezne kamate u iznosu od 7.442.480.634,00 kn, a u odnosu na stanje iskazano koncem 2021., veća su za 1.105.186.996,00 kn ili 17,4 %. Potraživanja za isplaćena jamstva i obračunane zatezne kamate odnose se na potraživanja prijavljena u stečajnim postupcima u iznosu od 3.875.942.637,00 kn, potraživanja od trgovačkih društava u iznosu od 2.996.229.226,00 kn, potraživanja predložena Vladi RH za otpis u iznosu od 296.792.488,00 kn, potraživanja prijavljena u predstečajne postupke u iznosu od 182.194.886,00 kn, potraživanja koja se namiruju u ovršnom postupku u iznosu od 87.565.488,00 kn te potraživanja od lokalnih jedinica u iznosu od 3.755.909,00 kn. Vrijednosno najznačajnija potraživanja za isplaćena jamstva i obračunane zatezne kamate odnose se na potraživanja od trgovačkih društava Uljanik grupe u stečaju u ukupnom iznosu od 3.589.915.946,00 kn (od čega Uljanik d.d. u iznosu od 2.519.163.110,00 kn i Uljanik Brodogradilište d.d. u iznosu od 1.070.752.836,00 kn) te društva HŽ Infrastruktura d.o.o. u iznosu od 1.759.878.735,00 kn.

Prema podacima iz Izvještaja o danim državnim jamstvima za 2022., u 2022. su naplaćena potraživanja za isplaćena jamstva i pripadajuće kamate uplatom novčanih sredstava u državni proračun u iznosu od 16.384.584,00 kn te stjecanjem imovine dužnika u iznosu od 101.000.000,00 kn. Osim navedenog, na temelju Odluke Vlade RH o izmjenama uvjeta kredita odobrenih od strane Ministarstva poljoprivrede (Narodne novine 105/04, 98/05, 108/10, 79/15 i 55/19), otpisana su potraživanja za isplaćena jamstva i pripadajuće kamate po kreditima Županijske banke d.d. u stečaju u iznosu od 4.131.435,00 kn.

Koncem 2022. iskazana su potraživanja za proviziju za dana državna jamstva u ukupnom iznosu od 48.288.373,00 kn. Vrijednosno najznačajnija u iznosu od 37.630.577,00 kn odnose se na potraživanje od društava Uljanik d.d. u stečaju. U 2022. naplaćena su potraživanja za proviziju za dana državna jamstva i pripadajuće kamate u iznosu od 9.008.405,00 kn.

Odredbama članka 50. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, propisano je da HBOR i HAMAG-BICRO u okviru provedbe mjera državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu u aktualnoj pandemiji COVID-19 i u okviru drugih mjera podrške gospodarstvu, u ime i za račun Republike Hrvatske izdaju jamstva, u skladu s odlukama Vlade RH kojima se usvajaju programi izdavanja jamstava. Tako su od 2020. davana državna jamstva po posebnim programima, u okviru tri programa Vlade RH: Programa jamstava za kredite za poduzetnike aktivne u području kulture i kreativnih industrija, Programa dodjele državnih potpora sektoru mora, prometa, prometne infrastrukture i povezanim djelatnostima u aktualnoj pandemiji COVID-19 i Programa dodjele državnih potpora sektoru turizma i sporta u aktualnoj pandemiji COVID-19. U okviru navedenih programa, HAMAG-BICRO te HBOR kao provedbena tijela koja odobravaju državna jamstva iz navedenih programa, u suradnji s nositeljima programa Ministarstvom kulture i medija te Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture, izdali su jamstava u 2022. u ukupnom iznosu od 22.793.461,00 kn. Od navedenog iznosa, na Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture odnose se jamstva dana u iznosu od 21.793.461,00 kn, a na Ministarstvo kulture i medija jamstva dana u iznosu od 1.000.000,00 kn. Po Programu dodjele državnih potpora sektoru turizma i sporta u aktualnoj pandemiji COVID-19 tijekom 2022. nisu izdavana nova jamstva.

U grafikonu u nastavku prikazuje se kretanje izdanih državnih jamstava, protestiranih jamstava te naplaćena potraživanja po danim jamstvima od 2018. do 2022.

Grafikon broj 13
Državna jamstva od 2018. do 2022.

Proračunska zaliha

Korištenje sredstava proračunske zalihe propisano je odredbama Zakona o proračunu i Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu. Odredbama članka 65. Zakona o proračunu koji je na snazi od 1. siječnja 2022., propisano je da se sredstva proračunske zalihe koriste za financiranje rashoda nastalih pri otklanjanju posljedica elementarnih nepogoda, epidemija, ekoloških i ostalih nepredviđenih nesreća odnosno izvanrednih događaja tijekom godine.

Odredbama članka 67. navedenog Zakona propisano je, između ostalog, da je korisnik dužan utrošiti doznačena sredstva proračunske zalihe u roku utvrđenom u rješenju kojim su sredstva proračunske zalihe odobrena, a najduže u roku od godine dana od dana primitka sredstava. Primatelj sredstava dužan je Ministarstvu financija, odnosno nadležnom upravnom tijelu u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave dostaviti izvješće o zakonitom, namjenskom i svrhovitom utrošku sredstava isplaćenih iz proračunske zalihe najkasnije u roku od mjesec dana od isteka roka za utrošak sredstava.

Državnim proračunom za 2022. sredstva proračunske zalihe planirana su u iznosu od 100.000.000,00 kn te nisu mijenjana kasnijim izmjenama i dopunama Državnog proračuna. Prema Izvještaju o korištenju proračunske zalihe u 2022., iz proračunske zalihe financirani su rashodi u iznosu od 79.862.642,00 kn te je utrošeno 79,9 % planiranih sredstava. U odnosu na 2021. kada su iz proračunske zalihe financirani rashodi u iznosu od 20.007.904,00 kn, u 2022. utrošeno je 59.854.738,00 kn više.

Sredstva iz proračunske zalihe doznačena su u prosincu 2022. Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (za sanaciju štete od olujnog vremena) u iznosu od 25.000.000,00 kn, Gradu Hrvatskoj Kostajnici (za pokriće troškova nastalih uslijed sanacije šteta uzrokovanih poplavom) u iznosu od 25.000.000,00 kn, za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica od prirodne nepogode tuča, za što su raspoređena sredstva za pet županija u ukupnom iznosu od 18.000.000,00 kn te Gradu Petrinji za pokriće troškova za radove izvedene na obrani od poplava u iznosu od 284.279,00 kn.

Prema Izvještaju o korištenju sredstava proračunske zalihe u 2022. i dostavljenim podacima Ministarstva financija, za isplatu mjesečnih renti po sudskim presudama ukupno je utrošeno 3.776.560,00 kn. Na pozicije proračunskih korisnika na koje se odnose ti rashodi preknjiženo je ukupno 3.773.972,00 kn, a iznos od 2.588,00 kn ostao je evidentiran na poziciji proračunske zalihe. Također, prema Izvještaju o korištenju sredstava proračunske zalihe u 2022. i dostavljenim podacima Ministarstva financija, rashodi za ovrhe koje su tijekom 2022. teretile proračunsku zalihu iznose 46.682.810,00 kn te je na pozicije proračunskih korisnika preknjiženo ukupno 35.107.035,00 kn, a iznos od 11.575.775,00 kn ostao je evidentiran na poziciji proračunske zalihe.

Prema obrazloženju Ministarstva financija rashodi za ovrhe i rente koji su ostali evidentirani na poziciji proračunske zalihe u ukupnom iznosu od 11.578.363,00 kn odnose se na postupke u kojima nije bilo moguće utvrditi nadležnost proračunskog korisnika, od čega se vrijednosno najznačajniji u iznosu od 11.559.928,00 kn odnosi na ovrhu radi prava na nadoknadu za oduzeto zemljište.

Druge informacije

– Pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU

Pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU iskazane su u iznosu od 22.218.106.947,00 kn, a u ukupnim prihodima za 2022. sudjeluju s 12,9 %. Vrijednosno najznačajnije pomoći odnose se na pomoći iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (dalje u tekstu: ESI fondovi) u iznosu od 14.278.657.205,00 kn.

ESI fondovi uključuju Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Europski socijalni fond (ESF), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR-565), Kohezijski fond (KF) te ribarske fondove – Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) i Europski ribarski fond (ERF).

U godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna prihodi od pomoći međunarodnih organizacija iskazuju se na način na koji su evidentirani u Glavnoj knjizi državnog proračuna. Primljena sredstva pomoći iz ESI fondova i nekih drugih fondova EU evidentiraju se u Glavnoj knjizi državnog proračuna kao obveze za primljeni predujam. U trenutku utroška tih sredstava, odnosno isplate krajnjim korisnicima, u Glavnoj knjizi državnog proračuna evidentira se umanjenje obveze za predujmove i povećanje prihoda od pomoći EU. Izuzetak su neki fondovi i programi, kao što je Europski poljoprivredni jamstveni fond (EPJF), Švicarski instrument i neki drugi programi, iz kojih se sredstva refundiraju (nadoknađuju) državnom proračunu naknadno, pa se ta sredstva priznaju kao prihod u trenutku nadoknade, odnosno primljene uplate. Tako su u 2022. evidentirani i iskazani prihodi na temelju utroška sredstava koja su primljena prijašnjih godina i tijekom 2022.

U određenim slučajevima evidentirani su i iskazani prihodi od pomoći EU, iako sredstva nisu primljena. Primjerice, kada korisnici sredstava prema zaključenim ugovorima o provođenju projekata financiranih sredstvima fondova EU imaju pravo na predujam, a iz tih fondova nisu primljena dostatna sredstva, isplata predujma krajnjim korisnicima sredstava financira se sredstvima državnog proračuna. U tom slučaju u Glavnoj knjizi državnog proračuna ne evidentira se prihod i umanjenje obveze za predujmove jer obveze nisu ni nastale, nego se evidentira prihod od pomoći EU i potraživanja za pomoći od EU. Ovakav način evidentiranja prihoda od pomoći iz fondova EU u trenutku plaćanja rashoda financiranih tim sredstvima odabran je kako pomoći EU ne bi imale utjecaj na visinu manjka ili viška državnog proračuna.

U Glavnoj knjizi državnog proračuna, potraživanja za pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU, koja se uglavnom odnose na potraživanja od fondova EU, iskazana su koncem 2022. u iznosu od 17.151.324.441,00 kn, što je 3.193.158.320,00 kn više od iskazanih koncem 2021. te 10.133.032.118,00 kn više od iskazanih koncem 2020.

Do povećanja navedenih potraživanja došlo je zbog različite dinamike trošenja sredstava iz proračuna i uključivanja navedenih troškova u Zahtjev za plaćanje prema EK-u, odnosno ovjeravanja troškova. U prvim godinama, zbog većeg priljeva iz EU proračuna kroz predujmove, nego izvršenih plaćanja korisnicima, više je raspoloživih sredstava za plaćanje. Kroz godine, kako napreduje provedba programa, povećavaju se isplate korisnicima te je isplata sredstava korisnicima iz državnog proračuna veća od priljeva iz EU proračuna.

Obveze za primljena, a neutrošena sredstva iz fondova EU iskazane su u okviru ostalih tekućih obveza, a prema podacima iz Glavne knjige državnog proračuna koncem 2021. iznosile su 13.418.222.100,00 kn, dok su koncem 2022. iznosile 19.849.608.875,00 kn. Od navedenih obveza, značajnije su obveze za primljena sredstva Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF) u iznosu od 14.596.610.484,00 kn te iz Fonda solidarnosti EU (FSEU) u iznosu od 5.056.577.223,00 kn.

Prema podacima Ministarstva financija, u tablici u nastavku daju se podaci o planiranim i ostvarenim pomoćima od međunarodnih organizacija, prema izvorima financiranja, odnosno fondovima i programima za 2022.

Tablica broj 7

Podaci o planiranim i ostvarenim pomoćima od međunarodnih organizacija, prema izvorima financiranja, odnosno fondovima i programima za 2022.

u kn

Oznaka skupine i podskupine izvora financiranja	Naziv fonda ili programa	Planirano	Ostvareno	% ostvarenja
	1	2	3	4
51	Pomoći EU (IPA, IPARD, refundacije putnih troškova i drugo)	674.873.985,00	721.334.010,00	106,9
52	Ostale pomoći i darovnice	19.250.036,00	19.242.770,00	100,0
53	Inozemne darovnice	2.335.118,00	1.857.003,00	79,5
55	Refundacije iz pomoći EU	3.174.029.575,00	3.004.460.900,00	94,7
551	Europski poljoprivredni jamstveni fond (EPJF)	3.021.109.657,00	2.869.457.384,00	95,0
552	Švicarski instrument	37.071.483,00	53.894.036,00	145,4
559	Ostale refundacije iz pomoći EU	115.848.435,00	81.109.480,00	70,0
56	Fondovi EU – ESI fondovi	16.155.550.407,00	14.278.657.205,00	88,4
561	Europski socijalni fond (ESF)	3.080.312.880,00	2.426.684.378,00	78,8
562	Kohezijski fond (KF)	3.776.760.106,00	3.855.487.060,00	102,1
563	Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)	6.135.628.250,00	5.185.144.818,00	84,5
564	Ribarski fondovi (EFPR i ERF)	231.361.128,00	201.318.810,00	87,0
565	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	2.931.488.043,00	2.610.022.139,00	89,0
57 i 58	Ostali programi EU	6.350.718.954,00	4.192.555.059,00	66,0
573	Instrumenti europskog gospodarskog prostora	124.566.456,00	65.648.907,00	52,7
575	Fondovi za unutarnje poslove	178.440.338,00	113.246.786,00	63,5
576	Fond solidarnosti	3.178.671.249,00	2.299.307.782,00	72,3
- 5761	Potres ožujak 2020.	2.460.389.796,00	1.519.206.703,00	61,7
- 5762	Potres prosinac 2020.	660.664.324,00	722.483.951,00	109,4
- 5763	COVID-19	57.617.129,00	57.617.128,00	100,0
581	Mehanizam za oporavak i otpornost	2.869.040.911,00	1.714.351.584,00	59,8
UKUPNO		26.376.758.075,00	22.218.106.947,00	84,2

Prihodi koji se odnose na pomoći od međunarodnih organizacija iskazani su u iznosu manjem od planiranog za 15,8 %. Vrijednosno najznačajnije pomoći od međunarodnih organizacija odnose se na pomoći iz ESI fondova.

Pomoći iz ESI fondova iskazane su u iznosu od 14.278.657.205,00 kn i u ukupnim приходima od pomoći međunarodnih organizacija sudjeluju sa 64,3 %. Pomoći iz Europskog poljoprivrednog jamstvenog fonda (EPJF) u iznosu od 2.869.457.384,00 kn u приходima od pomoći međunarodnih organizacija sudjeluju s 12,9 %, iz Fonda solidarnosti (FS) u iznosu od 2.299.307.782,00 kn sudjeluju s 10,3 %, a sve druge pomoći u iznosu od 2.770.684.576,00 kn s 12,5 %.

Za financijsko razdoblje 2014. – 2020. Republici Hrvatskoj odobrena su sredstva pomoći iz ESI fondova u iznosu od 10.731.167.284,00 EUR za financiranje četiri programa: Operativni program Konkurentnost i kohezija, Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali, Program ruralnog razvoja i Operativni program za pomorstvo i ribarstvo. Zbog pojave pandemije COVID-19 odobrena su dodatna sredstva iz ESI fondova u 2021. i 2022. u iznosu od 1.461.793.249,00 EUR te ukupno odobrena sredstva iznose 12.192.960.533,00 EUR.

U skladu s odobrenim dodatnim sredstvima, izmijenjeni su i dopunjeni operativni programi za financijsko razdoblje 2014. – 2020. Dodatna sredstva alocirana su za 2021. u iznosu od 942.049.645,00 EUR, i to za operativne programe Učinkoviti ljudski potencijali u iznosu od 530.000.000,00 EUR, za Program ruralnog razvoja u iznosu od 380.550.982,00 EUR te Konkurentnost i kohezija u iznosu od 31.498.663,00 EUR. Dodatna sredstva za 2022. u iznosu od 519.743.604,00 EUR alocirana su za Program ruralnog razvoja u iznosu od 418.684.927,00 EUR te Operativni program Konkurentnost i kohezija u iznosu od 101.058.677,00 EUR.

Rok korištenja sredstava odobrenih iz ESI fondova za financijsko razdoblje 2014. – 2020. je 31. prosinca 2023., do kojeg korisnici trebaju završiti projekte i platiti sve račune. Nadležna ministarstva imaju još šest mjeseci za povrat troškova korisnicima i krajnji rok je 30. lipnja 2024. Posljednji zahtjev za plaćanje prema EK-u predviđeno je poslati do 31. srpnja 2024. i on uključuje sve preostale troškove nastale i plaćene od strane korisnika do 31. prosinca 2023., a koji nisu prethodno bili uključeni u zahtjeve za plaćanje prema EK-u. Zahtjevi za plaćanje prema EK-u umanjani su za korekcije neprihvatljivih troškova koje su utvrdila posrednička tijela odmah po nastanku. Pravni okvir za upravljanje EU fondovima omogućava svim državama članicama da utvrđene neprihvatljive troškove zamijene novim prihvatljivim troškovima te tako iskoriste odobrena EU sredstva u potpunosti.

Prema podacima Ministarstva financija, Sektora za poslove Nacionalnog fonda, od 2014. do konca 2022. ugovorena su sredstva iz ESI fondova za financiranje projekata u okviru navedena četiri operativna programa ukupno u iznosu od 13.811.549.316,00 EUR.

Za financiranje projekata u okviru operativnih programa Konkurentnost i kohezija i Pomorstvo i ribarstvo ugovorena su veća sredstva od odobrenih, a za ostala dva operativna programa ugovorena su nešto manja sredstva od odobrenih.

Od 2014. do konca 2022. iz ESI fondova je na ime predujmova i povrata troškova za projekte u okviru navedena četiri operativna programa primljeno 7.539.006.843,00 EUR, što je 61,8 % sredstava odobrenih za financijsko razdoblje 2014. – 2020. U navedenom razdoblju EK je ovjerio (priznao) troškove projekata u iznosu od 7.604.220.814,00 EUR. Prema obrazloženju Ministarstva financija, s obzirom na to da se aktivnosti provedbe projekata privode kraju i predstoji intenzivno razdoblje ovjeravanja sredstava, provedena je detaljna analiza ovjeravanja i plan slanja zahtjeva za plaćanje EK-u, kako bi se u potpunosti iskoristila odobrena sredstva.

Korisnicima sredstava koji provode projekte odobreno je 8.835.364.625,00 EUR, što je 1.296.357.782,00 EUR više od iznosa sredstava doznačenog iz ESI fondova u državni proračun. Prema pojedinim ugovorima krajnji korisnici sredstava imaju pravo na predujam, a ako iz ESI fondova nisu primljena dostatna sredstva, isplata krajnjim korisnicima se do primitka tih sredstava financira sredstvima državnog proračuna. Koncem 2022. raspoloživa sredstva iz ESI fondova za odobrenje krajnjim korisnicima iznose 3.357.595.908,00 EUR.

Povrat iznosa koji je ocijenjen neprihvatljivim zbog utvrđene nepravilnosti provodi se umanjnjem navedenog iznosa u sljedećem zahtjevu za nadoknadom sredstava (metoda prijeboja) ili nalogom za povrat od korisnika, jednokratnom uplatom ili u obrocima (metoda uplate). Prema podacima Ministarstva financija, Sektora za poslove Nacionalnog fonda, u 2022. su zbog utvrđenih nepravilnosti izvršeni povrati sredstava u državni proračun u iznosu od 6.600.593,00 kn (metodom uplate), a umanjnjem zahtjeva za nadoknadom sredstava u iznosu od 5.185.787,00 kn (metodom prijeboja).

Za financijsko razdoblje 2021. – 2027. Republici Hrvatskoj odobrena su sredstva pomoći iz EU fondova u iznosu od 12.855.661.728,00 EUR, od čega iz Programa Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. u iznosu od 5.203.032.094,00 EUR, Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027. u iznosu od 1.933.570.912,00 EUR, Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi u iznosu od 1.925.057.635,00 EUR, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) u iznosu od 1.742.563.535,00 EUR, Integriranog teritorijalnog programa 2021. – 2027. u iznosu od 1.569.966.532,00 EUR, Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPRA) u iznosu od 243.687.047,00 EUR te Fondova za unutarnje poslove u iznosu od 237.783.973,00 EUR. Za 2022. alocirana su sredstva u iznosu od 1.582.313.099,00 EUR, a doznačena su u iznosu od 142.937.576,00 EUR.

Prema podacima Ministarstva financija, Sektora za poslove Nacionalnog fonda, iz Mehanizma za oporavak i otpornost (izvor 581) Republici Hrvatskoj odobrena su sredstva u iznosu od 5.511.755.000,00 EUR, a primljena su sredstva do konca 2022. u ukupnom iznosu od 2.218.406.049,00 EUR (u 2021. u iznosu od 818.406.049,00 EUR te u 2022. u iznosu od 1.400.000.000,00 EUR). Provedba reformi i ulaganja mora se završiti do 31. kolovoza 2026., a plaćanja financijskih doprinosa i, ako je to primjenjivo, zajmova pojedinoj državi članici izvršavaju se do 31. prosinca 2026. Predviđeno je slanje deset zahtjeva za plaćanje prema EK-u, a podnošenje posljednjeg zahtjeva predviđa se do 30. rujna 2026. U 2022. su iz navedenog instrumenta EU izvršeni rashodi i izdaci u iznosu od 1.939.155.206,00 kn, a obveze za primljena neutrošena sredstva koncem 2022. su u Glavnoj knjizi državnog proračuna evidentirane u iznosu od 14.596.610.484,00 kn.

Od ulaska Republike Hrvatske u EU, odnosno od 1. srpnja 2013. do konca 2022., iz EU proračuna primljeno je 110.405.363.345,00 kn (14.641.699.147,00 EUR), a na ime doprinosa Republike Hrvatske EU proračunu, u EU proračun je uplaćeno 35.241.754.345,00 kn (4.678.408.822,00 EUR). U navedenom razdoblju iz EU-a je primljeno 75.163.609.000,00 kn (9.963.290.325,00 EUR) više od sredstava uplaćenih u EU proračun.

U 2022. iz EU proračuna primljeno je 25.365.564.802,00 kn (3.367.081.556,00 EUR), a uplaćeno u EU proračun (uključujući i zatezne kamate) 4.719.114.413,00 kn (627.894.455,00 EUR) te pozitivna razlika iznosi 20.646.450.389,00 kn (2.739.187.102,00 EUR).

– Registar koncesija

Prihodi od naknada za koncesije obuhvaćaju one naknade koje prema Zakonu o koncesijama (Narodne novine 69/17 i 107/20) plaća koncesionar na temelju ugovora o koncesiji. Naknade za koncesiju prihod su državnog proračuna Republike Hrvatske i/ili proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba koje su posebnim zakonima ovlaštene za davanje koncesije.

Omjer raspodjele prihoda od naknada za koncesije propisuje se posebnim propisom i Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine 127/17 i 138/20). Prihodi od naknada za koncesije mogu biti izravni prihodi državnog proračuna, zajednički prihodi državnog proračuna i lokalnih jedinica te izravni prihodi lokalnih jedinica.

Prema podacima Ministarstva financija, u tablici u nastavku daje se pregled ostvarenih prihoda od naknada za koncesije koji su raspoređeni u Državni proračun u 2021. i 2022.

Tablica broj 8

Prihodi od naknada za koncesije Državnog proračuna u 2021. i 2022.

Redni broj	Prihodi od naknada za koncesije	u kn		
		2021.	2022.	Indeks (3/2)
	1.	2.	3.	4.
1.	Izravni prihodi državnog proračuna	131.662.086,00	227.089.278,00	172,5
2.	Zajednički prihodi državnog, gradskih i općinskih proračuna – dio raspoređen u državni proračun	7.223.360,00	6.954.542,00	96,3
3.	Zajednički prihodi državnog, županijskih, gradskih i općinskih proračuna – dio raspoređen u državni proračun	185.042.192,00	322.919.000,00	174,5
4.	Zajednički prihodi državnog i županijskih proračuna – dio raspoređen u državni proračun	4.949.839,00	5.899.881,00	119,2
	Ukupno	328.877.477,00	562.862.701,00	171,1

Izravni prihodi državnog proračuna ostvareni su u 2022. u iznosu od 227.089.278,00 kn i u odnosu na 2021. veći su za 95.427.192,10 kn ili 72,5 %. Najznačajniji utjecaj na povećanje izravnih prihoda državnog proračuna u 2022. odnosi se na povećanje proizvodnje ugljikovodika iz ležišta u Republici Hrvatskoj radi osiguranja zaliha plina i povećanja raspoloživosti prirodnog plina u Republici Hrvatskoj radi saniranja posljedica energetske krize izazvane ratom u Ukrajini.

Vlada RH je Uredbom o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije odredila povećanje proizvodnje plina za 10,0 % u odnosu na planiranu proizvodnju, u skladu s tehničkim i tehnološkim mogućnostima u razdoblju od 1. listopada 2022. do 31. ožujka 2024. Prihodi od naknada za koncesije kao izravni prihodi državnog proračuna odnose se na: naknadu za koncesije na vodama i vodnom dobru; naknadu za eksploataciju plina; naknadu za koncesiju u javnim telekomunikacijama i za uporabu radijske frekvencije; naknade za ostale koncesije te naknade za koncesiju na pomorskom dobru – lučke uprave i koncesijske naknade temeljem Zakona o plovidbi i lukama unutarnjih voda (Narodne novine 144/21).

Zajednički prihodi državnog, gradskih i općinskih proračuna koji su raspoređeni u državni proračun u 2022. ostvareni su u iznosu od 6.954.542,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 268.818,00 kn ili 3,7 %. Odnose se na: naknade za koncesije za mineralne i termalne vode; naknade za koncesije za vode za javnu vodoopskrbu; naknade za koncesije za osnivanje slobodne zone; naknade za koncesiju za zahvaćanje pitke vode i prodaju na tržištu u bocama i drugoj ambalaži te naknade za skladištenje ugljikovodika u geološkim strukturama.

Zajednički prihodi državnog, županijskih, gradskih i općinskih proračuna koji su raspoređeni u državni proračun u 2022. ostvareni su u iznosu od 322.919.000,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 137.876.808,00 kn ili 74,5 %. Na povećanje prihoda u 2022. najvećim je dijelom utjecala povećana proizvodnja ugljikovodika radi saniranja posljedica energetske krize izazvane ratom u Ukrajini. Navedeni prihodi odnose se na: naknade za koncesije za poljoprivredno zemljište u vlasništvu države; naknade za koncesije na pomorskom dobru; naknade za otkopanu količinu neenergetskih mineralnih sirovina; naknade za pridobivenu količinu energetskih mineralnih sirovina za plin; naknade za pridobivenu količinu energetskih mineralnih sirovina za naftu i kondenzat; naknade za koncesiju na turističkom zemljištu u kampovima; naknade za koncesiju na turističkom zemljištu na kojem su izgrađeni hoteli i turistička naselja te naknade za koncesiju za izgradnju i upravljanje zračnom lukom.

Zajednički prihodi državnog i županijskih proračuna koji su raspoređeni u državni proračun u 2022. ostvareni su u iznosu od 5.899.881,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 950.042,00 kn ili 19,2 %. Odnose se na naknade za koncesiju prava lova i naknade za koncesiju za gospodarsko korištenje voda.

Pravilnikom o Registru koncesija (Narodne novine 1/18), propisano je da svi ugovori o koncesijama koji su dani na području Republike Hrvatske trebaju biti evidentirani u Registru koncesija koji je ustrojen kao jedinstvena elektronička evidencija i središnji je izvor informacija o svim koncesijama. Registar koncesija vodi Ministarstvo financija, a obveznik unosa podataka je davatelj koncesije. Davatelj koncesije može biti: Hrvatski sabor, Vlada RH i tijelo državne uprave u ime Republike Hrvatske; nadležno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u ime jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravna osoba posebnim zakonima ovlaštena za davanje koncesije. Ministarstvo financija izrađuje izvješće o provedenoj politici koncesija i dostavlja ga Vladi RH.

Podatke o potraživanjima za koncesijske naknade te naplatu potraživanja vode davatelji koncesija. Prema podacima iz Registra koncesija na 31. prosinca 2022. evidentirano je 4 348 aktivnih ugovora o koncesiji. Tijekom 2022. zaključena su 923 ugovora, a isteklo je 906 ugovora.

Prema podacima iz Registra koncesija na 31. prosinca 2022., dospjela potraživanja za naknade za koncesije iznosila su 35.095.115,00 kn, a zajedno s kamatama u iznosu od 15.899.204,00 kn, ukupna dospjela potraživanja od koncesionara iznosila su 50.994.319,00 kn. Vrijednosno značajnija dospjela potraživanja za naknade za koncesije evidentirana su kod Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja u iznosu od 28.889.458,00 kn (od čega se 16.506.422,00 kn odnosi na aktivne ugovore, a 12.383.036,00 kn na neaktivne ugovore) te kod Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u iznosu od 12.104.741,00 kn, koji se u cijelosti odnosi na aktivne ugovore o koncesiji.

Upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom Zakona o koncesijama provodi Ministarstvo financija. Carinska uprava provodi inspekcijski nadzor nad davateljem koncesije, koncesionarom i svakom drugom osobom koja je povezana s koncesionarom ili obavlja djelatnost za koju je propisano da se obavlja na temelju ugovora o koncesiji. Prema podacima Carinske uprave u 2022. obavljeno je ukupno 123 nadzora iz područja koncesija. U 76 nadzora utvrđene su nepravilnosti, a novoutvrđene obveze iznosile su 16.831.685,00 kn s kamatama. U 2022. izdano je 107 prekršajnih naloga s ukupnim iznosom prekršajne kazne od 2.700.550,00 kn.

III. REVIZIJA ZA 2022.

Postupci revizije provedeni su od 9. siječnja do 1. lipnja 2023.

Ciljevi i područja revizije

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i odredbama Zakona o Državnom uredu za reviziju, određeni su ciljevi revizije.

Ciljevi revizije bili su:

- provjeriti cjelovitost i točnost iskazanih podataka u Godišnjem izvještaju za 2022.
- provjeriti procese planiranja i izvršavanja državnog proračuna
- provjeriti ostvarenje prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u skladu s Državnim proračunom Republike Hrvatske za 2022.
- provjeriti zaduživanje i izdavanje jamstava te odobravanje sredstava iz proračunske zalihe
- ispitati organizaciju i vođenje računovodstva državnog proračuna.

Područja revizije određena su na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti zbog prijave ili pogreške. Radi procjene rizika, provjerene su unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu izvještaja o izvršenju državnog proračuna. Cilj je bio provjeriti je li Godišnji izvještaj za 2022. sastavljen u svim značajnijim odrednicama u skladu s propisanim okvirom izvještavanja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja

Kriteriji za izražavanje mišljenja o Godišnjem izvještaju za 2022. su:

1. Državni proračun Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcije za 2023. i 2024. godinu
2. Zakon o proračunu
3. Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (Narodne novine 26/10, 120/13 i 1/20)
4. Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20)
5. Pravilnik o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna
6. Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 37/22)
7. Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (Narodne novine 128/09, 142/14, 23/19 i 83/21)
8. Pravilnik o načinu i uvjetima izvršavanja državnog proračuna te o načinu povrata sredstava u državni proračun i vođenja evidencija o povratu sredstava (Narodne novine 48/11 i 126/17)
9. Uredba o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine 52/13 i 94/14)
10. Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu
11. Uputa Izvršavanje državnog proračuna (mrežne stranice Ministarstva financija)
12. Zakon o fiskalnoj odgovornosti.

Metode i postupci revizije

Revizijom su obuhvaćeni poslovni procesi koji su u okviru Ministarstva financija organizirani u Državnoj riznici i drugim ustrojstvenim jedinicama Ministarstva financija, a koji se odnose na pripremu i izvršavanje državnog proračuna, državno računovodstvo i izvješćivanje, zaduživanje i upravljanje javnim dugom, izdavanje državnih jamstava, proračunsku zalihu te unutarnje kontrole i nadzor nad proračunskim sredstvima.

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju pojedinih ustrojstvenih jedinica Ministarstva financija. Radi procjene rizika provjerene su unutarnje kontrole. Podaci iskazani u Godišnjem izvještaju za 2022. uspoređeni su s podacima iz prethodnog razdoblja i s podacima iz plana, u cilju utvrđivanja područja rizika. Također, pri utvrđivanju područja rizika, korištene su objave u stručnim publikacijama, elektroničkim medijima, tisku te na mrežnim stranicama Ministarstva financija. Za određena revizijska područja korišteni su podaci i informacije koje su pribavljene u okviru revizijskih postupaka provedenih kod korisnika državnog proračuna. U pribavljanju revizijskih dokaza korištene su sljedeće metode: pregled i testiranje dokumentacije metodom slučajnog odabira, analitički postupci te razgovori sa zaposlenicima koji su uključeni u poslovne procese i odgovorni za njihovo pravilno i zakonito izvršavanje. Revizijski postupci bili su usmjereni na pribavljanje dokaza o točnosti iskazanih podataka u Godišnjem izvještaju za 2022. te na dosljednu primjenu odredaba zakona i drugih propisa koji uređuju proračunska pravila. Izbor postupaka temeljio se na procjeni pojave rizika kod materijalno značajnih iskaza u Godišnjem izvještaju za 2022.

Nalaz za 2022.

1. Priprema i izvršavanje državnog proračuna

1.1. Priprema i donošenje Državnog proračuna za 2022. propisani su Zakonom o proračunu koji se primjenjivao do konca 2021. (Narodne novine 87/08, 132/12, 136/12, i 15/15) i Uputama za izradu prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje 2022. – 2024. Ministarstva financija, donesenim na temelju navedenog Zakona. Načine i uvjete izvršavanja državnog proračuna propisuju Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, Pravilnik o načinu i uvjetima izvršavanja državnog proračuna te o načinu povrata sredstava u državni proračun i vođenja evidencija o povratu sredstava i Uputa Izvršavanje državnog proračuna.

– Priprema državnog proračuna

Pri izradi prijedloga svog financijskog plana, proračunski korisnici državnog proračuna obvezni su pridržavati se Uputa Ministarstva financija za izradu prijedloga državnog proračuna. Prema navedenim Uputama, neutrošeni vlastiti prihodi te namjenski prihodi i primici unose se u informacijski sustav državne riznice od 2019. koristeći kategorije donosa (prijenosa neutrošenih prihoda iz prethodne fiskalne godine) i odnosa (prijenosa neutrošenih prihoda u sljedeću fiskalnu godinu). Pri izradi prijedloga financijskog plana proračunskog korisnika državnog proračuna, donos i odnos ne iskazuje se u okviru razreda 6 – Prihodi poslovanja i razreda 7 – Prihodi od prodaje nefinancijske imovine s obzirom na to da nije riječ o prihodima tekuće godine, nego se iskazuje posebno kao donos prihoda iz prethodnog razdoblja po izvorima. Na taj način, plan prihoda i primitaka proračunskog korisnika državnog proračuna ne uključuje samo prihode i primitke tekuće godine nego i neutrošena vlastita i namjenska sredstva iz prethodne godine, kao i procijenjeni iznos prihoda koji će ostati neutrošen iz vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka u tekućoj godini.

Revizijom za 2021. utvrđeno je da donosi proračunskih korisnika državnog proračuna koji svoje novčano poslovanje provode preko računa otvorenih u poslovnim bankama i koji svoje prihode i primitke od vlastitih i namjenskih sredstava, odnosno rashode i izdatke plaćene iz navedenih sredstava u sustavu državne riznice iskazuju kroz mjesečne evidencijske naloge, nisu iskazani pri izradi Državnog proračuna ni pri izradi izmjena i dopuna Državnog proračuna za 2021. u okviru prijenosa depozita iz prethodne godine.

Navedena nepravilnost ponovljena je i u 2022. Prema podacima iz informacijskog sustava državne riznice, pri izradi početnih financijskih planova proračunskih korisnika Državnog proračuna za 2022., proračunski korisnici državnog proračuna iskazali su donose u ukupnom iznosu od 2.010.825.097,00 kn, a koji nisu uključeni u početni Državni proračun za 2022. u okviru prijenosa depozita iz prethodne godine. Pri izradi izmjena i dopuna financijskih planova proračunskih korisnika Državnog proračuna za 2022., proračunski korisnici državnog proračuna iskazali su donose u ukupnom iznosu od 2.721.497.168,00 kn, a koji također nisu iskazani u okviru prijenosa depozita iz prethodne godine u izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022.

Ministarstvo financija je pri izradi Državnog proračuna te izmjena i dopuna Državnog proračuna za 2022. uključilo jedino donose proračunskih korisnika koji transakcije provode preko jedinstvenog računa državnog proračuna te računa za specijalne namjene (koriste se za primitak sredstava i plaćanja na temelju sudjelovanja u raznim projektima, za jamstva i zajmove te darovnice koje financiraju inozemne vlade i međunarodne organizacije te institucije i tijela EU).

S obzirom na to da dio prijenosa neutrošenih sredstava proračunskih korisnika državnog proračuna nije uključen u Državni proračun i izmjene i dopune Državnog proračuna za 2022., prijenos depozita iz prethodne godine i prijenos depozita u sljedeću godinu iskazan u Računu financiranja nije realno planiran.

Prema obrazloženju Ministarstva financija, izradit će se nova metodologija iskazivanja prijenosa depozita te primijeniti kod izrade državnog proračuna za 2024.

Državni ured za reviziju nalaže pri izradi državnog proračuna te izmjena i dopuna državnog proračuna planirati i neutrošene vlastite te namjenske prihode i primitke proračunskih korisnika državnog proračuna koji svoje novčano poslovanje provode preko računa otvorenih u poslovnim bankama.

U uputama za izradu prijedloga državnog proračuna iz prijašnjih godina, proračunskim korisnicima je objašnjeno na koji način trebaju planirati prijenose sredstava drugim proračunskim korisnicima iz nadležnosti istog proračuna.

Prema odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, prijenosi sredstava koje iznimno proračunski korisnici daju ili primaju od drugih proračunskih korisnika u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija (za proračunske korisnike državnog proračuna) evidentiraju se u okviru podskupina 369 i 639 – Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna. Proračunski korisnik koji daje sredstva evidentira ih u okviru podskupine rashoda 369, a proračunski korisnik koji prima sredstva u okviru podskupine prihoda 639. Navedene podskupine računa koriste se ako se ne radi o prihodima ostvarenim na tržištu. Ako proračunski korisnici pravilno planiraju i evidentiraju međusobne prijenose sredstava, u proračunu i u izvještaju o izvršenju proračuna ukupni rashodi u okviru podskupine 369 trebaju biti jednaki ukupnim prihodima u okviru podskupine 639.

Prema proračunskim propisima, bez dostave dokaza da je primatelj sredstava planiranih u okviru podskupine 369 obaviješten o navedenom, neće se omogućiti unos planiranih prijenosa u informacijski sustav za izradu plana državnog proračuna. Međutim, prema obrazloženju Ministarstva financija, postoje iznimke na određenim aktivnostima i kapitalnim projektima Ministarstva zdravstva te Ministarstva pravosuđa i uprave za koje je dozvoljeno planirati prijenose u okviru podskupine 369 bez dostave dokaza da je primatelj obaviješten o planiranom prijenosu sredstava jer je poznato da će navedena ministarstva prenijeti sredstva drugom proračunskom korisniku, ali u trenutku izrade proračuna ili njegovih izmjena i dopuna nije poznato točno kojem korisniku.

Tekućim planom za 2022. rashodi u okviru podskupine 369 planirani su ukupno u iznosu od 849.403.690,00 kn, a prihodi u okviru podskupine 639 u iznosu od 646.750.200,00 kn, što je 202.653.490,00 kn manje od planiranih rashoda.

Prema podacima Ministarstva financija, do navedenih razlika došlo je najvećim dijelom zbog planiranja u okviru Ministarstva zdravstva za potrebe sanacije zdravstvenih ustanova te isplatu razlike duga po prekovremenom radu, koji nisu mogli biti unaprijed određeni niti predviđeni za određenu zdravstvenu ustanovu. Navedena sredstva planiraju se u okviru podskupine 369 financijskog plana Ministarstva zdravstva, međutim tijekom godine se preraspodjeljuju na ustanove u zdravstvu na stavke po prirodnoj vrsti rashoda, na temelju odluka Vlade RH.

S obzirom na utvrđene razlike između planiranih sredstava u okviru podskupine 369 i 639, dio sredstava planiranih u okviru podskupine 369 nije preraspodijeljen na ustanove u zdravstvu po prirodnoj vrsti rashoda.

Državni ured za reviziju preporučuje Ministarstvu financija poduzeti aktivnosti prema proračunskim korisnicima državnog proračuna kojima je dozvoljeno planirati prijenose u okviru podskupine rashoda 369 bez dostave dokaza da je primatelj obaviješten o planiranom prijenosu sredstava, kako bi se osiguralo da su navedena sredstva preraspodijeljena s podskupine rashoda 369 koncem godine na druge rashode, u cilju pravilnog planiranja međusobnih prijenosa sredstava između proračunskih korisnika državnog proračuna.

Prihodi od igara na sreću iskazani su u Godišnjem izvještaju za 2022. u ukupnom iznosu od 727.237.473,00 kn, a vrijednosno značajniji odnose se na naknade za priređivanje igara na sreću na automatima u iznosu od 319.856.314,00 kn, naknade za priređivanje klađenja u iznosu od 175.002.896,00 kn te naknade za priređivanje igara na sreću u *casinima* u iznosu od 157.562.031,00 kn.

Prema odredbama članka 8. Zakona o igrama na sreću (Narodne novine 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14 i 114/22), Vlada RH uredbom utvrđuje kriterije za utvrđivanje korisnika i način raspodjele prihoda od igara na sreću za financiranje programa utvrđenih Zakonom o igrama na sreću. Prijedlog Uredbe priprema i izrađuje Ministarstvo financija u suradnji s Uredom za udruge, a Vlada RH je donosi za svaku proračunsku godinu.

U Državnom proračunu za 2022. donesenim u prosincu 2021., prihodi od igara na sreću planirani su u iznosu od 565.221.187,00 kn te su raspoređeni na aktivnosti i korisnike prema raspodjeli utvrđenoj Uredbom o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2021. godinu (Narodne novine 148/20), s obzirom na to da u vrijeme pripreme Državnog proračuna za 2022. nije bila donesena uredba kojom će se utvrditi kriteriji za utvrđivanje korisnika i način raspodjele prihoda od igara na sreću za 2022.

Ministarstvo financija je zaprimilo prijedlog raspodjele prihoda od igara na sreću od strane Ureda za udruge u studenom 2021., te je sredinom veljače 2022. pripremila Prijedlog Uredbe o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2022. godinu i uputilo ga Vladi RH na donošenje. Vlada RH je koncem veljače 2022. donijela Uredbu o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2022. godinu (Narodne novine 23/22) (dalje u tekstu: Uredba za 2022.), kojom su utvrđeni korisnici i način raspodjele dijela prihoda od igara na sreću po aktivnostima u Državnom proračunu za 2022.

Prema obrazloženju Ministarstva financija, od početka proračunske godine do konca veljače 2022., kada je donesena navedena Uredba za 2022., obustavljena je samo raspodjela prihoda od igara na sreću ostvarenih u 2022., a korišteni su ostvareni a neutrošeni prihodi iz prethodnih razdoblja. Nakon donošenja Uredbe za 2022., izvršena je raspodjela prihoda prema korisnicima i aktivnostima utvrđenim Uredbom za 2022. za financiranje programa organizacija koje djeluju u područjima propisanim Zakonom o igrama na sreću.

Također, Ministarstvo financija je zaprimilo prijedlog raspodjele prihoda od igara na sreću od Ureda za udruge u studenom 2022., te je početkom ožujka 2023. pripremio i uputilo Vladi RH na donošenje Prijedlog Uredbe za 2023. Vlada RH je sredinom ožujka 2023. donijela Uredbu o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2023. godinu (Narodne novine 31/23).

S obzirom na to da Zakonom o igrama na sreću nije propisano do kada godišnja uredba kojom će se utvrditi korisnici i način raspodjele prihoda od igara na sreću treba biti donesena, da je u proceduru izrade uredbe uključeno više sudionika te procedura donošenja uredbe započinje po zaprimanju prijedloga raspodjele prihoda od igara na sreću od strane Ureda za udruge, u cilju pravilnog planiranja rashoda financiranih iz prihoda od igara na sreću, pravovremene raspodjele te mogućeg cjelogodišnjeg korištenja navedenih prihoda, potrebno je pripremiti uredbu prije donošenja državnog proračuna za pojedinu godinu.

Državni ured za reviziju preporučuje Ministarstvu financija poduzeti aktivnosti u cilju donošenja godišnjih uredbi o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću prije donošenja državnog proračuna za pojedinu godinu.

– Izvršavanje državnog proračuna

Odredbama članaka 17. i 18. Pravilnika o proračunskim klasifikacijama, propisano je da izvore financiranja čine skupine prihoda i primitaka iz kojih se podmiruju rashodi i izdaci određene vrste i utvrđene namjene. Prihodi i primici planiraju se, raspoređuju i iskazuju prema izvorima iz kojih potječu. Primici se uključuju u izvor financiranja opći prihodi i primici ako im nije definirana namjena korištenja te u izvor financiranja namjenski primici kada im je namjena utvrđena posebnim ugovorima i/ili propisima.

Revizijama za prethodne godine utvrđeno je da su primici od pojedinih zajmova međunarodnih financijskih institucija te EU zajam za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja pandemije (SURE) raspoređeni u državnom proračunu u izvor 11 – Opći prihodi i primici, iako im je ugovorima utvrđena namjena te su trebali biti raspoređeni u izvore financiranja u razredu 8 – Namjenski primici. Navedena nepravilnost ponovljena je i u Godišnjem izvještaju za 2022.

Primici od zajmova međunarodnih financijskih institucija te EU-a kojima je ugovorima utvrđena namjena, a raspoređeni su prema izvorima financiranja u izvor 11 – Opći prihodi i primici, iskazani su u Godišnjem izvještaju za 2022. u iznosu od 6.206.588.559,00 kn.

Navedeno se odnosi na zajmove za financiranje projekta Nacionalnog sufinanciranja EU fondova u razdoblju 2014. – 2020. godine / B (EIB), projekt Podrška mjerama u Republici Hrvatskoj, povezanih s pandemijom COVID-19 – instrument financiranja javnog sektora (CEB), Projekt učinkovitog pravosuđa za bolje poslovno okruženje (IBRD) te EU zajam za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja pandemije COVID-19 (SURE).

Osim navedenih zajmova, u svibnju 2022. zaključen je s tuzemnom financijskom institucijom kredit u iznosu od 136.000.000,00 kn kojemu je ugovorom također određena namjena, ali je primitak raspoređen u izvor financiranja 11 – Opći prihodi i primici.

Način raspoređivanja namjenskih primitaka od zajmova ugovorenih s međunarodnim financijskim institucijama, s EU-om te tuzemnom financijskom institucijom utjecao je na pravilnost i realnost podataka o primicima iskazanim prema izvorima financiranja u Godišnjem izvještaju za 2022., ali nije utjecao na iznos manjka državnog proračuna.

Državni ured za reviziju nalaže namjenske primitke od zaduživanja raspoređivati u propisane izvore financiranja, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskim klasifikacijama.

Odredbama Pravilnika o proračunskim klasifikacijama propisano je da se u izvore financiranja u razredu 4 – Prihodi za posebne namjene uključuju prihodi čije su korištenje i namjena utvrđeni posebnim zakonima i propisima koje donosi Vlada RH, a u izvore financiranja u razredu 5 – Pomoći, uključuju prihodi koji se ostvaruju od inozemnih vlada, međunarodnih organizacija, drugih proračuna i od ostalih subjekata unutar općeg proračuna.

Revizijom Godišnjeg izvještaja za 2021. utvrđeno je da su u okviru izvora financiranja Ostali prihodi za posebne namjene (izvor 43) te Fondovi EU (izvor 56) iskazani primici, a prema Pravilniku o proračunskim klasifikacijama navedeni primici trebali su biti iskazani u okviru izvora financiranja opći prihodi i primici ili namjenski primici. Navedena nepravilnost ponovljena je i u Godišnjem izvještaju za 2022. te su iskazani primici od zaduživanja iz Fondova EU (izvor 56) u iznosu od 375.457.714,00 kn i primici od povrata danih depozita te prodaje dionica i udjela u glavnici iz izvora financiranja Ostali prihodi za posebne namjene (izvor 43) u iznosu od 8.541.310,00 kn.

Osim toga, u Godišnjem izvještaju za 2022. iskazani su primici od zaduživanja u iznosu od 224.803.622,00 kn u okviru izvora financiranja Mehanizam za oporavak i otpornost (izvor 581), a navedeni izvor financiranja se prema Pravilniku o proračunskim klasifikacijama također odnosi isključivo na prihode.

Ministarstvo financija navodi da će novim Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama urediti raspoređivanje primitaka, ovisno o tome je li im utvrđena namjena korištenja, u izvore financiranja opći prihodi i primici ili namjenski primici.

Navedeni način raspoređivanja pojedinih primitaka od povrata glavnica danih depozita te prodaje dionica i udjela u glavnici u izvor financiranja Ostali prihodi za posebne namjene (izvor 43) te primitaka od zaduživanja u izvor financiranja Fondovi EU (izvor 56) i izvor financiranja Mehanizam za oporavak i otpornost (izvor 581) utjecao je na pravilnost i realnost podataka o primicima iskazanim prema navedenim izvorima financiranja u Godišnjem izvještaju za 2022., ali nije utjecao na visinu iskazanih primitaka.

Državni ured za reviziju nalaže primitke raspoređivati, ovisno o tome je li im utvrđena namjena korištenja, u izvore financiranja opći prihodi i primici ili namjenski primici, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskim klasifikacijama.

1.2. *Ministarstvo financija prihvaća naloge i preporuke navedene u točki 1. Nalaza Priprema i izvršavanje državnog proračuna.*

U vezi s danim nalogom koji se odnosi na planiranje i izračun prijenosa depozita u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna, Ministarstvo financija navodi da se sukladno nalogima i preporukama iz Izvješća o obavljenoj reviziji Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. očitovalo u Planu provedbe naloga i preporuka i izvještavanju o provedbi, da će do prosinca 2023. provesti cjelovitu i detaljnu analizu metodologije izrade obračuna kategorija prijenos depozita (koja uključuje neutrošene vlastite te namjenske prihode i primitke proračunskih korisnika državnog proračuna koji svoje novčano poslovanje provode preko računa otvorenih u poslovnim bankama) te da će nakon provedene analize pristupiti izradi nove metodologije obračuna. Nova metodologija iskazivanja kategorija prijenos depozita primijenit će se kod izrade državnog proračuna za 2024. odnosno kod izrade godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna za 2024.

U vezi s raspoređivanjem namjenskih primitaka od zaduživanja u propisane izvore financiranja navodi da će se novim Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama, koji je u postupku izrade, urediti raspoređivanje primitaka, ovisno o tome je li im utvrđena namjena korištenja, u izvore financiranja opći prihodi i primici ili namjenski primici te uskladiti vezne tablice prihoda i primitaka i izvora financiranja.

Također, novim Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama uredit će se iskazivanje primitaka od financijskih instrumenata Europske unije i ostalih primitaka iskazanih iz namjenskih izvora financiranja.

2. Računovodstveni okvir i izvještavanje

2.1. Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika propisano je odredbama Zakona o proračunu, Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu te uputama Ministarstva financija.

Obveza sastavljanja izvještaja o izvršenju proračuna, financijskih izvještaja proračuna i proračunskih korisnika te konsolidiranih financijskih izvještaja propisana je Zakonom o proračunu. Izrada i donošenje podzakonskih propisa kojima se uređuje izvještavanje o izvršenju proračuna, proračunsko računovodstvo i financijsko izvještavanje u proračunskom računovodstvu u nadležnosti je Ministarstva financija.

– Normativni okvir koji uređuje proračunski sustav

Novi Zakon o proračunu kojim se uređuje planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna, upravljanje imovinom i obvezama, upravljanje dugom općeg proračuna, zaduživanje i jamstva Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, računovodstvo, proračunski nadzor i druga pitanja u vezi s upravljanjem javnim financijama u primjeni je od početka 2022.

Odredbama navedenog Zakona predviđeno je donošenje više podzakonskih akata od strane Ministarstva financija, odnosno provedbenih propisa kojima će se pobliže urediti određena područja u vezi s proračunom.

Odredbom članka 162., stavka 1. Zakona o proračunu propisano je da će Ministarstvo financija navedene podzakonske akte donijeti do konca lipnja 2022., ali u vrijeme obavljanja revizije (travanj 2023.) većina navedenih podzakonskih akata i dalje nije donesena. Tako primjerice nisu doneseni pravilnik kojim se utvrđuje način primjene modificiranog novčanog načela odnosno modificiranog obračunskog načela u postupku planiranja i izvršavanja proračuna i financijskog plana, pravilnik o proračunskim klasifikacijama, pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, pravilnik kojim se utvrđuje način planiranja, izvršavanja, evidentiranja i izvještavanja o sredstvima Europske unije te pravilnik kojim se propisuje izgled i sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna.

Do donošenja provedbenih propisa na temelju novog Zakona o proračunu primjenjuju se provedbeni propisi doneseni na temelju Zakona o proračunu koji se primjenjivao do konca 2021.

Osim što je donošenje provedbenih propisa obveza Ministarstva financija koja proizlazi iz odredaba Zakona o proračunu, preduvjet je i za provođenje više preporuka u vezi s normativnim uređenjem proračunskih procesa te proračunskog računovodstva, danih u prethodnim revizijama godišnjih izvještaja o izvršenju državnog proračuna.

Državni ured za reviziju nalaže donijeti podzakonske akte propisane odredbama Zakona o proračunu.

- Prijenos depozita iz prethodne godine te prijenos depozita u narednu godinu

Sadržaj godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna uređuje Zakon o proračunu. Sadržaj pojedinih elemenata godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna detaljnije je uređen Pravilnikom o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna.

Prema proračunskim propisima, polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna sadrže, između ostalog, opći dio proračuna koji čini Račun prihoda i rashoda i Račun financiranja. U Računu financiranja Godišnjeg izvještaja za 2022. iskazani su podaci o prenesenom depozitu iz prethodne godine u iznosu od 17.485.040.847,00 kn, kao i o prijenosu depozita u narednu godinu u iznosu od 9.015.973.698,00 kn. Uz Godišnji izvještaj za 2022. nije dano obrazloženje koja sredstva obuhvaća preneseni depozit iz prethodne godine te prijenos depozita u narednu godinu.

Manjak državnog proračuna financira se, osim iz razlike primitaka i izdataka, i iz depozita prenesenog iz prethodnih razdoblja. Prijenos depozita iz prethodne godine, iskazan u Godišnjem izvještaju za 2022. u iznosu od 17.485.040.847,00 kn odgovara stanju na računima novčanih sredstava evidentiranim u Glavnoj knjizi državnog proračuna na početku 2022., a koji obuhvaćaju račune novčanih sredstava kojima upravlja Ministarstvo financija te račune za specijalne namjene kojima upravljaju proračunski korisnici državnog proračuna (koriste se za primitak sredstava i plaćanja na temelju sudjelovanja u raznim projektima, za jamstva i zajmove te darovnice koje financiraju inozemne vlade i međunarodne organizacije te institucije i tijela EU).

Podaci o depozitu prenesenom u narednu godinu iskazani su u Godišnjem izvještaju za 2022. u iznosu od 9.015.973.698,00 kn, a novčana sredstva su koncem 2022. evidentirana u Glavnoj knjizi državnog proračuna u iznosu od 12.425.204.053,00 kn.

Do razlike dolazi zato što se godišnji izvještaj o izvršenju državnog proračuna ne sastavlja isključivo po gotovinskom načelu, nego postoje određene iznimke koje dovode do priljeva i odljeva novčanih sredstava, a koje se ne iskazuju u godišnjem izvještaju o izvršenju državnog proračuna u okviru prihoda i primitaka, rashoda i izdataka (primjerice, isplaćene naknade za bolovanje, primljena neutrošena EU sredstva).

Osim računa novčanih sredstava koji su evidentirani u Glavnoj knjizi državnog proračuna, postoje i računi novčanih sredstava proračunskih korisnika državnog proračuna otvoreni u poslovnim bankama, preko kojih korisnici izvršavaju transakcije te na kojima u pravilu početkom i koncem godine postoje neutrošena novčana sredstva od vlastitih i namjenskih prihoda, koja su, prema proračunskim propisima, izuzeta od uplate na jedinstveni račun državnog proračuna. Prema podacima Ministarstva financija, navedena neutrošena novčana sredstva, koja su koncem 2021. iznosila 2.721.497.168,00 kn, nisu iskazana u okviru prijenosa depozita iz prethodne godine (donosa). Pri izračunu prijenosa depozita u narednu godinu, između ostalog, uzima se u obzir isključivo razlika naplaćenih i utrošenih vlastitih i namjenskih sredstava tijekom godine koja su izuzeta od uplate na jedinstveni račun državnog proračuna, ali ne i stanje tih sredstava početkom godine.

S obzirom na to da godišnji izvještaji o izvršenju državnog proračuna obuhvaćaju i transakcije izvršene s navedenih računa proračunskih korisnika državnog proračuna u poslovnim bankama, neutrošena novčana sredstva iz prethodnih godina od vlastitih i namjenskih prihoda na računima proračunskih korisnika u poslovnim bankama u iznosu od 2.721.497.168,00 kn, koja su izuzeta od uplate na jedinstveni račun državnog proračuna, trebala su biti u Godišnjem izvještaju za 2022. iskazana u okviru prijenosa depozita iz prethodne godine te uzeta u obzir pri iskazivanju prijenosa depozita u narednu godinu.

Državni ured za reviziju nalaže u izračun prijenosa depozita u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna uključiti neutrošena vlastita i namjenska novčana sredstva iz prethodnih godina na računima proračunskih korisnika u poslovnim bankama.

– Računovodstvo državnog proračuna i financijski izvještaji

Izvještaji o izvršenju državnog proračuna i financijski izvještaji državnog proračuna sastavljaju se na temelju podataka iz Glavne knjige državnog proračuna, stoga evidentiranje podataka u Glavnoj knjizi državnog proračuna utječe na iskazivanje podataka u navedenim izvještajima. Uputom o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna određeno je da se državni proračun i financijski planovi izvanproračunskih korisnika državnog proračuna donose i izvršavaju prema modificiranom novčanom načelu.

Prihodi od premija na izdane obveznice evidentirani su u Glavnoj knjizi državnog proračuna te iskazani u okviru Godišnjeg izvještaja za 2022. u iznosu od 164.387.007,00 kn. Pri iskazivanju navedenih prihoda u Godišnjem izvještaju za 2022. ponovljena je nepravilnost utvrđena prethodnim revizijama, s obzirom na to da su prihodi od premija na izdane obveznice iskazani u okviru prihoda, umjesto kao umanjenje rashoda.

Odredbom točke IV., podtočke 4. Upute o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, određeno je da se diskont i premija na obveznice razgraničavaju te da se u sljedećim godinama diskont priznae kao rashod, a premija kao umanjenje rashoda.

Navedeni način iskazivanja premije na obveznice nije utjecao na izračun razlike prihoda i rashoda, ali je utjecao na njihovu visinu iskazanu u Godišnjem izvještaju za 2022., jer su za taj iznos više iskazani i prihodi i rashodi.

Državni ured za reviziju nalaže premije na izdane obveznice iskazivati u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna u skladu s Uputom o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna.

U Glavnoj knjizi državnog proračuna evidentirani su rashodi za negativne tečajne razlike i negativne razlike iz primjene valutne klauzule u iznosu od 200.342.335,00 kn te prihodi od pozitivnih tečajnih razlika i pozitivnih razlika iz primjene valutne klauzule u iznosu od 82.854.095,00 kn.

Prema odredbama članka 50. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, realizirana tečajna razlika ili razlika zbog primjene valutne klauzule nastaje kada dođe do promjene u valutnom tečaju između datuma transakcije i datuma podmirenja stavki proizašlih iz transakcije, a evidentira se kao приход ili rashod.

Revizijama za prethodne godine utvrđeno je da u Glavnoj knjizi državnog proračuna nisu obračunane i evidentirane one tečajne razlike koje su proizašle iz transakcija u vezi s otplatom zajmova Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) te je otplata navedenih zajmova IBRD-a, koja uključuje i tečajne razlike, u cijelosti evidentirana u okviru izdataka. Navedena nepravilnost ponovljena je i u 2022. te je utjecala na visinu iskazanih prihoda, rashoda i izdataka u Godišnjem izvještaju za 2022.

Državni ured za reviziju nalaže obračunavati i evidentirati u Glavnoj knjizi državnog proračuna realizirane tečajne razlike koje proizlaze iz transakcija u vezi s otplatom zajmova međunarodnim financijskim institucijama.

Uputom o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, određeno je da se realizirane pozitivne i negativne tečajne razlike proizašle iz plaćanja ulaznih računa u inozemnoj valuti i iz transakcija povezanih s javnim dugom planiraju i iskazuju u netoiznosu po istovrsnim kategorijama.

U godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna za prethodne godine, prihodi i rashodi od realiziranih pozitivnih i negativnih tečajnih razlika proizašlih iz transakcija povezanih s javnim dugom iskazani su u brutoiznosu, odnosno iskazane su i pozitivne i negativne tečajne razlike, umjesto u netoiznosu kako to određuje Uputa, a navedena nepravilnost ponovljena je i u Godišnjem izvještaju za 2022. Način iskazivanja realiziranih tečajnih razlika nije utjecao na izračun razlike prihoda i rashoda, ali je utjecao na njihovu visinu iskazanu u Godišnjem izvještaju za 2022.

Državni ured za reviziju nalaže realizirane pozitivne i negativne tečajne razlike proizašle iz transakcija povezanih s javnim dugom evidentirati te iskazivati u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna u netoiznosu po istovrsnim kategorijama, u skladu s Uputom o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna.

U Glavnoj knjizi državnog proračuna evidentirane su obveze u iznosu od 166.314.086,00 kn koje se odnose na dugoročni kredit namijenjen financiranju druge faze projekta razvoja Kliničkog bolničkog centra Zagreb (dalje u tekstu: KBC Zagreb). Ugovor o navedenom kreditu zaključio je KBC Zagreb 2007. s tuzemnim bankama, uz jamstvo Republike Hrvatske.

Sporazumom o reguliranju obveza plaćanja po navedenom ugovoru o dugoročnom kreditu koji su u lipnju 2016. zaključili Ministarstvo financija, Ministarstvo zdravlja i KBC Zagreb, između ostalog, utvrđeno je da KBC Zagreb sredstvima ostvarenim od zakupa poslovnog prostora (vlastiti prihodi) otplaćuje navedeni kredit. Preostale obveze po kreditu planiraju se u okviru proračunske glave 02506 Ministarstvo financija – ostali izdaci države.

U 2022. otplaćena je glavnica navedenog kredita u ukupnom iznosu od 36.958.686,00 kn, od čega s proračunske glave 02506 Ministarstvo financija – ostali izdaci države (iz općih prihoda i primitaka) u iznosu od 35.116.972,00 kn, a s pozicija KBC-a Zagreb (iz vlastitih prihoda) u iznosu od 1.841.714,00 kn.

Osim u Glavnoj knjizi državnog proračuna, obveze po kreditu iz 2007. evidentirane su i u poslovnim knjigama te iskazane u Bilanci KBC-a Zagreb za 2022. u iznosu od 166.314.086,00 kn.

Zbog navedenog, u Izvještaju o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala, u okviru Godišnjeg izvještaja za 2022., iskazane su dvostruko, s obzirom na to da je odredbama članka 7. Pravilnika o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna propisano da Izvještaj o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala, između ostalog, sadrži stanje obveza za vrijednosne papire, kredite i zajmove koje je u ime Republike Hrvatske ugovorilo ili preuzelo Ministarstvo financija te stanje kredita i zajmova koje su ugovorili proračunski korisnici državnog proračuna. Osim toga, obveze po navedenom kreditu evidentirane su dvostruko i u konsolidiranoj Bilanci državnog proračuna te su obveze za 2022. iskazane 166.314.086,00 kn više od stvarnih.

Državni ured za reviziju nalaže Ministarstvu financija, u suradnji s KBC-om Zagreb, utvrditi način evidentiranja obveza po kreditu iz 2007. koje je Sporazumom preuzelo Ministarstvo financija, u cilju realnog iskazivanja obveza po navedenom kreditu u Izvještaju o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala te konsolidiranoj Bilanci državnog proračuna.

Deset lučkih uprava je od početka 2021. dobilo status proračunskog korisnika državnog proračuna te su prihodi i primici, rashodi i izdaci navedenih lučkih uprava uključeni u prihode i primitke te rashode i izdatke Državnog proračuna.

Dio navedenih lučkih uprava je u prošlim godinama zaključivao ugovore o kreditima i zajmovima s tuzemnim i inozemnim kreditorima te međunarodnim financijskim institucijama, uz državno jamstvo. Potencijalne obveze po navedenim kreditima i zajmovima lučkih uprava za koje je dano državno jamstvo evidentirane su u Glavnoj knjizi državnog proračuna, u okviru izvanbilančnih evidencija.

Navedene potencijalne obveze po danim državnim jamstvima za kredite i zajmove lučkih uprava iskazane su i u Izvještaju o danim državnim jamstvima i izdacima po državnim jamstvima za 2022. u ukupnom iznosu od 1.536.210.821,00 kn, od čega su inozemna jamstva iskazana u iznosu od 1.426.083.609,00 kn, a domaća jamstva u iznosu od 110.127.212,00 kn.

Obveze po navedenim kreditima i zajmovima evidentirane su u poslovnim knjigama lučkih uprava Rijeka, Zadar, Šibenik, Split, Ploče te Slavonski Brod. Dio navedenih kredita i zajmova otplaćivan je tijekom 2022., a otplate glavnica i kamata provođene su s pozicija lučkih uprava koje su zaključivale ugovore o kreditima i zajmovima, najvećim dijelom iz općih prihoda i primitaka državnog proračuna (izvor 11).

U Glavnoj knjizi državnog proračuna, u okviru izvanbilančnih evidencija, evidentirane su koncem 2022. potencijalne obveze po danim državnim jamstvima za tri kredita Kliničkog bolničkog centra Rijeka (dalje u tekst: KBC Rijeka) u ukupnom iznosu od 696.708.580,00 kn. Navedene potencijalne obveze po danim državnim jamstvima za kredite KBC-a Rijeka iskazane su i u Izvještaju o danim državnim jamstvima za 2022. Obveze po navedenim kreditima evidentirane su u poslovnim knjigama te iskazane u financijskim izvještajima KBC-a Rijeka za 2022., a otplate glavnice i kamata kredita u 2022. izvršene su s pozicija KBC-a Rijeka, iz općih prihoda i primitaka državnog proračuna (izvor 11).

Odredbama članka 7. Pravilnika o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna od 2021. propisano je da Izvještaj o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala, između ostalog, sadrži stanje obveza za kredite i zajmove koje su ugovorili proračunski korisnici državnog proračuna. Odredbama članka 9. navedenog Pravilnika propisano je da Izvještaj o danim državnim jamstvima i izdacima po državnim jamstvima sadrži, između ostalog, stanje obveza po danim državnim jamstvima, iskazanih u izvanbilančnoj evidenciji, na početku i na kraju proračunske godine.

S obzirom na to da su državna jamstva dana za kredite i zajmove lučkih uprava i KBC-a Rijeka koji su u 2022. imali status proračunskih korisnika državnog proračuna, u Izvještaju o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala u okviru Godišnjeg izvještaja za 2022. obveze za kredite i zajmove iskazane su kao dio stvarnih ukupnih obveza državnog proračuna, a za iste kredite i zajmove su u Izvještaju o danim državnim jamstvima i izdacima po državnim jamstvima u okviru Godišnjeg izvještaja za 2022. iskazane potencijalne obveze državnog proračuna u ukupnom iznosu od 2.232.919.401,00 kn. Navedeni krediti i zajmovi otplaćuju se iz sredstava državnog proračuna te se ne mogu smatrati potencijalnom, već stvarnom obvezom državnog proračuna.

Državni ured za reviziju preporučuje preispitati opravdanost iskazivanja potencijalnih obveza po državnim jamstvima danim za kredite i zajmove proračunskih korisnika državnog proračuna, s obzirom na to da su obveze za navedene kredite i zajmove dio stvarnih obveza državnog proračuna.

2.2. *Ministarstvo financija prihvaća naloge i preporuke navedene u točki 2. Nalaza Računovodstveni okvir i izvještavanje.*

U vezi s nalogom koji se odnosi na obvezu donošenja podzakonskih akata propisanih odredbama Zakona o proračunu, Ministarstvo navodi da je odredbama novog Zakona o proračunu predviđeno donošenje više podzakonskih akata u cilju sustavnog uređenja proračunskih procesa, uključujući pri tome procese pripreme i izrade financijskih planova i proračuna; izvršenja financijskih planova i proračuna; izvještavanja o izvršenju financijskih planova i proračuna; računovodstvenog evidentiranja i financijskog izvještavanja, i to za sve subjekte opće države.

Nadalje, navodi da se u Ministarstvu financija, Državnoj riznici odmah po donošenju novog Zakona o proračunu započelo s aktivnostima na izradi novih podzakonskih propisa. Zadatku se pristupilo na sveobuhvatan i sustavan način, jer se radi o međusobno povezanim i komplementarnim procesima pa unaprijeđenje metodologije u jednom procesu zahtijeva dosljedne promjene u ostalim povezanim procesima na koje se promjene direktno ili indirektno odražavaju, kao i analize funkcionalnosti informacijskih sustava koji te procese podržavaju. S obzirom na povezanost procesa, u tijeku je priprema sveobuhvatnog „paketa” novih podzakonskih propisa sa svrhom unaprijeđenja metodologije. Važno je naglasiti da se u izradi novih podzakonskih propisa Državna riznica vodi s tri temeljna cilja koja se žele postići: unaprijediti sadržaj i kvalitetu podataka u svim proračunskim procesima; osigurati efikasniju i bržu pripremu informacija potrebnih za generiranje podataka na obračunskoj računovodstvenoj osnovi koju koriste nositelji službene statistike u RH kod izračuna rezultata opće države sukladno Europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa (ESA2010) te osigurati metodološke preduvjete za daljnju informatizaciju poslovnih procesa iz proračunskog ciklusa. Realizacija ova tri cilja kroz izradu podzakonskih propisa zahtijeva veliki broj koordiniranih aktivnosti na kojima djelatnici Državne riznice intenzivno rade tijekom cijele 2022. i 2023. kako se opisuje u nastavku.

Ministarstvo navodi da je prvi korak u izradi novog paketa podzakonskih propisa bila detaljna analiza postojećih propisa, pravila i metodologije, pri čemu je najveći naglasak stavljen na nalaze i preporuke Državnog ureda za reviziju iz prethodnih revizija. Također, analizirani su i zahtjevi EUROSTAT-a zaprimani tijekom 2022. u okviru proljetnih i jesenskih notifikacija. Dodatno su analizirane i preporuke Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), Odjela za fiskalne poslove iz izvještaja „Analiza razlika u odnosu na Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor i veze s proračunom”, a vezano za analizu postojećeg hrvatskog računovodstvenog okvira s Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (IPSAS) i povezanosti između financijskih izvještaja i proračuna, koju je proveo tim stručnjaka iz MMF-a krajem 2019.

Nadalje, navodi da s obzirom na to da su računovodstvene evidencije i financijski izvještaji glavni izvor fiskalne statistike za utvrđivanje ukupnog rezultata opće države u izradi paketa podzakonskih propisa, centralni fokus je na izradi nove podzakonske regulative iz područja proračunskog računovodstva, proračunskih klasifikacija i financijskog izvještavanja. Istovremeno s prijedlozima izmjena računovodstvene metodologije radi se i na prijedlozima izmjena podzakonskih propisa za ostale proračunske procese. Značajne metodološke promjene pripremaju se u segmentu EU novčanih tijekova, odnosno vezano za računovodstveno evidentiranje, planiranje i izvršavanje sredstava iz EU fondova i načina kako pratiti neutralizaciju novčanih tijekova iz EU fondova na rezultat opće države. U izradi podzakonskih propisa vodi se računa da daljnje unaprijeđenje metodologije proračunskih procesa bude u funkciji njihove daljnje informatizacije i razvoja sistemskih kontrola podržanih informacijskom tehnologijom.

S time u vezi rađene su i detaljne analize sadržaja Računskog plana i prijedlozi izmjena osobito u dijelu rashoda poslovanja (razred 3) i obveza za rashode poslovanja (skupina 23) kako bi se osigurale systemske kontrole za cjelovite evidencije stvorenih rashoda i nastalih obveza (modificirano računovodstveno načelo za financijsko izvještavanje) i plaćenih rashoda (novčano načelo za izvještavanje o izvršavanju proračuna).

Ministarstvo također navodi da je Ministarstvo financija, Državna riznica dala instrukcije za postupanje u dokumentima kao što su Okružnice za izradu i predaju financijskih izvještaja, Upute za pripremu i izradu financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika, kako bi osigurali da do donošenja podzakonskih propisa, dio nalaza i preporuka Državnog ureda za reviziju bude već u primjeni. Tako je Okružnicom o sastavljanju i predaji financijskih izvještaja proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2022. od 30. lipnja 2022. definiran način knjigovodstvenog evidentiranja plaća u naravi, a Okružnicom o sastavljanju i predaji financijskih izvještaja proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2022. od 29. rujna 2022. dana je uputa o načinu knjigovodstvenog evidentiranja potencijalnih obveza na temelju zaključenih ugovora koje u sljedećim razdobljima, uz ispunjenje određenih ugovornih uvjeta, postaju stvarne obveze te tuđe imovine dobivene na korištenje. Vezano za planiranje i evidentiranje korištenja sredstava primljenih iz EU fondova kroz financijske instrumente, Ministarstvo financija, Državna riznica je 2022. pripremila uputu Knjigovodstvene evidencije provedbe EU financijskih instrumenata. Također, početkom 2023. pripremljena je i Uputa za planiranje, izvršavanje i knjigovodstveno evidentiranje sredstava iz Fonda solidarnosti proračunskih korisnika državnog proračuna.

Ministarstvo navodi da priprema sveobuhvatnog paketa podzakonskih propisa, na način kako je prethodno opisano, zahtijeva veliki angažman ljudskih resursa u Državnoj riznici, koordiniranu suradnju više ustrojstvenih jedinica, a otežavajuće okolnosti osobito tijekom 2022. bile su i nepredvidive, a izuzetno zahtjevne aktivnosti koje su tražile pojačani angažman djelatnika Državne riznice i utjecale na planiranu dinamiku finaliziranja podzakonskih propisa. Naime, kroz 2022. i 2023. Vlada RH usvojila je četiri paketa mjera za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena energenata uslijed ruske agresije na Ukrajinu ukupne vrijednosti od 5,2 milijarde eura. Provedba ovih paketa mjera zahtijevala je intenzivan rad zaposlenika Državne riznice na pripremnim aktivnostima vezanim za osiguravanje ovih sredstava u okviru ograničenih fiskalnih mogućnosti državnog proračuna. Slijedom navedenog, tijekom 2022. pripremljene su dvije izmjene i dopune Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. zbog čega je tijekom cijele godine bio povećan opseg poslova u Državnoj riznici.

Nadalje, navodi da su tijekom cijele 2022. djelatnici Državne riznice dodatno bili angažirani na poslovima prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće države za prijelaz poslovanja na novu valutu euro. Državna riznica je u ovom procesu imala ulogu omogućiti nesmetan prijelaz javnih financija i državne statistike na euro te osigurati da sva tijela koja su uključena u sektor opće države na vrijeme prilagode svoje informatičke i računovodstvene sustave za poslovanje u novoj valuti. Uz navedeno bilo je potrebno provesti i prilagodbe informacijskog sustava Državne riznice.

S time u vezi, djelatnici Državne riznice izradili su Uputu o procesu prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće države za poslovanje u euru iz lipnja 2022., Uputu o prilagodbama sustava državne riznice uvođenju eura u dijelu koji podržava proces izvršavanja državnog proračuna i financijskog plana i Uputu za knjigovodstvene evidencije na prijelazu godine u procesu prelaska na euro kao službene valute Republike Hrvatske od 23. siječnja 2023. Održane su brojne radionice i seminari tijekom 2022. na temu prilagodbi poslovnih procesa za poslovanje u novoj valuti euro na kojima je bilo prisutno preko 2 000 polaznika iz sektora opće države. Dodatno, djelatnici Državne riznice u suradnji s drugim organizacijskim jedinicama Ministarstva financija odgovarali su na upite pristigle na generičku e-adresu euro2023@mfin.hr, posebno otvorenu za ovu namjenu.

Također, Ministarstvo navodi da je potrebno istaknuti da je Državna riznica od 2022. preuzela vođenje Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika i prikupljanje financijskih izvještaja obveznika proračunskog računovodstva putem aplikacije Ministarstva financija (Financijsko izvještavanje u sustavu proračuna i Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika – RKPFI), što je zahtijevalo pojačan angažman djelatnika Državne riznice u navedenom razdoblju. S obzirom na to da se radilo o novom informacijskom rješenju odnosno aplikaciji, isti je iziskivao veću vremensku uključenost za testiranje i uklanjanje tehničkih poteškoća koje nije bilo moguće predvidjeti prije njegova puštanja u rad. Paralelno s navedenim, kontinuirano se radilo i radi na unaprjeđenju i implementaciji novih funkcionalnosti u aplikaciji, a sve kako bi se korisnicima aplikacije olakšao i ubrzao rad u istoj. Nadalje, uz sve navedeno, sredinom 2022. u Ministarstvu financija dogodile su se značajne kadrovske promjene koje su uključivale imenovanje novog ministra financija, kao i nove glavne državne rizničarke, što je također uslijed potrebne reorganizacije poslova dodatno utjecalo na dinamiku izrade podzakonskih akata. Ministarstvo navodi da, uz sve navedene okolnosti, ističe da se tijekom cijele 2022. i 2023. intenzivno radilo na nacrtima podzakonskih propisa, što je rezultiralo visokom fazom njihove završenosti, a u narednom razdoblju poduzeti će se daljnje aktivnosti kako bi se isti završili u potpunosti i donijeli u što je moguće kraćem roku.

U vezi s nalogom koji se odnosi na obračun i evidentiranje realiziranih tečajnih razlika koje proizlaze iz transakcija u vezi s otplatom zajmova međunarodnim financijskim institucijama, Ministarstvo navodi kako su tečajne razlike za javne zajmove ugovorene s Europskom investicijskom bankom (EIB) i Razvojnog bankom Vijeća Europe (CEB) obračunane i evidentirane za razdoblje od siječnja do prosinca 2022. Za zajmove ugovorene s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD), u 2022. nisu se iznašli modeli po kojima bi se mogle obračunavati i evidentirati tečajne razlike jer je iskazivanje istih otežano zbog specifičnosti ovih zajmova (preporuka broj 2.8 iz 2020.). Nadalje, svi aktivni javni zajmovi ugovoreni s IBRD-om ugovoreni su u valuti euro, a s obzirom na to da je od 1. siječnja 2023. službena valuta u Republici Hrvatskoj postao euro, počevši od 2023. više neće biti tečajnih razlika po ovim zajmovima. Također, ubuduće će se poduzeti aktivnosti u cilju pravodobnog obračunavanja i evidentiranja tečajnih razlika koje proizlaze iz transakcija u vezi s otplatom zajmova međunarodnih financijskih institucija.

Nadalje, u vezi s nalogom koji se odnosi na obveze po kreditu KBC-a Zagreb, Ministarstvo navodi da će u suradnji s KBC-om Zagreb utvrditi način evidentiranja obveza po kreditu iz 2007., a u cilju realnog iskazivanja obveza po navedenom kreditu u Izvještaju o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala te konsolidiranoj Bilanci državnog proračuna.

3. Prihodi

3.1. U Godišnjem izvještaju za 2022. prihodi su iskazani u iznosu od 171.734.208.905,00 kn, što je 17.670.594.751,00 kn ili 11,5 % više od iskazanih za 2021. Odnose se na prihode od poreza u iznosu od 97.857.296.456,00 kn, doprinose u iznosu od 28.657.458.901,00 kn, pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna u iznosu od 23.858.945.567,00 kn, prihode od HZZO-a na temelju ugovornih obveza u iznosu od 10.315.607.874,00 kn, od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada u iznosu od 4.763.719.480,00 kn, prihode od imovine u iznosu od 2.486.077.878,00 kn, prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i donacija u iznosu od 1.457.619.454,00 kn, kazni i upravnih mjera i ostalih prihoda u iznosu od 860.314.842,00 kn te na prihode od prodaje nefinancijske imovine u iznosu od 1.477.168.453,00 kn.

– Prihodi iz Fonda solidarnosti EU

U Godišnjem izvještaju za 2022., u okviru prihoda od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna, iskazani su prihodi od pomoći međunarodnih organizacija u iznosu od 22.218.106.947,00 kn.

Odnose se na tekuće i kapitalne pomoći od institucija i tijela EU u iznosu od 22.197.007.174,00 kn te pomoći od drugih međunarodnih organizacija u iznosu od 21.099.773,00 kn. Pomoći iz ESI fondova iskazane su u iznosu od 14.278.657.205,00 kn i čine 64,3 %, pomoći iz Europskog poljoprivrednog jamstvenog fonda (EPJF) iskazane su u iznosu od 2.869.457.384,00 kn i čine 12,9 %, iz Fonda solidarnosti EU u iznosu od 2.299.307.782,00 kn i čine 10,4 %, Mehanizma za oporavak i otpornost u iznosu od 1.714.351.584,00 kn i čine 7,7 %, a sve druge pomoći iskazane su u iznosu od 1.056.332.992,00 kn i čine 4,8 % ukupnih prihoda od pomoći međunarodnih organizacija.

Prihodi od pomoći institucija i tijela EU u većini slučajeva priznaju se i evidentiraju u Glavnoj knjizi državnog proračuna u visini plaćenih rashoda koji se financiraju tim sredstvima, i to u trenutku isplate sredstava korisnicima. Izuzetak su neki fondovi i programi, iz kojih se sredstva refundiraju (nadoknađuju) državnom proračunu naknadno, pa se prihodi priznaju u trenutku nadoknade, odnosno primljene uplate. Za primljena, a neutrošena sredstva iz fondova EU, u Glavnoj knjizi državnog proračuna evidentiraju se obveze.

Državnim proračunom za 2022. planirani su prihodi iz Fonda solidarnosti EU u iznosu od 4.608.245.941,00 kn. Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022. te preraspodjelama, navedeni prihodi smanjeni su za 1.429.574.692,00 kn te planirana sredstva iz Fonda solidarnosti EU iznose 3.178.671.249,00 kn.

Za ublažavanje štete od potresa u Zagrebu planirani su prihodi u iznosu od 2.460.389.796,00 kn, za ublažavanje štete od potresa u Petrinji u iznosu od 660.664.324,00 kn, a za nabavu cjepiva za suzbijanje pandemije COVID-19 u iznosu od 57.617.129,00 kn.

U Godišnjem izvještaju za 2022. iskazani su prihodi iz Fonda solidarnosti EU u visini plaćenih rashoda, u iznosu od 2.299.307.783,00 kn, što je 879.363.466,00 kn ili 27,7 % manje od planiranih.

Za ublažavanje štete od potresa u Zagrebu iskazani su prihodi u iznosu od 1.519.206.703,00 kn, za ublažavanje štete od potresa u Petrinji u iznosu od 722.483.951,00 kn, a za nabavu cjepiva za suzbijanje pandemije COVID-19 u iznosu od 57.617.129,00 kn.

Iz Fonda solidarnosti EU dodjeljuju se sredstva za pomoć državama članicama za otklanjanje šteta u slučajevima prirodnih katastrofa velikih razmjera (potresi, poplave, požari) i društvenih nepogoda. Na temelju zahtjeva iz lipnja 2020., EK je odobrio pomoć Republici Hrvatskoj iz Fonda solidarnosti EU za sanaciju štete nastale uslijed potresa u Gradu Zagrebu te u Krapinsko-zagorskoj i Zagrebačkoj županiji u iznosu od 683.740.523,00 EUR (5.145.291.222,00 kn). Također, na temelju zahtjeva za pomoć iz Fonda solidarnosti EU za nabavu cjepiva za suzbijanje pandemije COVID-19, u prosincu 2020. primljen je predujam u iznosu od 8.462.280,00 EUR (63.728.500,00 kn).

Nadalje, na temelju zahtjeva iz ožujka 2021., EK je odobrio dodjelu bespovratnih sredstava iz Fonda solidarnosti EU u iznosu od 319.192.359,00 EUR (2.396.245.598,00 kn) za saniranje posljedica serije potresa u prosincu 2020. koji su pogodili područje Sisačko-moslavačke, Zagrebačke, Karlovačke i drugih županija Republike Hrvatske, a u cijelosti su uplaćena na račun državnog proračuna u kolovozu i prosincu 2021.

Odobrena sredstva iz Fonda solidarnosti EU za sanaciju štete nastale uslijed potresa u ožujku i prosincu 2020. i za nabavu cjepiva za suzbijanje pandemije COVID-19 u ukupnom iznosu od 1.011.395.162,00 EUR u cijelosti su uplaćena na račun državnog proračuna u 2020. i 2021.

Vlada RH donijela je u 2020., 2021. i u rujnu 2022. odluke o načinu raspodjele bespovratnih financijskih sredstava iz Fonda solidarnosti EU, odobrenih za financiranje sanacije šteta od potresa iz ožujka i prosinca 2020. Odlukama je određeno Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine kao nacionalno koordinacijsko tijelo za provedbu odluka, određena su tijela odgovorna za provedbu te Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU kao neovisno revizorsko tijelo. Prema odlukama, vrijednosno najznačajnija sredstva u iznosu od 722.560.442,00 EUR namijenjena su za vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u područjima obrazovanja, zdravstva, prijevoza, vodoopskrbe, upravljanja otpadnim vodama, telekomunikacija te u energetske sektoru. Za osiguranje infrastrukture i mjera zaštite kulturne baštine namijenjeno je 195.386.190,00 EUR, a za sve druge namjene 84.986.250,00 EUR.

Rok za korištenje primljenih sredstava je 18 mjeseci nakon što se isplati puni odobreni iznos sredstava. Nakon isteka tog roka nadležne institucije u Republici Hrvatskoj moraju pripremiti Izvješće o korištenju sredstava i dostaviti ga EK-u.

Provedbenom odlukom EK-a od 19. svibnja 2022. rok korištenja sredstava za sanaciju štete od potresa iz ožujka 2020. produljen je sa 17. lipnja 2022. na 30. lipnja 2023., koji je ujedno i rok korištenja sredstava za sanaciju štete od potresa iz prosinca 2020. Rashodi za hitne operacije i operacije oporavka nakon katastrofe uzorkovane potresom 2020. moraju se izvršiti do 30. lipnja 2023., a izvješće o korištenju sredstava zajedno s izjavom o opravdanosti rashoda podnosi se EK-u najkasnije šest mjeseci od isteka roka za korištenje sredstava (konac 2023.).

Nadalje, Vlada RH donijela je u kolovozu 2021. Odluku o načinu raspodjele sredstava Fonda solidarnosti EU za nabavu cjepiva za suzbijanje pandemije COVID-19 u iznosu od 7.618.270,00 EUR. Sredstva Fonda solidarnosti EU namijenjena za nabavu cjepiva za suzbijanje pandemije COVID-19 planirana su državnim proračunom za 2022. u okviru razdjela Ministarstva zdravstva, na pozicijama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u iznosu od 57.617.129,00 kn (7.647.107,00 EUR), koliko je i utrošeno. S obzirom na to da uplaćeni predujam premašuje iznos utrošenih sredstava, u prosincu 2022. izvršen je povrat sredstava direktnim bankovnim prijenosom na račun EK-a u iznosu od 6.111.371,00 kn.

Ukupno je u 2020. i 2021. iz Fonda solidarnosti EU uplaćeno u državni proračun 1.011.395.162,00 EUR, od čega je za sanaciju štete nastale uslijed potresa u ožujku i prosincu 2020. primljeno 1.002.932.882,00 EUR (7.541.536.820,00 kn), a za nabavu cjepiva za suzbijanje pandemije COVID-19 je u prosincu 2020. primljen predujam u iznosu od 8.462.280,00 EUR.

Prema podacima iz informacijskog sustava državne riznice, tijekom 2020., 2021. i 2022. sredstvima Fonda solidarnosti EU namijenjenim za sanaciju štete nastale uslijed potresa u ožujku i prosincu 2020. financirani su rashodi u ukupnom iznosu od 2.499.778.274,00 kn, od čega u 2020. u iznosu od 4.928.391,00 kn, u 2021. u iznosu od 253.159.230,00 kn, a tijekom 2022. financirani su rashodi u iznosu od 2.241.690.653,00 kn.

Koncem 2022. primljena, a neutrošena sredstva Fonda solidarnosti EU za sanaciju štete od potresa u iznosu od 5.056.577.223,00 kn (671.123.129,95 EUR) evidentirana su u okviru obveza za primljene predujmove.

Prema podacima Ministarstva financija, od ukupno odobrenih sredstava za sanaciju štete od potresa u iznosu od 1.002.932.882,00 EUR, do konca travnja 2023. utrošena su sredstva u iznosu od 658.495.176,00 EUR ili 65,7 %.

Državni ured za reviziju je u izvješćima o obavljenoj reviziji Godišnjeg izvještaja za 2020. i 2021. skretao pozornost na nisku iskorištenost primljenih sredstava i kratke rokove za korištenje sredstava primljenih iz Fonda solidarnosti EU za sanaciju šteta od potresa.

S obzirom na to da je dva mjeseca do isteka roka korištenja sredstava iskorišteno 65,7 % odobrenih sredstava Fonda solidarnosti EU, Državni ured za reviziju skreće pozornost na rizik za državni proračun u idućem razdoblju ako se EU sredstva ne iskoriste u cijelosti.

– Prihodi od financijske imovine

Prihodi od financijske imovine iskazani su u Godišnjem izvještaju za 2022. u ukupnom iznosu od 1.440.902.936,00 kn. Odnose se na prihode od dividendi u iznosu od 524.622.060,00 kn, prihode iz dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija u iznosu od 414.010.143,00 kn, prihode od kamata u iznosu od 197.225.345,00 kn, od pozitivnih tečajnih razlika i razlika zbog primjene valutne klauzule u iznosu od 82.854.095,00 kn te ostale prihode od financijske imovine 222.191.293,00 kn.

Od ukupno iskazanih prihoda od dividendi i dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija, na temelju Odluke Vlade RH o visini, načinu i rokovima uplate sredstava trgovačkih društava u državnom vlasništvu u Državni proračun Republike Hrvatske za 2022. godinu (Narodne novine 130/22) (dalje u tekstu: Odluka Vlade RH) ostvareni su prihodi u iznosu od 748.429.759,00 kn.

Odluku donosi Vlada RH, na prijedlog Ureda predsjednika Vlade RH i Ministarstva financija, u skladu s odredbom članka 55., stavka 4. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu.

Ministarstvo financija je koncem rujna 2022. uputilo Vladi RH Prijedlog odluke, a Vlada RH je navedenu Odluku donijela u studenome 2022. Odlukom Vlade RH određena je visina, način i rok uplate sredstava s osnove dobiti trgovačkih društava za 2021. u kojima Republika Hrvatska ima većinski paket dionica ili većinski udio te trgovačkih društava od posebnog interesa u kojima Republika Hrvatska ima manjinski paket dionica ili manjinski udio, a koja će biti uplaćena u Državni proračun Republike Hrvatske za 2022. Odredbe Odluke primjenjuju se na 17 trgovačkih društava.

Odlukom Vlade RH je, između ostalog, utvrđeno da će trgovačka društva uplatiti 60,0 % sredstava s osnove dobiti nakon oporezivanja za 2021., ostvarenih temeljem udjela u temeljnom kapitalu društva koji pripada Republici Hrvatskoj.

Odluka Vlade RH donesena je u studenome 2022., odnosno nakon što su trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska ima većinski paket dionica ili većinski udio te trgovačkih društava od posebnog interesa u kojima Republika Hrvatska ima manjinski paket dionica ili manjinski udio već donijela odluke o uporabi dobiti ili pokriću gubitka za 2021.

S obzirom na to da su trgovačka društva donijela navedene odluke do srpnja 2022., u trenutku donošenja tih odluka nisu raspolagala informacijom o obvezi uplate dijela dobiti u državni proračun, osim onih trgovačkih društava koja uplaćuju dobit u državni proračun na temelju posebnih propisa (primjerice Hrvatska Lutrija d.o.o. i Financijska agencija).

Obveza uplate dijela dobiti u državni proračun za trgovačka društava nastala je u trenutku donošenja Odluke Vlade RH, odnosno početkom studenoga 2022. Dio trgovačkih društava je po donošenju Odluke Vlade RH pristupio donošenju izmjena odluka o raspodjeli dobiti, što je utjecalo na pravovremenost uplate sredstava s osnove dobiti u Državni proračun za 2022. Prema podacima Ministarstva financija, društva koja su ostvarila dobit za 2021. i donijela odluke o raspodjeli dobiti trebala su uplatiti sredstva izravno u državni proračun u iznosu od 762.529.817,00 kn.

Većina trgovačkih društava, odnosno njih 14 koja su na temelju Odluke Vlade RH imala obvezu uplate dijela dobiti nakon oporezivanja za 2021. uplatila su sredstva u Državni proračun za 2022. do konca prosinca 2022. u iznosu od 748.429.759,00 kn i time izvršila svoju obvezu.

Trgovačka društva ACI d.d. Rijeka, Zračna luka Split d.o.o. Kaštel Štafilić i Zračna luka Zagreb d.o.o. Velika Gorica uplatili su dio dobiti iz 2021. u Državni proračun Republike Hrvatske za 2023. u ukupnom iznosu od 14.100.058,00 kn, umjesto u Državni proračun za 2022. Navedeno nije u skladu s odredbama Odluke Vlade RH kojima je utvrđeno da će trgovačka društva uplatiti sredstava u Državni proračun za 2022.

Državni ured za reviziju preporučuje pravodobno pripremiti prijedlog odluke o visini, načinu i rokovima uplate sredstava s osnove dobiti trgovačkih društava u državnom vlasništvu u državni proračun Republike Hrvatske za svaku proračunsku godinu, kako bi Vlada RH navedenu odluku donijela prije donošenja odluka trgovačkih društava o raspodjeli dobiti za prethodnu godinu.

– Prihodi od naknada za koncesije

Ministarstvo financija je središnje koordinativno i nadzorno tijelo za koncesije u Republici Hrvatskoj. Na temelju odredaba članka 74. Zakona o koncesijama, Ministarstvo financija provodi politiku koncesija koja predstavlja sve mjere i aktivnosti usmjerene uspostavi i održanju učinkovitog sustava davanja koncesija, a osobito nadzor nad provedbom ugovora o koncesijama, nadzor obavljanja djelatnosti bez potrebne koncesije, vođenje Registra koncesija, sudjelovanje predstavnika Ministarstva financija u postupcima davanja koncesija, praćenja provedbe ugovora o koncesijama s obilježjima javno-privatnog partnerstva, izobrazbu te praćenje međunarodne prakse iz područja koncesija.

U okviru politike koncesija Ministarstvo financija dostavlja Vladi RH jednom godišnje za prethodnu godinu izvješće o provedenoj politici koncesija. Pravilnikom o Registru koncesija propisano je da svi ugovori o koncesijama danima na području Republike Hrvatske trebaju biti evidentirani u Registru koncesija koji je ustrojen kao jedinstvena elektronička evidencija i središnji je izvor informacija o svim koncesijama. Registar koncesija vodi Ministarstvo financija, a obveznik unosa podataka je davatelj koncesije. Izvješće o provedenoj politici koncesija za 2021. godinu (dalje u tekstu: Izvješće) dostavljeno je Vladi RH koncem listopada 2022. te ga je Vlada RH prihvatila koncem studenoga 2022. U Izvješću su, između ostalog, prikazani i podaci o prihodima od naknada za koncesije u 2021.

Prihodi od naknada za koncesije uređeni su odredbama Zakona o koncesijama prema kojemu je naknada za koncesiju naknada koju plaća koncesionar na temelju ugovora o koncesiji. Prema podacima iz Izvješća, ukupni prihodi od naknada za koncesije u 2021. koji su raspodijeljeni državi (izravni prihodi državnog proračuna) ostvareni su u iznosu od 899.667.730,00 kn. Podaci o prihodima od naknada za koncesije u Izvješću su prikazani prema vrstama koncesija i odnose se na naknade koje su plaćene na temelju ugovora o koncesiji, ali osim navedenih, uključuju i naknade koje se plaćaju na temelju dozvola, licenci, rješenja ili odluka koje se ne vode u Registru koncesija i na koje se ne primjenjuje Zakon o koncesijama (primjerice, naknade za priređivanje igara na sreću ili naknade za pružanje medijskih usluga).

Prema podacima iz Godišnjeg izvještaja za 2021., prihodi od naknada za koncesije ostvareni su u iznosu od 328.877.476,00 kn ili 46,6 % planiranih i odnose se na naknade koje se plaćaju na temelju ugovora o koncesijama koji se vode u Registru koncesija. Podaci o prihodima od naknada koje se plaćaju na temelju dozvola, licenci, rješenja ili odluka i koji se ne vode u Registru koncesija nisu prikazani u okviru prihoda od naknada od koncesija.

Iz navedenog proizlazi kako podaci o prihodima od naknada za koncesije prikazani u Izvješću ne odgovaraju podacima o prihodima od naknada za koncesije iskazanim u Godišnjem izvještaju za 2021.

Državni ured za reviziju preporučuje radi transparentnog prikaza podataka o prihodima od naknada za koncesije u izvješćima o provedenoj politici koncesija odvojeno prikazati prihode od naknada za koncesije koji su ostvareni prema Zakonu o koncesijama i koji se vode u Registru koncesija od prihoda od naknada koji su ostvareni na temelju dozvola, licenci, rješenja ili odluka i koji se ne vode u Registru koncesija.

- 3.2. *Ministarstvo financija prihvaća naloge i preporuke navedene u točki 3. Nalaza Prihodi. Vezano za napomenu kojom Državni ured za reviziju skreće pozornost na rizik za državni proračun u idućem razdoblju ako se sredstva Europske unije ne iskoriste u cijelosti, Ministarstvo navodi kako je do 19. svibnja 2023. u državnom proračunu ukupno evidentirano 78,7 % rashoda iz Fonda solidarnosti Europske unije. Navodi da je iz navedenih podataka vidljiv značajni postotak povećanja iskorištenih rashoda u odnosu na postotak iskazan u Nacrtu izvješća. Napominje kako sva tijela uključena u korištenje sredstava kontinuirano surađuju, a podaci se na tjednoj razini raspravljaju na razini Vlade Republike Hrvatske te da je, prema projekcijama Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, objektivno za očekivati da će sredstva biti u cijelosti iskorištena.*

4. Rashodi

- 4.1. U Godišnjem izvještaju za 2022., rashodi su iskazani u iznosu od 175.054.616.009,00 kn, što je 9.678.079.020,00 kn ili 5,2 % manje od planiranih, a 6.024.213.640,00 kn više od iskazanih za 2021. Vrijednosno značajnija povećanja odnose se na naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade koje su veće za 3.987.121.778,00 kn ili 7,6 %, ostale rashode koji su veći za 2.308.112.511,00 kn ili 32,7 % te rashode za zaposlene koji su veći za 1.233.317.348,00 kn ili 5,1 % od ostvarenih prethodne godine.

Na povećanje rashoda za naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i drugih naknada najvećim dijelom utjecalo je povećanje rashoda za naknade za mirovine uzrokovane indeksacijom po općim i posebnim propisima i očekivanog rasta broja korisnika mirovina te rashoda za naknade za pomoći i skrb socijalno osjetljivih skupina proizašle iz primjene novih zakonskih propisa. Do povećanja rashoda za zaposlene, između ostalog, došlo je zbog povećanja osnovice plaća i drugih materijalnih prava zaposlenih u javnim i državnim službama, kao i povećanja rashoda za zaposlene u ustanovama u zdravstvu u državnom vlasništvu.

U strukturi rashoda, vrijednosno su najznačajniji rashodi za naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, koji su iskazani u iznosu od 56.675.508.405,00 kn te čine 32,4 % ukupnih rashoda i pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna, koji su iskazani u iznosu od 40.383.185.154,00 kn i čine 23,1 % ukupnih rashoda.

– Program povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a

Rashodi u okviru aktivnosti Program povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a planirani su Drugim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022. u iznosu od 35.000.000,00 kn. Preraspodjelom Vlade RH iz prosinca 2022. povećani su za 154.000.000,00 kn te prema tekućem planu iznose 189.000.000,00 kn.

U Godišnjem izvještaju za 2022., rashodi za subvencije trgovačkim društvima, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora u okviru navedene aktivnosti iskazani su u iznosu od 189.000.000,00 kn, što je 119.000.000,00 kn ili 170,0 % više u odnosu na prethodnu godinu. Navedeni rashodi financirani su iz općih prihoda i primitaka državnog proračuna (izvor 11).

Cilj provođenja programa povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a je omogućavanje kreditiranja poduzetnika po nižim kamatnim stopama u odnosu na kamatne stope koje su komercijalno dostupne u poslovnim bankama.

HBOR-u se sredstva iz državnog proračuna isplaćuju na temelju Ugovora o nalogu za obavljanje poslova povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a (dalje u tekstu: Ugovor o nalogu). Ministarstvo financija je u listopadu 2006. zaključilo s HBOR-om Ugovor o nalogu kojim je ugovoreno obavljanje stručnih i tehničkih poslova u vezi s odobravanjem povlaštenih kamatnih stopa po kreditnim programima HBOR-a. Ugovorom je Ministarstvo financija ovlastilo HBOR za obavljanje navedenih poslova po nalogu, u ime i za račun Republike Hrvatske. U svrhu obavljanja poslova po nalogu osnovan je Fond sredstava za povlašteno financiranje po kreditnim programima HBOR-a (dalje u tekstu: Fond). Uz Ugovor o nalogu zaključeno je osam dodataka Ugovoru o nalogu (jedan dodatak u 2007., dva dodatka 2008., jedan dodatak 2015., jedan dodatak 2019., jedan dodatak 2020., jedan dodatak 2021. te jedan dodatak 2022.).

Ugovorom o nalogu Ministarstvo financija se obvezalo na poseban račun otvoren kod HBOR-a, odnosno u Fond, doznačavati sredstva predviđena državnim proračunom. Ugovoreno je da će HBOR sredstva Fonda koristiti u iznosu slobodnih sredstava, uzimajući u obzir procjenu potrebnih sredstava za naknadu kamata za cijelo vrijeme trajanja pojedinačnog ugovora o kreditu za koji se naknada kamate odobrava. U slučaju da sredstva doznačena u Fond za tekuću godinu nisu u cijelosti utrošena, preostali iznos sredstava prenosi se u sljedeću godinu.

Ugovor o nalogu je zaključen na neodređeno vrijeme. Ministarstvo financija je ovlastilo HBOR da u okviru obavljanja poslova upravlja i raspolaže sredstvima od uplate do njihova namjenskog iskorištenja. Ministarstvo financija ne plaća naknadu HBOR-u za obavljanje navedenih poslova. HBOR dostavlja Ministarstvu financija godišnja izvješća o korištenju sredstava.

Procjena potrebnih sredstava za Program povlaštenog financiranja temelji se na aktivnostima koje HBOR poduzima ili planira poduzeti u svakom proračunskom razdoblju. Osnova za planiranje je očekivani odnosno planski iznos kreditne aktivnosti HBOR-a uz povlaštene uvjete tijekom svakog proračunskog razdoblja koji se temelji na godišnjim projekcijama potražnje poduzetnika za financiranjem, očekivanju provođenja mjera poticanja gospodarstva u kojima HBOR već sudjeluje ili se očekuje njegovo buduće sudjelovanje tijekom određenog proračunskog razdoblja.

Tijekom 2022. u Fond su iz državnog proračuna doznačena sredstva u ukupnom iznosu od 189.000.000,00 kn, a iz Fonda su isplaćene subvencije u ukupnom iznosu od 64.465.000,00 kn.

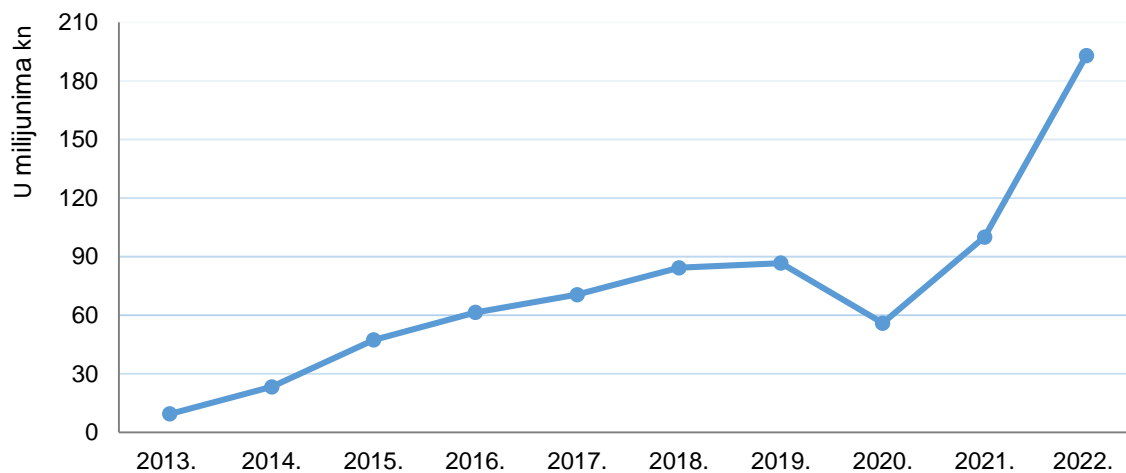
Prema Izvješću o provedbi Programa povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a na 31. prosinca 2022. (dalje u tekstu: Izvješće o provedbi programa), od početka provedbe programa 2000. do konca 2022. u Fond su doznačena sredstva iz državnog proračuna u ukupnom iznosu od 3.259.770.014,00 kn, a isplaćena su sredstva iz Fonda korisnicima u ukupnom iznosu od 2.901.937.418,00 kn.

Raspoloživa sredstva za subvencije u Fondu koncem 2022. iznosila su 192.957.000,00 kn, a predstavljaju razliku doznačenih sredstava u Fond iz državnog proračuna te isplaćenih subvencija korisnicima, umanjenu za rezervacije HBOR-a.

U grafikonu u nastavku prikazana su raspoloživa sredstva za subvencije u Fondu od 2013. do 2022., prema podacima iz godišnjih izvješća o provedbi Programa povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a.

Grafikon broj 14

Raspoloživa sredstva Fonda od 2013. do 2022., stanje na 31. prosinca

Iz navedenog proizlazi kako HBOR raspolaže sa značajnim sredstvima državnog proračuna koja su uplaćena u Fond do njihova namjenskog iskorištenja te kako se navedeni iznos u posljednjih nekoliko godina značajno povećava.

Prema prikazanim podacima, raspoloživa sredstva u Fondu koncem 2020. iznosila su 55.908.000,00 kn te su do konca 2022. povećana za 137.049.000,00 kn kada su iznosila 192.957.000,00 kn.

S obzirom na značajna neiskorištena doznačena sredstva koncem svake godine na računima HBOR-a, Državni ured za reviziju preporučuje pri planiranju sredstava u državnom proračunu potrebnih za provedbu Programa povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a, uz ostale parametre za planiranje sredstava, uzeti u obzir i iznos raspoloživih sredstava za subvencije u Fondu.

Prema odredbama članka 3. Ugovora o nalogu, sredstva se uplaćuju u Fond sukladno osiguranim sredstvima u državnom proračunu za tu godinu. Detaljnija dinamika uplate sredstava iz državnog proračuna nije određena odredbama Ugovora o nalogu.

Prema podacima Ministarstva financija, tijekom 2022. u Fond su iz državnog proračuna doznačena sredstva u ukupnom iznosu od 189.000.000,00 kn (u listopadu 2022. u iznosu od 15.000.000,00 kn, početkom prosinca 2022. u iznosu od 20.000.000,00 kn i koncem prosinca 2022. u iznosu od 154.000.000,00 kn). Prema Izvješću o provedbi programa, tijekom 2022. iz Fonda su isplaćene subvencije u ukupnom iznosu od 64.465.000,00 kn, od čega se vrijednosno najznačajnije odnose na kreditni program Mjere COVID-19 (obrotna sredstva) u iznosu od 46.744.234,00 kn.

S obzirom na značajan rast raspoloživih sredstava u Fondu koncem 2022. u odnosu na 2021. proizlazi da sredstva u državnom proračunu nisu realno planirana pa niti doznačena HBOR-u u 2022., a navedeno je utjecalo i na realnost iskazanih rashoda za subvencije u Godišnjem izvještaju za 2022.

Državni ured za reviziju preporučuje, radi točnosti iskazivanja podataka u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna i radi ekonomičnijeg raspolaganja sredstvima državnog proračuna, preispitati odredbe Ugovora o nalogu za obavljanje poslova povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a i utvrditi dinamiku uplate sredstava u Fond u skladu s realnim potrebama.

- Rashodi za transfer sredstava HZZO-u i za podmirenje obveza bolničkih zdravstvenih ustanova

U okviru rashoda za pomoći unutar općeg proračuna, na pozicijama Ministarstva zdravstva planirani su i izvršeni rashodi za transfer proračunskih sredstava HZZO-u i za podmirenje obveza bolničkih zdravstvenih ustanova u ukupnom iznosu od 7.316.804.032,00 kn. Rashodi za transfer sredstava HZZO-u izvršeni su u 2022. u iznosu od 4.790.000.000,00 kn, a za pomoći bolničkim zdravstvenim ustanovama u iznosu od 2.526.804.032,00 kn.

Rashodi za transfer sredstava HZZO-u planiraju se i izvršavaju s pozicija Ministarstva zdravstva na temelju odredaba Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23) i Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine 85/06, 150/08, 71/10, 53/20, 120/21 i 23/23).

Prema odredbama članaka 72. i 82. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, HZZO-u se iz državnog proračuna doznačuju sredstva za financiranje prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za određene kategorije osiguranika kao i 32,0 % naplaćenog posebnog poreza na duhanske prerađevine. Prema odredbama članka 14.a Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, HZZO-u se iz državnog proračuna doznačuju sredstva za podmirenje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja za određene kategorije osiguranika.

Državnim proračunom za 2022. planirana su sredstva za transfer HZZO-u za podmirenje obveza državnog proračuna utvrđenih zakonima u iznosu od 2.990.000.000,00 kn, a za 2023. i 2024. su projicirana u iznosu od 2.760.000.000,00 kn. Izmjenama i dopunama Državnog proračuna povećana su planirana sredstva za transfer HZZO-u za 1.800.000.000,00 kn te ukupno planirana sredstva za aktivnost Transfer proračunskih sredstava HZZO-u iznose 4.790.000.000,00 kn, koliko je i doznačeno.

Državni ured za reviziju unatrag nekoliko godina ukazuje na netransparentnost financiranja obveza državnog proračuna koje proizlaze iz odredaba Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju.

Obveze državnog proračuna propisane navedenim zakonima planiraju se i izvršavaju s pozicija Ministarstva zdravstva kao prijenos sredstava HZZO-u. U obrazloženju financijskog plana Ministarstva zdravstva za 2022. nisu navedeni elementi na kojima se temelji izračun planiranih sredstava.

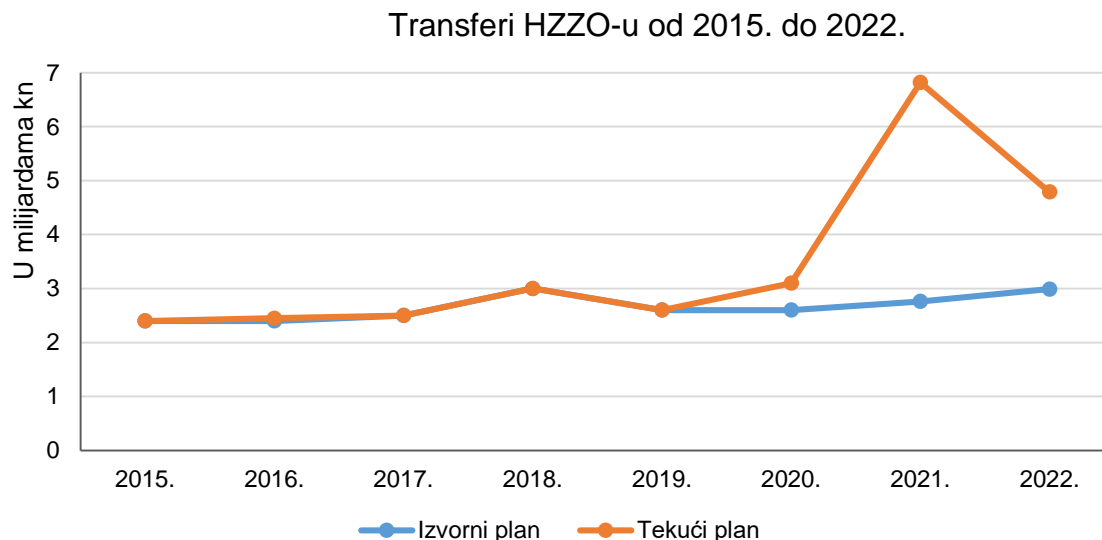
Državni ured za reviziju preporučuje Ministarstvu financija poduzeti aktivnosti kako bi se osiguralo da obrazloženje financijskog plana Ministarstva zdravstva sadrži prikaz izračuna planiranih sredstava za prijenos HZZO-u za financiranje obveza državnog proračuna koje proizlaze iz odredaba Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, u cilju povećanja transparentnosti državnog proračuna.

HZZO svake godine izračunava iznos sredstava koja mu na temelju zakona treba doznavačavati iz državnog proračuna. Prema navedenim izračunima, obveze državnog proračuna veće su od iznosa planiranih sredstava u državnom proračunu za te namjene. Obveze državnog proračuna u 2022. prema odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, prema izračunu HZZO-a, iznose 5.557.704.699,00 kn.

Iako se, prema izračunu HZZO-a, državnim proračunom ne osiguravaju dostatna sredstva propisana odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, od 2020. izmjenama i dopunama državnog proračuna planiraju se dodatna sredstva HZZO-u za namjene koje ne proizlaze izravno iz navedenih zakona.

U grafikonu u nastavku prikazuje se kretanje transfera sredstava HZZO-u od 2015. do 2022.

Grafikon broj 15

Tako su Državnim proračunom za 2020. za transfer HZZO-u za podmirenje obveza državnog proračuna utvrđenih propisima planirana sredstva u ukupnom iznosu od 2.600.000.000,00 kn. Izmjenama i dopunama Državnog proračuna i preraspodjelama, planirana su dodatna sredstva za transfer HZZO-u u iznosu od 1.169.214.996,00 kn za financiranje bolničke zdravstvene zaštite te podmirenje obveza za posebno skupe lijekove i saniranje posljedica pandemije COVID-19.

Državnim proračunom za 2021. za podmirenje obveza prema Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakonu o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju planirano je 2.760.000.000,00 kn, a izmjenama i dopunama Državnog proračuna planirana su i doznačena dodatna sredstva u iznosu od 4.058.000.000,00 kn, i to za podmirenje dijela obveza HZZO-a prema ljekarnama u iznosu od 1.958.000.000,00 kn te za podmirenje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova u iznosu od 2.100.000.000,00 kn.

Državnim proračunom za 2022. za transfer HZZO-u planirana su sredstva u iznosu od 2.990.000.000,00 kn, a izmjenama i dopunama Državnog proračuna povećana su za 1.800.000.000,00 kn te su nakon izmjena i dopuna Državnog proračuna iznosila 4.790.000.000,00 kn, koliko je i doznačeno HZZO-u. Za redovan transfer za podmirenje zakonskih obveza državnog proračuna doznačena su sredstva u iznosu od 3.862.666.667,00 kn, a dodatna sredstva u iznosu od 927.333.333,00 kn doznačena su za podmirenje obveza HZZO-a prema ljekarnama.

Sredstva koja se dodatno osiguravaju u državnom proračunu HZZO-u trebala bi se planirati i izvršavati u okviru posebne aktivnosti na razdjelu Ministarstva zdravstva, što bi pridonijelo transparentnosti korištenja proračunskih sredstava.

Državni ured za reviziju preporučuje Ministarstvu financija poduzeti aktivnosti prema Ministarstvu zdravstva kako bi se osiguralo da se u okviru posebne aktivnosti planiraju i izvršavaju sredstva HZZO-u za namjene koje ne proizlaze izravno iz odredaba Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju.

Unatrag više godina se izmjenama i dopunama državnog proračuna i njegovim preraspodjelama osiguravaju i sredstva za podmirenje obveza bolničkih zdravstvenih ustanova na temelju odluka Vlade RH.

Vlada RH donijela je u lipnju, rujnu i prosincu 2022. odluke o isplati namjenske pomoći bolničkim zdravstvenim ustanovama kojima je osnivač Republika Hrvatska ili županija u ukupnom iznosu od 2.526.804.032,00 kn, od čega bolničkim zdravstvenim ustanovama kojima je osnivač Republika Hrvatska u iznosu od 1.647.887.987,00 kn te bolničkim zdravstvenim ustanovama kojima su osnivači županije u iznosu od 878.916.045,00 kn. Sredstva pomoći isplaćena u 2022. bolničkim zdravstvenim ustanovama u navedenom iznosu namijenjena su za podmirivanje dijela dospjelih obveza prema dobavljačima lijekova te potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala prema kriteriju ročnosti dospjelih obveza.

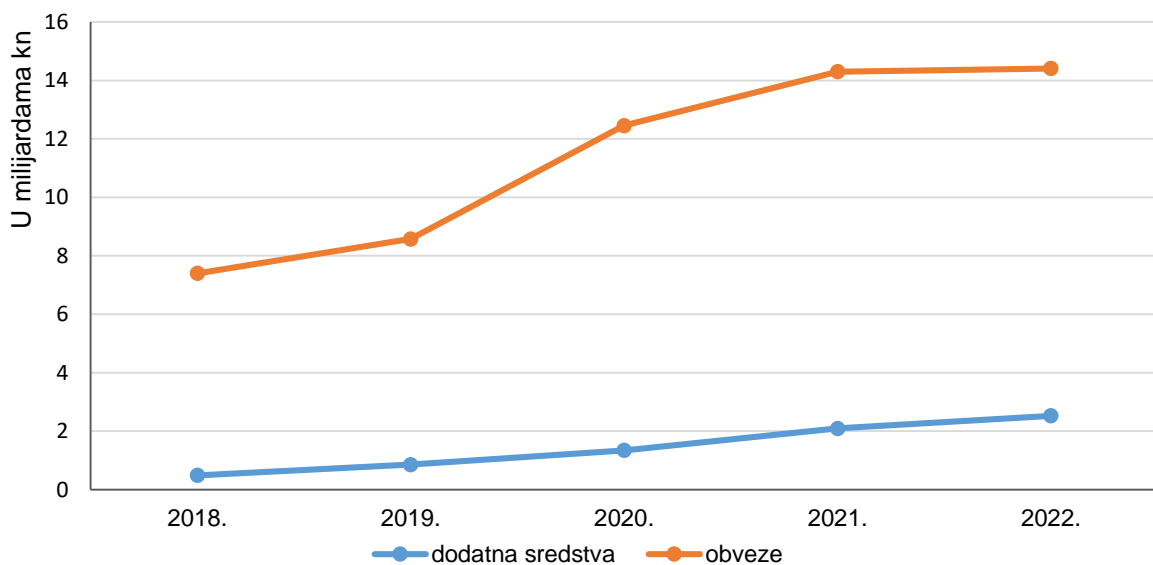
Također, dio proračunskih sredstava u iznosu od 75.981.312,00 kn preraspodijeljen je s aktivnosti Isplata razlike uvećanja plaće za prekovremeni rad u okviru pozicija Ministarstva zdravstva, za podmirenje dijela obveza za lijekove bolničkih zdravstvenih ustanova kojima je osnivač Republika Hrvatska.

Za iznos namjenske pomoći bolničkim zdravstvenim ustanovama kojima je osnivač Republika Hrvatska, preraspodjelama je povećan njihov financijski plan, a namjenske pomoći bolničkim zdravstvenim ustanovama kojima su osnivači županije doznačene su na račune županija.

Unatoč tome što su iz državnog proračuna u 2022. kao i prijašnjih godina isplaćivane pomoći bolničkim zdravstvenim ustanovama za podmirenje dospjelih obveza, one i dalje nemaju dovoljno financijskih sredstava za poslovanje, a njihove obveze se ne smanjuju, nego rastu.

Grafikon broj 16

Dodatna sredstva iz državnog proračuna za podmirenje obveza zdravstvenih ustanova i HZZO-a i ukupne obveze zdravstvenih ustanova i HZZO-a od 2018. do 2022.

Ukupne obveze za rashode poslovanja i nabavu nefinancijske imovine zdravstvenih ustanova i HZZO-a (bez obveza za kredite i zajmove) koncem 2021. iznosile su 14.303.909.308,00 kn, od čega se 4.672.782.887,00 kn odnosi na dospjele, a 9.631.126.421,00 kn na nedospjele obveze. Ukupne obveze koncem 2022. iznosile su 14.672.450.317,00 kn, od čega se 4.695.620.900,00 kn odnosi na dospjele, a 9.976.829.417,00 kn na nedospjele obveze. I nakon podmirenja dijela obveza dodatnim sredstvima iz državnog proračuna, ukupne obveze veće su za 368.541.009,00 kn u odnosu na stanje koncem 2021. kada su iznosile 14.303.909.308,00 kn. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine dospjele obveze veće su za 22.838.013,00 kn te su i dalje značajne, a u nekim zdravstvenim ustanovama kasni se s podmirivanjem obveza i preko dvije godine.

Državni ured za reviziju je unatrag nekoliko godina kroz revizije godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna skretao pozornost na važnost rješavanja problema zdravstvenog sustava, posebno u dijelu koji se odnosi na financijsku održivost zdravstvenog sustava.

S obzirom na to da dosad poduzete mjere u vezi sa zdravstvenim sustavom nisu osigurale financijsku stabilnost zdravstvenog sustava, Državni ured za reviziju i nadalje skreće pozornost na važnost rješavanja problema zdravstvenog sustava te na fiskalne rizike za državni proračun u narednim godinama zbog značajnih obveza ustanova u sustavu zdravstva.

– Nagodba s društvom HŽ Cargo d.o.o.

U prosincu 2022., na temelju Odluke Vlade RH, zaključena je Nagodba između Republike Hrvatske i društva HŽ Cargo d.o.o. (dalje u tekstu: HŽ Cargo), kojom je, između ostalog, utvrđeno da HŽ Cargo ima određena materijalno-pravna potraživanja prema Republici Hrvatskoj proizašla iz podjele društva HŽ – Hrvatske željeznice d.o.o. (dalje u tekstu: HŽ – Hrvatske željeznice) iz 2006. U Nagodbi se navodi da je Zakonom o željeznici (Narodne novine 123/03, 30/04, 153/05, 79/07, 120/08 i 75/09) definiran status željezničke infrastrukture kao javnog dobra u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske te je kao takva bila izuzeta iz vlasništva HŽ – Hrvatskih željeznica. U Nagodbi se također navodi da HŽ – Hrvatske željeznice nikada nisu u potpunosti primile naknadu za manje uneseni kapital koji je korišten pri izuzimanju imovine javnog dobra. Nakon podjele HŽ – Hrvatskih željeznica, Republika Hrvatska je isplatila dio potraživanja društvima sljednicima na ime manje prenesenog temeljnog kapitala radi izuzete imovine u javno dobro, a preostalu razliku Republika Hrvatska je osigurala iz temeljnog kapitala HŽ – Hrvatskih željeznica, zbog čega je na društva pravne sljednike preneseno manje temeljnog kapitala (dalje u tekstu: Manjak). Prema Nagodbi, udio HŽ Carga (jednog od pravnih sljednika HŽ – Hrvatskih željeznica) u navedenom Manjku je 40,1 %, što nakon određenih korekcija iznosi 1.184.379.653,00 kn.

S obzirom na to da je dio Manjka u iznosu od 168.157.633,00 kn već podmiren 2015., proizlazi da stvarni Manjak za podmirenje iznosi 1.016.222.020,00 kn. Prema Nagodbi, navedeni Manjak podmirit će u ime Republike Hrvatske Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture u iznosu od 511.318.329,00 kn te Ministarstvo financija u iznosu od 504.903.691,00 kn.

Dio Manjka u iznosu od 511.318.329,00 kn koji podmiruje Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture predstavlja dospjelu obvezu Republike Hrvatske te je isplaćena HŽ Cargo u iznosu od 109.611.369,00 kn u 2022., a preostali dio u iznosu od 401.706.960,00 kn isplatit će se društvu HŽ Infrastruktura d.o.o. (na ime usuglašenog duga HŽ Carga prema HŽ Infrastrukturi d.o.o.) u pet godišnjih rata, počevši od siječnja 2023. Ostatak Manjka u iznosu od 504.903.691,00 kn koji podmiruje Ministarstvo financija podmiruje se zatvaranjem potraživanja za otplaćene glavnice, kamate i zatezne kamate po protestiranim jamstvima danim HŽ Cargo te preuzimanjem obveze plaćanja dva neotplaćena kredita uz državna jamstva koja HŽ Cargo ima kod financijskih institucija.

Nadalje, Nagodbom je utvrđeno da će se nadoknada vrijednosti kapitala HŽ Cargo navedenim namirenjem u ukupnom iznosu od 1.016.222.020,00 kn priznati Republici Hrvatskoj kao rezerva u kapitalu društva HŽ Cargo do donošenja odluke Vlade RH o povećanju temeljnog kapitala HŽ Carga. Provedbom Nagodbe razrješuju se imovinskopravna pitanja nastala podjelom HŽ – Hrvatskih željeznica, a HŽ Cargo potvrđuje da nema nikakvih daljnjih potraživanja prema Republici Hrvatskoj na temelju nepotpuno provedene podjele pravnog prednika HŽ – Hrvatske željeznice.

Na temelju Nagodbe, u Glavnoj knjizi državnog proračuna evidentirana su potraživanja od HŽ Carga po protestiranim jamstvima i potraživanja za zatezne kamate trgovačkim društvima u javnom sektoru u ukupnom iznosu od 504.903.691,00 kn, odnosno u visini potraživanja za stvarno plaćena protestirana jamstva, kamate i zatezne kamate po protestiranim jamstvima te ukupnih neotplaćenih obveza po preuzetim kreditima HŽ Carga (glavnica uvećana za kamate).

Obveze su evidentirane u iznosu neotplaćenih glavnica preuzetih kredita HŽ Carga. Prema obrazloženju Ministarstva financija, evidentirana potraživanja u ukupnom iznosu od 504.903.691,00 kn po donošenju Odluke Vlade RH o povećanju temeljnog kapitala društva HŽ Cargo priznat će se kao povećanje temeljnog kapitala navedenog društva.

U poslovnim knjigama Ministarstva mora, prometa i infrastrukture evidentirana su u 2022. isplaćena sredstva HŽ Cargu u iznosu od 109.611.369,00 kn u okviru rashoda za naknade štete pravnim i fizičkim osobama te po navedenoj isplati Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture nije evidentiralo potraživanja od HŽ Carga. Preostale obveze Ministarstva mora, prometa i infrastrukture prema HŽ Infrastrukturi d.o.o. u iznosu od 401.706.960,00 kn nisu evidentirane u poslovnim knjigama te iskazane u financijskim izvještajima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture za 2022., iako su Nagodbom utvrđene kao dospjele obveze. Zbog navedenog, u konsolidiranoj Bilanci državnog proračuna za 2022. obveze su manje iskazane za 401.706.960,00 kn.

Iz navedenog proizlazi neusklađenost evidentiranja u poslovnim knjigama između Ministarstva financija te Ministarstva mora, prometa i infrastrukture s obzirom na to da Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture koncem 2022. nije imalo evidentirana potraživanja i obveze u poslovnim knjigama koje proizlaze iz Nagodbe, dok je Ministarstvo financija na temelju Nagodbe u Glavnoj knjizi državnog proračuna za 2022. evidentiralo potraživanja i obveze.

S obzirom na to da u vrijeme obavljanja revizije (travanj 2023.) Vlada RH nije donijela odluku o povećanju temeljnog kapitala društva HŽ Cargo te da se Nagodba u ime Republike Hrvatske provodi s pozicija Ministarstva financija i Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, potrebno je da navedena ministarstva usklade način evidentiranja poslovnih događaja koji proizlaze iz Nagodbe, u cilju cjelovitog evidentiranja učinaka Nagodbe.

Državni ured za reviziju preporučuje Ministarstvu financija, u suradnji s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture, dogovoriti način evidentiranja poslovnih događaja koji proizlaze iz Nagodbe, u cilju cjelovitog evidentiranja učinaka Nagodbe.

- Rashodi za podmirenje obveza u postupku pred Međunarodnim centrom za rješavanje investicijskih sporova

Drugim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022. iz studenoga 2022., u okviru razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, planirana su sredstva za isplatu po pravorijeku u arbitražnom postupku pred Međunarodnim centrom za rješavanje investicijskih sporova koji je društvo MOL Hungarian Oil and Gas Company PLC (dalje u tekstu: MOL) pokrenulo protiv Republike Hrvatske 2013., uz tvrdnju da je Republika Hrvatska svojim postupanjem prekršila Ugovor o energetskej povelji i prava koja navedeni Ugovor jamči MOL-u kao stranom ulagaču.

Prema pravorijeku Međunarodnog centra za rješavanje investicijskih sporova, Republika Hrvatska je dužna nadoknaditi štetu MOL-u u iznosu od 183.940.000,00 USD, uvećano za zatezne kamate obračunane od 1. travnja 2014. do dana isplate te podmiriti troškove arbitražnog postupka u iznosu od 1.121.995,00 USD.

Rashodi su planirani u okviru tekućeg projekta Naknada štete INA-MOL u iznosu od 1.800.000.000,00 kn, od čega za rashode za troškove sudskih postupaka u iznosu od 1.409.000.000,00 kn, a za zatezne kamate u iznosu od 391.000.000,00 kn. Od planiranog rashoda za troškove sudskih postupaka, na naknadu štete po presudi odnosi se 1.400.000.000,00 kn, a na rashode arbitražnog postupka 9.000.000,00 kn. Planirani rashodi za kamate u iznosu od 391.000.000,00 kn odnose se na zatezne kamate obračunane od 1. travnja 2014. do srpnja 2022., odnosno do donošenja pravorijeka, dok rashodi za kamate za razdoblje nakon srpnja 2022. nisu planirani.

S obzirom na to da rashodi za naknadu štete po pravorijeku ne predstavljaju trošak sudskog postupka, trebali su biti planirani u okviru skupine računa 38 – Ostali rashodi, umjesto u okviru rashoda za troškove sudskih postupaka.

Iako su u 2022. planirani rashodi i osigurana sredstva za podmirenje naknada štete i zateznih kamata MOL-u u iznosu od 1.800.000.000,00 kn, do konca 2022. izvršeni su rashodi za dio troškova arbitražnog postupka u iznosu od 1.433.908,00 kn, dok naknada štete MOL-u i zatezne kamate te ostatak troškova arbitražnog postupka nisu plaćeni. S obzirom na to da po navedenom pravorijeku nije izvršeno plaćanje, u Godišnjem izvještaju za 2022. manje su iskazani rashodi u ukupnom iznosu od 236.282.033,00 USD. Manje iskazani rashodi odnose se na rashode za naknadu štete MOL-u u iznosu od 183.940.000,00 USD, zatezne kamate do konca 2022. u iznosu od 51.220.038,00 USD (prema okvirnom izračunu, primjenjujući najpovoljniju opciju za Državni proračun pri izračunu, s obzirom na to da je Ministarstvo financija navelo kako nije poznato koja će se stopa USD LIBOR primijeniti u obračunu zateznih kamata) te troškove arbitražnog postupka u iznosu od 1.121.995,00 USD.

Za navedeni iznos, u Godišnjem izvještaju za 2022. manje je iskazan i manjak državnog proračuna po nacionalnoj metodologiji.

Prema obrazloženju Ministarstva, Vlada RH je na temelju Okvirnog sporazuma o suradnju između Vlade RH i četiri pravna fakulteta u RH u studenome 2022. zatražila izradu sveobuhvatnog pravnog mišljenja o isplati naknade štete MOL-u temeljem pravorijeka Arbitražnog suda pri Međunarodnom centru za rješavanje ulagačkih sporova. Navedeno mišljenje dostavljeno je Vladi RH u siječnju 2023., a u mišljenju je, između ostalog, navedeno da s obzirom na to da na tražbinu društva MOL teku kamate to bi dovelo do povećanih troškova za Republiku Hrvatsku te se čini oportunistički podmiriti rashode po pravorijeku dragovoljno i u što kraćem roku.

U vrijeme obavljanja revizije (travanj 2023.) obveze Republike Hrvatske po pravorijeku nisu bile podmirene.

Prema dostavljenim podacima, nadležno Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja je u Prijedlogu izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu na aktivnosti T905050 NAKNADA ŠTETE INA-MOL, u okviru skupine rashoda 34 financijski rashodi planiralo rashode za zatezne kamate za 2023. u iznosu od 55.742.721,00 EUR.

S obzirom na značajan iznos planiranih rashoda za kamate za 2023. i njihov mogući rast do ispunjenja obveze, Državni ured za reviziju skreće pozornost da to može utjecati na daljnje povećanje rashoda za kamate.

- 4.2. *Ministarstvo financija prihvaća naloge i preporuke navedene u točki 4. Nalaza Rashodi. U vezi s činjenicama koje se odnose na Program povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a Ministarstvo navodi da treba dodatno pojasniti navode vezane za financiranje spomenutog Programa u 2022. s obzirom na doznačena sredstva iz državnog proračuna na račun Fonda sredstava za povlašteno financiranje po kreditnim programima HBOR-a i ukupno isplaćene subvencije u uvjetima gospodarskih poremećaja koje je prouzročila energetska kriza. Ističe da je, nastavno na agresiju na Ukrajinu i energetska krizu koju je ista prouzročila, Vlada Republike Hrvatske odredila HBOR nadležnim za provedbu dijela mjera iz Jesenskog paketa mjera za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena iz rujna 2022. S obzirom na neizvjesnost i razmjere energetske krize zbog čega je došlo do značajnog porasta kamatnih stopa na financijskim tržištima, što je rezultiralo znatnim povećanjem interesa domaćih gospodarstvenika za kreditima HBOR-a, bilo je potrebno osigurati dostatna sredstva za nesmetano provođenje spomenutih mjera u okviru programa dodjele kredita za obrtna sredstva te subvencioniranja kamatne stope gospodarstvenicima do kraja 2022. i početkom 2023.*

U vezi s činjenicama koje se odnose na rashode za transfer proračunskih sredstava HZZO-u i za podmirenje obveza bolničkih zdravstvenih ustanova, Ministarstvo financija navodi da je Ministarstvo financija u svojem očitovanju na Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju iz listopada 2022. tražilo dopunu članka 82. važećeg Zakona odredbom sukladno kojoj će ministar nadležan za zdravstvo donijeti pravilnik kojim će se utvrditi način i elementi za izračun prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja iz ovog članka. Slijedom navedenoga, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine 33/23) dopunjen je članak 82. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju na način da je dodan novi stavak koji glasi: „Opći akt kojim se utvrđuju način i elementi za izračun prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja iz stavka 1. ovoga članka donosi Zavod, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo i uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za financije.”

Također, navodi da će Ministarstvo financija Uputom za izradu prijedloga državnog proračuna za razdoblje 2024. – 2026. dodatno ukazati na potrebu dopune obrazloženja financijskog plana Ministarstva zdravstva prikazom izračuna planiranih sredstava za prijenos HZZO-u za financiranje obveza državnog proračuna koje proizlaze iz odredaba Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju.

Nadalje, Ministarstvo financija navodi da je zaprimilo očitovanje Ministarstva zdravstva na Nacrt izvješća, u dijelu koji se odnosi na preporuku Državnog ureda za reviziju vezano za financijsku stabilnost zdravstvenog sustava, kao i utvrđenog činjeničnog stanja o dosad isplaćenim dodatnim proračunskim sredstvima, u kojem se navodi da je hrvatski zdravstveni sustav, kao i zdravstveni sustavi većine država Europske unije izložen značajnoj materijalizaciji fiskalnih rizika koji u bitnom utječu na održivost sustava. Djelovanje različitih izazova (kao što su pandemija bolesti COVID-19), kao i sve veći porast troškova liječenja i pružanja zdravstvene zaštite uzrokovali su potrebu za osiguranjem dodatnih sredstava Državnog proračuna.

Ministarstvo zdravstva, kao sektorski nadležno tijelo, prepoznalo je navedene izazove te je u skladu sa svojim ovlastima pokrenulo sveobuhvatni proces reforme zdravstvenog sustava, čiji je jedan od ciljeva financijska održivost sustava. U skladu s tim, provedene su izmjene dva ključna zakona iz nadležnosti zdravstva (Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). Nadalje, procesom reforme zdravstva, posebno usmjerenje je na primarnoj zdravstvenoj zaštiti s naglaskom na provedbu sveobuhvatnih sistematskih pregleda stanovništva, gdje je cilj omogućiti učinkoviti sustav prevencije razvoja bolesti, kako bi se na vrijeme prepoznali i spriječili čimbenici koji utječu na nepovoljne ishode, a samim time i na buduće povećane financijske izdatke sustava.

Također, u vezi s preporukom koja se odnosi na nagodbu s društvom HŽ Cargo d.o.o. Ministarstvo navodi da je nastavno na preporuku Državnog ureda za reviziju, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture u ožujku 2023. u svojim poslovnim knjigama evidentiralo preostalu neplaćenu obvezu prema društvu HŽ Infrastruktura d.o.o. definiranu Nagodbom na ime naknade štete pravim i fizičkim osobama. Knjigovodstvene evidencije dogovorene su i usklađene s Ministarstvom financija.

5. Državna jamstva

5.1. Izdavanje državnih jamstava propisano je odredbama Zakona o proračunu i godišnjim zakonima o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske. Odluku o davanju državnih jamstava donosi Vlada RH, osim državnih jamstava koja su u nadležnosti Hrvatskog sabora.

Prema odredbama članka 49. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu, prije upućivanja prijedloga odluke o davanju državnog jamstva Vladi RH na donošenje, nadležno ministarstvo dužno je za dokumentirani zahtjev tražitelja jamstva ishoditi sve zakonom propisane elemente: dužno je ocijeniti temelj donošenja prijedloga dodjele jamstva, ocijeniti bonitet tražitelja, stanje zaduženosti, efekte novog zaduženja na mogućnost razvoja i likvidnosti te izraditi stručno mišljenje i jasno opredjeljenje prema odobrenju predloženog jamstva, uključujući pravnu i financijsku analizu svih elemenata državnog jamstva i prisutnih rizika za vrijeme trajanja jamstva.

Nakon toga, navedeni dokumentirani zahtjev dostavlja se Ministarstvu financija na očitovanje i/ili prijavu EK-u u vezi s utvrđivanjem ima li državno jamstvo elemenata državne potpore. Ako je navedeni zahtjev dobio odobrenje EK-a, odnosno Ministarstva financija (ovisno o prirodi potpore) u vezi s ocjenom državnih potpora, ponovno se dostavlja Ministarstvu financija na očitovanje u vezi s kreditnim uvjetima zaduženja i procjenom fiskalnog učinka.

U 2022. dano je jedanaest državnih jamstava u ukupnom iznosu od 8.830.090.874,00 kn te su sva dana na temelju odluka Vlade RH. Od navedenih, dva su financijska državna jamstva dana društvu iz sektora gospodarstva za nabavu zaliha plina te dijela energenata u cilju pouzdane i sigurne opskrbe energijom na teritoriju Republike Hrvatske u ukupnom iznosu od 6.609.572.640,00 kn, pet je financijskih državnih jamstava u ukupnom iznosu od 1.759.391.254,00 kn dano izvanproračunskim korisnicima (društvima iz sektora prometa), a četiri su činidbena državna jamstva u ukupnom iznosu od 461.126.980,00 kn dana brodogradilištima za gradnju brodova i za obrtna sredstva.

Za dva činidbena državna jamstva dana jednom brodogradilištu u ukupnom iznosu od 448.346.124,00 kn, čije je zahtjeve s prijedlozima dodjele državnih jamstava Vladi RH na donošenje uputilo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo financija je izrazilo mišljenje da se financiranje u obliku državnog jamstva radi nastavka brodograđevne djelatnosti navedenog brodogradilišta smatra s osnove pravila o državnim potporama pravno upitnim i fiskalno dvojbenim te da se radi o poduzetniku u teškoćama koji ima zadovoljene uvjete pokretanja insolventijskih procedura. Ministarstvo financija je također ukazalo na to da je navedeno brodogradilište u razdoblju od kolovoza 2019. (kada mu je već dano jedno državno jamstvo za kreditno zaduženje u svrhu stvaranja preduvjeta za pokretanje proizvodnje i završetak započetih novogradnji) pokazalo da nije u mogućnosti izvršiti planirane poslovne aktivnosti koje bi umanjile gubitke i utjecale na stabilizaciju financijskih pokazatelja dovršetka započetih novogradnji, stoga je upitno cijelo vođenje procesa koje u konačnici, osim kršenja pravila o državnim potporama, može dovesti do daljnjih pravnih i financijskih rizika za Republiku Hrvatsku.

Također, društvo Hrvatska brodogradnja Jadranbrod d.d. (zaduženo za analize i izvješća iz područja brodogradnje) u svom mišljenju je na zahtjev za izdavanjem državnog jamstva za praćenje dovršetka gradnje jednog broda ukazalo na činjenicu da gradnja navedenog broda generira gubitak te da je traženo državno jamstvo nedozvoljena državna potpora, s obzirom na to da u cijelosti pokriva kreditno zaduženje te se radi o društvu u poteškoćama. Međutim, u zaključnom dijelu svog mišljenja navodi da se zahtjevu za izdavanjem državnog jamstva ipak udovolji.

Državni ured za reviziju je i u prijašnjim revizijama ukazivao na postojanje rizika za isplate sredstava iz državnog proračuna na temelju danih državnih jamstava te su dane preporuke za detaljnije uređenje područja dodjeljivanja državnih jamstava. Prema obrazloženju Ministarstva financija, Uredbom o uvjetima, načinu i postupku odobrenja državnih jamstava planira se detaljnije urediti područje dodjeljivanja državnih jamstava te propisati način vrednovanja elemenata koji utječu na prihvaćanje ili odbijanje zahtjeva za davanje državnih jamstava.

Državni ured za reviziju je i nadalje mišljenja da državna jamstva dana poduzetnicima u poteškoćama predstavljaju značajan financijski rizik za državni proračun, iako se daju u svrhu postizanja ciljeva kao što su gospodarska i socijalna stabilnost te utjecaj na regionalni razvitak.

- 5.2. *Ministarstvo financija se na činjenice navedene u točki 5. Nalaza Državna jamstva nije očitovalo.*

Provedba naloga i preporuka

1.1. Državni ured za reviziju obavio je reviziju Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna za 2021., o čemu je sastavljeno Izvješće i izraženo uvjetno mišljenje. Revizijom za 2022. provjereno je je li Ministarstvo financija postupilo prema nalogima i preporukama danim u prošloj reviziji, u skladu s Planom provedbe naloga i preporuka. Utvrđeno je da je, od 51 naloga i preporuke danih u prošlim revizijama, deset provedeno, 39 je u postupku provedbe, dok su dva djelomično provedena.

U tablici u nastavku navode se nalozi i preporuke iz prošlih revizija i njihov status.

Tablica broj 9

Provedba naloga i preporuka iz prošlih revizija

 provedeno

 u postupku provedbe

 djelomično provedeno

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
1.	Planiranje i izvršavanje državnog proračuna	2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021.	Naloženo je donijeti uredbu o načinu ocjene i postupku odobravanja investicijskih projekata, čije je donošenje propisano odredbama Zakona o proračunu.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
2.		2020. 2021.	Preporučeno je Pravilnikom o godišnjem i polugodišnjem izvještaju o izvršenju proračuna detaljno odrediti što podrazumijevaju načela koja se primjenjuju u postupku planiranja i izvršavanja proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
3.		2020. 2021.	Naloženo je namjenske primitke od zaduživanja raspoređivati u propisane izvore financiranja, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskim klasifikacijama.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
4.		2020. 2021.	Preporučeno je analizirati opravdanost rasporeda određenih primitaka od zajmova kojima je ugovorom utvrđena namjena u izvor financiranja 11 – Opći prihodi i primici te u skladu s rezultatima analize, u slučaju potrebe, dopuniti odredbe Pravilnika o proračunskim klasifikacijama u vezi s raspoređivanjem primitaka od tih zajmova u izvore financiranja.	prosinac 2022.	u postupku provedbe

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
5.	Planiranje i izvršavanje državnog proračuna	2020. 2021.	Preporučeno je, radi pravilnog raspoređivanja prihoda od prodaje nefinancijske imovine u odgovarajuće izvore financiranja i korištenja tih prihoda za propisane namjene, Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama jasnije propisati u koje se izvore financiranja i prema kojim kriterijima raspoređuju prihodi od prodaje nefinancijske imovine.	prosinao 2022.	u postupku provedbe
6.		2021.	Naloženo je dodjeljivati status razdjela proračunskim korisnicima državnog proračuna u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskim klasifikacijama.	prosinao 2022.	u postupku provedbe
7.		2021.	Preporučeno je provoditi dodatne kontrole kako bi se osiguralo da su viškovi/manjkovi prihoda u prijedlozima financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna koji se dostavljaju na suglasnost Hrvatskom saboru u skladu s uputama Ministarstva financija.	prosinao 2022.	provedeno
8.		2021.	Naloženo je pri izradi državnog proračuna te izmjena i dopuna državnog proračuna planirati i neutrošene vlastite te namjenske prihode i primitke proračunskih korisnika državnog proračuna koji svoje novčano poslovanje provode preko računa otvorenih u poslovnim bankama.	prosinao 2023.	u postupku provedbe
9.		2021.	Preporučeno je Ministarstvu financija ojačati kontrole dostavljenih financijskih planova zajedničkih proračunskih glava kako bi se osiguralo da navedeni financijski planovi odgovaraju zbroju pojedinačnih financijskih planova proračunskih korisnika unutar zajedničke proračunske glave, i to kod donošenja državnog proračuna kao i kod izmjena i dopuna državnog proračuna.	prosinao 2022.	provedeno
10.		2021.	Preporučeno je da se, radi poštovanja načela transparentnosti kod donošenja izmjena i dopuna državnog proračuna, posebno iskažu rashodi i izdaci prethodno usvojeni od Hrvatskog sabora, a posebno preraspodjele sredstava nakon toga.	lipanj 2022.	provedeno
11.		2021.	Preporučeno je analizirati mogućnost nadogradnje postojećeg informatičkog rješenja u cilju da se na jednom mjestu omogući pregled svih plaćanja iz državnog proračuna po dobavljačima, za pojedine proračunske godine.	prosinao 2023.	u postupku provedbe
12.		2021.	Preporučeno je uskladiti vezne tablice prihoda i primitaka i izvora financiranja s Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama.	siječanj 2023.	u postupku provedbe

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
13.	Planiranje i izvršavanje državnog proračuna	2021.	Naloženo je primitke raspoređivati, ovisno o tome je li im utvrđena namjena korištenja, u izvore financiranja opći prihodi i primici ili namjenski primici, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskim klasifikacijama.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
14.	Računovodstveni okvir i izvještavanje	2018. 2019. 2020. 2021.	Preporučeno je, radi transparentnosti izvještavanja, propisati računovodstvena načela koja se primjenjuju pri sastavljanju izvještaja o izvršenju proračuna lokalnih jedinica i financijskih planova izvanproračunskih korisnika lokalnih jedinica.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
15.		2019. 2020. 2021.	Preporučeno je uputom koja uređuje način planiranja i izvršavanja državnog proračuna odrediti način planiranja i iskazivanja razlika zbog primjene valutne klauzule.	prosinac 2022.	djelomično provedeno
16.		2020. 2021.	Preporučeno je odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu jasno propisati u kojoj se visini evidentiraju i iskazuju obveze za izdane trezorske zapise.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
17.		2020. 2021.	Preporučeno je, radi pravilne i dosljedne primjene propisa, jednakog postupanja te realnog iskazivanja podataka u financijskim izvještajima obveznika primjene proračunskog računovodstva, propisima o proračunskom računovodstvu urediti način evidentiranja plaća u naravi.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
18.		2020. 2021.	Preporučeno je, radi ujednačenog postupanja u vezi s evidentiranjem zaliha i vođenjem analitičkog knjigovodstva zaliha, propisima o proračunskom računovodstvu detaljnije propisati koje zalihe za obavljanje djelatnosti treba evidentirati u poslovnim knjigama u okviru kratkotrajne nefinancijske imovine i za njih voditi analitičko knjigovodstvo.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
19.		2020. 2021.	Preporučeno je propisati na koji se način u poslovnim knjigama evidentira smanjenje zaliha kratkotrajne imovine, na temelju koje dokumentacije te u kojim vremenskim razdobljima.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
20.		2020. 2021.	Preporučeno je propisati da se u poslovnim knjigama obvezno evidentiraju potencijalne obveze koje na temelju zaključenih ugovora, uz ispunjenje određenih ugovornih uvjeta, u sljedećim razdobljima postaju stvarne obveze.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
21.		2020. 2021.	Preporučeno je u Računskom planu proračuna odrediti račun na kojem se navedene potencijalne obveze trebaju evidentirati.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
22.		2020. 2021.	Preporučeno je Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu propisati koja imovina podliježe revalorizaciji te kada treba obaviti revalorizaciju imovine i evidentirati je u poslovnim knjigama.	prosinac 2022.	u postupku provedbe

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
23.	Računovodstveni okvir izvještavanje	2020. 2021.	Preporučeno je propisima o proračunskom računovodstvu jasno propisati koji se poslovni događaji u vezi s financijskom imovinom trebaju evidentirati u poslovnim knjigama u okviru podskupine 915 Promjene u vrijednosti i obujmu imovine i obveza.	prosinao 2022.	u postupku provedbe
24.		2020. 2021.	Preporučeno je, u cilju boljeg razumijevanja podataka, pojam izvorni plan koristiti za početni proračun, odnosno proračun koji je prvi put donesen za određenu godinu.	prosinao 2022.	u postupku provedbe
25.		2020. 2021.	Preporučeno je propisati da izvještaj o izvršenju državnog proračuna, u okviru obrazloženja ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, sadrži i podatke o stanju novčanih sredstava na računima državnog proračuna i proračunskih korisnika državnog proračuna, početkom i koncem godine.	prosinao 2022.	u postupku provedbe
26.		2020. 2021.	Naloženo je primjene na izdane obveznice iskazivati u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna u skladu s Uputom o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna.	prosinao 2022.	u postupku provedbe
27.		2020. 2021.	Preporučeno je Uputom o primjeni modificiranog novčanog načela u postupku planiranja i izvršavanja državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna odrediti način na koji se u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna iskazuju stečene kamate na obveznice.	prosinao 2022.	u postupku provedbe
28.		2020. 2021.	Naloženo je obračunavati i evidentirati u Glavnoj knjizi državnog proračuna realizirane tečajne razlike koje proizlaze iz transakcija u vezi s otplatom zajmova međunarodnim financijskim institucijama.	prosinao 2022.	djelomično provedeno
29.		2020. 2021.	Naloženo je realizirane pozitivne i negativne tečajne razlike proizašle iz transakcija povezanih s javnim dugom evidentirati te iskazivati u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna u netoiznosu po istovrsnim kategorijama, u skladu s Uputom.	svibanj 2023.	u postupku provedbe
30.		2021.	Preporučeno je, radi pravilne i dosljedne primjene propisa, jednakog postupanja te realnog iskazivanja podataka u financijskim izvještajima obveznika primjene proračunskog računovodstva, propisima o proračunskom računovodstvu detaljnije propisati što obuhvaća tuđa imovina dobivena na korištenje, odnosno koju imovinu obvezno treba evidentirati u okviru izvanbilančnih zapisa.	prosinao 2022.	u postupku provedbe

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
31.	Računovodstveni okvir izvještavanje	2021.	Naloženo je u izračun prijenosa depozita u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna uključiti neutrošena vlastita i namjenska novčana sredstva iz prethodnih godina, na računima proračunskih korisnika u poslovnim bankama.	rujan 2023.	u postupku provedbe
32.		2021.	Preporučeno je propisati da izvještaj o izvršenju državnog proračuna, u okviru obrazloženja ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, sadrži i podatke o prihodima i primicima te rashodima i izdacima ostvarenim preuzimanjem nefinancijske i financijske imovine.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
33.		2021.	Preporučeno je propisati da izvještaj o danim državnim jamstvima i izdacima po državnim jamstvima, u okviru izvještaja o izvršenju državnog proračuna, sadrži i podatke o provođenju programa jamstava iz nadležnosti proračunskih korisnika državnog proračuna.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
34.		2021.	Preporučeno je Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu propisati obvezu objave godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja na svim razinama.	prosinac 2023.	u postupku provedbe
35.		2021.	Preporučeno je detaljnije propisati način evidentiranja naplate potraživanja preuzimanjem nefinancijske i financijske imovine radi jednoobraznog i dosljednog postupanja.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
36.		2021.	Preporučeno je Ministarstvu financija, u suradnji s nadležnim tijelima, poduzeti aktivnosti u vezi s preuzimanjem i evidentiranjem poljoprivrednih zemljišta i šuma stečenih na ime duga, u poslovnim knjigama.	ožujak 2023.	provedeno
37.		2021.	Preporučeno je, radi pravilne i dosljedne primjene propisa te jednakog postupanja obveznika primjene proračunskog računovodstva, propisima o proračunskom računovodstvu urediti način evidentiranja potraživanja i naplatu tuđih prihoda.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
38.		2021.	U cilju veće transparentnosti iskazivanja podataka u financijskim izvještajima, preporučeno je dopuniti sadržaj financijskih izvještaja na način da se u bilanci posebno iskažu podaci o potraživanjima za prihode korisnika, a posebno podaci o potraživanjima za tuđe prihode za čiju je naplatu navedeni korisnik zadužen.	svibanj 2023.	u postupku provedbe
39.		2021.	Naloženo je pri iskupu trezorskih zapisa, obračunavati i evidentirati tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule, u skladu s propisima.	prosinac 2022.	provedeno

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
40.	Prihodi	2018. 2019. 2020. 2021.	Preporučeno je poduzeti aktivnosti u cilju da se u propisane elemente godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna uključi i izvještaj o korištenju europskih sredstava i fondova te da se propiše sadržaj navedenog izvještaja i metodologija za njegovo sastavljanje.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
41.		2021.	Preporučeno je Ministarstvu financija poduzeti aktivnosti u cilju prikupljanja relevantnih informacija za utvrđivanje visine isplaćenih i uplaćenih sredstava u državni proračun za sustav osiguranja depozita radi usuglašavanja izračuna sredstava za povrat u državni proračun.	ožujak 2023.	provedeno
42.	Rashodi	2021.	Preporučeno je Ministarstvu financija poduzeti aktivnosti prema korisnicima zajmova međunarodnih financijskih institucija, u cilju ubrzanja povlačenja sredstava po navedenim zajmovima te smanjenja plaćanja naknada na nepovučena sredstva zajmova u narednom razdoblju.	prosinac 2022.	provedeno
43.		2021.	Preporučeno je analizirati uzroke zbog kojih dolazi do ovrha sredstava radi utvrđivanja odgovornosti zbog čega obveze prema pravomoćnim sudskim presudama nisu plaćene u roku određenom za dobrovoljno ispunjenje obveze i preventivnog djelovanja na smanjenje ovrha u budućim razdobljima.	prosinac 2022.	provedeno
44.		2021.	Preporučeno je Ministarstvu financija zajedno s nadležnim tijelima provesti analizu uzroka sudskih sporova koji su pokrenuti protiv državnih tijela Republike Hrvatske radi utvrđivanja rizika u daljnjem postupanju, povećanja odgovornosti i preventivnog djelovanja na smanjenju broja sudskih sporova, a time i manjih rashoda državnog proračuna.	listopad 2023.	u postupku provedbe
45.		2021.	Preporučeno je propisima koji uređuju područje državnih potpora i potpora male vrijednosti, propisati obvezu objave podataka o potporama male vrijednosti na mrežnim stranicama davatelja potpora.	lipanj 2023.	u postupku provedbe
46.	Račun financiranja	2020. 2021.	Preporučeno je način planiranja i evidentiranja korištenja sredstava primljenih iz fondova EU kroz financijske instrumente urediti uputom.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
47.		2020. 2021.	Naloženo je pregled zaduživanja proračunskih korisnika državnog proračuna, u okviru izvještaja o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala, sastavljati u skladu s odredbom Pravilnika o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna.	rujan 2022.	provedeno
48.	Državna jamstva	2018. 2019. 2020. 2021.	S obzirom na postojanje rizika za isplate sredstava iz državnog proračuna na temelju danih jamstava, preporučeno je područje dodjeljivanja državnih jamstava detaljno urediti posebnim propisom.	prosinac 2022.	u postupku provedbe

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
49.	Državna jamstva	2018. 2019. 2020. 2021.	Preporučeno je propisati način vrednovanja elemenata koji utječu na prihvaćanje, odnosno odbijanje zahtjeva za davanje državnog jamstva.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
50.		2019. 2020. 2021.	Preporučeno je radi transparentnog, objektivnog i dosljednog prikaza potencijalnih obveza po danim jamstvima propisom urediti način iskazivanja potencijalnih obveza na temelju danih jamstava.	prosinac 2022.	u postupku provedbe
51.		2021.	Preporučeno je u suradnji s nadležnim ministarstvima poduzeti aktivnosti da zahtjevi s prijedlozima dodjele državnih jamstava sadrže sve elemente propisane godišnjim zakonima o izvršavanju državnog proračuna.	rujan 2022.	provedeno

Obrazloženje danih naloga i preporuka koji su djelomično provedeni ili su u postupku provedbe, a rok za provedbu je prošao daje se u nastavku.

- Za naloge i preporuke koji su u postupku provedbe, a kojima je istekao rok za provedbu, utvrđeno je uvidom u dostavljenu dokumentaciju da su pripremljeni nacrti navedenih provedbenih akata, a odnose se na:
 - Pravilnik o godišnjem i polugodišnjem izvještaju o izvršenju proračuna, kojim se planira:
 - detaljnije odrediti što podrazumijevaju načela koja se primjenjuju u postupku planiranja i izvršavanja proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika (redni broj 2.)
 - propisati računovodstvena načela koja se primjenjuju pri sastavljanju izvještaja o izvršenju proračuna lokalnih jedinica i financijskih planova izvanproračunskih korisnika lokalnih jedinica (redni broj 14.)
 - propisati obvezu iskazivanja podataka o stanju novčanih sredstava na računima državnog proračuna i proračunskih korisnika državnog proračuna, početkom i koncem godine u okviru obrazloženja ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka kao obveznog sadržaja godišnjih izvještaja o izvršenju državnog proračuna (redni broj 25.)
 - propisati da izvještaj o izvršenju proračuna sadrži i podatke o приходима и примама те rashodima i izdacima ostvarenim preuzimanjem nefinancijske i financijske imovine (redni broj 32.)
 - propisati da izvještaj o danim državnim jamstvima i izdacima po državnim jamstvima, u okviru izvještaja o izvršenju državnog proračuna, sadrži i podatke o provođenju programa jamstava iz nadležnosti proračunskih korisnika državnog proračuna (redni broj 33.)
 - propisati sadržaj Izvještaja o korištenju sredstava fondova Europske unije i metodologiju za njegovo sastavljanje (redni broj 40.)
 - urediti način iskazivanja potencijalnih obveza na temelju danih jamstava (redni broj 50.)

- Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, kojim se planira:
 - propisati u kojoj se visini evidentiraju i iskazuju obveze za izdane trezorske zapise (redni broj 16.)
 - urediti način evidentiranja plaća u naravi (redni broj 17.)
 - detaljnije propisati koje zalihe za obavljanje djelatnosti treba evidentirati u poslovnim knjigama u okviru kratkotrajne nefinancijske imovine i za njih voditi analitičko knjigovodstvo (redni broj 18.)
 - propisati način evidentiranja smanjenja zaliha kratkotrajne imovine u poslovnim knjigama, na temelju koje dokumentacije te u kojim razdobljima (redni broj 19.)
 - detaljnije urediti evidentiranje potencijalnih obveza koje na temelju zaključenih ugovora uz ispunjenje određenih ugovornih uvjeta u sljedećim razdobljima postaju stvarne obveze i odrediti račun na kojem se navedene obveze trebaju evidentirati (redni broj 20. i 21.)
 - detaljnije propisati koja imovina podliježe revalorizaciji te kada treba obaviti revalorizaciju imovine i evidentirati je u poslovnim knjigama (redni broj 22.)
 - detaljnije propisati koji se poslovni događaji u vezi s financijskom imovinom trebaju evidentirati u poslovnim knjigama u okviru podskupine 915 Promjene u vrijednosti i obujmu imovine i obveza (redni broj 23.)
 - odrediti značenje pojma izvorni plan kao početni proračun koji je prvi put donesen za određenu godinu (redni broj 24.)
 - detaljnije propisati što obuhvaća tuđa imovina dobivena na korištenje, odnosno koju imovinu obvezno treba evidentirati u okviru izvanbilančnih zapisa (redni broj 30.)
 - propisati način evidentiranja naplate potraživanja preuzimanjem nefinancijske i financijske imovine radi jednoobraznog i dosljednog postupanja (redni broj 35.)
 - urediti način evidentiranja potraživanja i naplatu tuđih prihoda (redni broj 37.)
- Pravilnik o proračunskim klasifikacijama, kojim se planira:
 - urediti raspoređivanje primitaka, ovisno o tome je li im utvrđena namjena korištenja, u izvore financiranja opći prihodi i primici ili namjenski primici (redni broj 3., 4. i 13.)
 - jasnije propisati u koje se izvore financiranja i prema kojim kriterijima raspoređuju prihodi od prodaje nefinancijske imovine (redni broj 5.)
 - propisati kriterije za dobivanje statusa razdjela organizacijske klasifikacije (redni broj 6.)
 - uskladiti vezne tablice prihoda i primitaka i izvora financiranja (redni broj 12.)
- Pravilnik o načinu primjene modificiranog novčanog načela odnosno modificiranog obračunskog načela u postupku planiranja i izvršavanja proračuna i financijskog plana, kojim se planira:
 - urediti iskazivanje premija na izdane obveznice u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna (redni broj 26.)
 - odrediti način na koji se u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna iskazuju stečene kamate na obveznice (redni broj 27.)

- Uredbu o načinu ocjene i postupku odobravanja investicijskih projekata (redni broj 1.)
- Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, kojim se planira:
 - dopuniti sadržaj financijskih izvještaja na način da se u bilanci posebno iskažu podaci o potraživanjima za prihode korisnika, a posebno podaci o potraživanjima za tuđe prihode za čiju je naplatu navedeni korisnik zadužen (redni broj 38.)
- Pravilnik o korištenju sredstava Europske unije, kojim će se utvrditi način planiranja, izvršavanja, evidentiranja i izvještavanja o sredstvima Europske unije, između ostalog, i planiranje i evidentiranje korištenja sredstava primljenih iz fondova EU kroz financijske instrumente (redni broj 46.)
- Uredbu o uvjetima, načinu i postupku odobrenja državnih jamstava, kojom se planira:
 - detaljnije urediti područje dodjeljivanja državnih jamstava (redni broj 48.)
 - propisati način vrednovanja elemenata koji utječu na prihvaćanje ili odbijanje zahtjeva za davanje državnog jamstva (redni broj 49.)
- Djelomično je provedena preporuka da se uputom koja uređuje način planiranja i izvršavanja državnog proračuna odredi način planiranja i iskazivanja razlika zbog primjene valutne klauzule, s obzirom na to da je uputom određeno da se realizirane razlike zbog primjene valutne klauzule ne planiraju u državnom proračunu, ali nije određen način iskazivanja razlika nastalih zbog primjene valutne klauzule (redni broj 15.).
- Djelomično je proveden nalog da se u Glavnoj knjizi državnog proračuna evidentiraju realizirane tečajne razlike koje proizlaze iz transakcija u vezi s otplatom zajmova međunarodnim financijskim institucijama. Tečajne razlike obračunavane su i evidentirane u 2022. pri otplati zajmova Europske investicijske banke (EIB) te Razvojne banke Vijeća Europe (CEB), dok tečajne razlike po zajmovima Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) nisu obračunavane i evidentirane (redni broj 28.).

Ministarstvo financija je i nadalje u obvezi postupati prema nalogima i preporukama Državnog ureda za reviziju, koji nisu u cijelosti provedeni.

- 1.2. *Ministarstvo financija se očitovalo na statuse naloga i preporuka iz prošlih revizija te navodi da se naloge i preporuke iz prošlih revizija kojima je istekao rok za provedbu. Ministarstvo financija obvezalo provesti kroz provedbene propise. Navodi da nalogi i preporuke nisu u cijelosti provedeni iz razloga navedenih u očitovanju Ministarstva financija u okviru točke 2. Nalaza Računovodstveni okvir i izvještavanje pod naslovom Normativni okvir koji uređuje proračunski sustav, vezano za nalog da se donesu podzakonski akti propisani odredbama Zakona o proračunu. Ministarstvo napominje da su svi provedbeni propisi u visokom stupnju dovršenosti te da su dostavljeni Državnom uredu za reviziju na uvid.*

Uz navedeno, ističe da određene naloge i preporuke iz prošlih revizija Ministarstvo financija već provodi iako isto nije propisano odgovarajućim provedbenim propisima. Primjerice, vezano za preporuku danu u Tablici 9. Provedba naloga i preporuka iz prošlih revizija pod rednim broj 17. napominje kako je Ministarstvo financija Okružnicom o sastavljanju i predaji financijskih izvještaja proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2022. od 30. lipnja 2022. definiralo da se plaća u naravi evidentira na računima rashoda i pripadajućih obveza sukladno obračunu. Obveze za doprinose, porez i prirez iz plaće u naravi zatvaraju se plaćanjem tih obveza nakon čega ostaje otvorena obveza za neto plaću u naravi. Kako je zaposlenik koristio pogodnost, poslodavac nema obvezu za isplatu neto plaće. Stoga tu obvezu treba zatvoriti storniranjem, uz istovremeno storniranje rashoda za plaću u naravi u visini neto plaće kako se rashod ne bi dva puta ponavljao: jednom kao rashod po prirodnoj vrsti, a drugi put kao rashod za neto plaću u naravi.

Nadalje, vezano za preporuku pod rednim brojem 33. napominje kako se od Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020., u sklopu Izvještaja o danim državnim jamstvima i izdacima o državnim jamstvima, daju podaci o provođenju programa jamstava iz nadležnosti proračunskih korisnika državnog proračuna.

Također, vezano za preporuku pod rednim brojem 46. napominje kako je Ministarstvo financija 2022. pripremlilo uputu Knjigovodstvene evidencije provedbe EU financijskih instrumenata.

Vezano za preporuku pod rednim brojem 48. Ministarstvo navodi da je Prijedlog Uredbe o uvjetima, načinu i postupku odobrenja državnih jamstava sastavljen te upućen nadležnim tijelima za ishodište suglasnosti nakon kojih će biti upućen u javno savjetovanje. Prijedlogom Uredbe propisuje se postupak odobrenja državnih jamstava, nadzor nad namjenskim korištenjem sredstava kredita za koje su izdana jamstva kao instrument osiguranja i druga pitanja vezana za jamstva, uključujući i postupanje nadležnog ministarstva, što je do sada većim dijelom sadržano u odredbama zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za pojedinu proračunsku godinu.

POPIS TABLICA

Tablica broj 1:	Plan Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja za 2022., s projekcijama proračuna za 2023. i 2024.	7
Tablica broj 2:	Izvršenje Državnog proračuna za 2022.	11
Tablica broj 3:	Prihodi Državnog proračuna za 2022.	12
Tablica broj 4:	Rashodi Državnog proračuna za 2022.	18
Tablica broj 5:	Račun financiranja za 2022.	25
Tablica broj 6:	Dugoročni krediti ugovoreni s financijskim institucijama u zemlji u 2022.	27
Tablica broj 7:	Podaci o planiranim i ostvarenim pomoćima od međunarodnih organizacija, prema izvorima financiranja, odnosno fondovima i programima za 2022.	37
Tablica broj 8:	Prihodi od naknada za koncesije Državnog proračuna u 2021. i 2022.	40
Tablica broj 9:	Provedba naloga i preporuka iz prošlih revizija	76

POPIS GRAFIKONA

Grafikon broj 1:	Državni proračun te izmjene i dopune Državnog proračuna za 2022.	10
Grafikon broj 2:	Prihodi Državnog proračuna za 2021. i 2022.	14
Grafikon broj 3:	Povećanje/smanjenje prihoda Državnog proračuna za 2022. u odnosu na 2021.	15
Grafikon broj 4:	Udjel pojedinih vrsta prihoda u ukupnim prihodima Državnog proračuna za 2022., prema ekonomskoj klasifikaciji	15
Grafikon broj 5:	Udjel prihoda u ukupnim prihodima Državnog proračuna za 2022., prema izvorima financiranja	17
Grafikon broj 6:	Rashodi Državnog proračuna za 2021. i 2022.	20
Grafikon broj 7:	Povećanje/smanjenje rashoda Državnog proračuna za 2022. u odnosu na 2021.	20
Grafikon broj 8:	Udjel rashoda u ukupnim rashodima Državnog proračuna za 2022., prema ekonomskoj klasifikaciji	21

Grafikon broj 9: Udjel rashoda u ukupnim rashodima Državnog proračuna za 2022., prema funkcijskoj klasifikaciji	22
Grafikon broj 10: Rashodi Državnog proračuna za 2022. prema organizacijskoj klasifikaciji	22
Grafikon broj 11: Struktura zaduživanja kod međunarodnih financijskih institucija i EU-a u 2022	28
Grafikon broj 12: Dug državnog proračuna od 2018. do 2022.	30
Grafikon broj 13: Državna jamstva od 2018. do 2022.	34
Grafikon broj 14: Raspoloživa sredstva Fonda od 2013. do 2022., stanje na 31. prosinca	65
Grafikon broj 15: Transferi HZZO-u od 2015. do 2022.	67
Grafikon broj 16: Dodatna sredstva iz državnog proračuna za podmirenje obveza zdravstvenih ustanova i HZZO-a i ukupne obveze zdravstvenih ustanova i HZZO-a od 2018. do 2022.	69